

64

I Z V E S T I J E

1968

1969

G I M N A Z I J E
D U Š A N A K V E D R A
V P T U J U

64. IZVESTJE

GIMNAZIJE
DUŠANA KVEDRA
V PTUJU

ZA ŠOLSKO LETO

1968-1969

PTUJ 1970

04. IZVEŠTJE

OPŠTINA KVEDRA
OPŠTINA KVEDRA

V PRILUŽ

ZA ROKO 1968-1969

1968-1969

13855 - 1968/1969

6007801, 64

6. 1. 2010 UTA

Slovenski javnosti, na prvem mestu pa našim dijakom in njihovim staršem ter vsem tistim, ki se zanimajo za našo ustanovo in skrb za njo, predstavljamo drugo povojno številko izvestja, 64. po vrsti.

Jubilejno številko smo svečano oblekli, ta pa naj bo zopet skromna, v okviru naših možnosti. Ko smo sprejemali in poslušali priznanja pa kritične opazke — ni jih bilo malo —, je bila izražena tudi misel, da poimenovanje publikacije »izvestje« ni primerno in da bi kazalo naziv spremeniti ter izbrati kak pristnejši domač naslov. Vendar smo se po kolebanju med naslovi »letopis«, »letno poročilo«, »izvestje« odločili, da ostanemo pri slednjem, svojevrstnem in že ustaljenem. Prevladalo je namreč mnenje, da to ni suhoparen »compte rendu« o dogodkih preteklega leta, marveč nekak »pêle — mêle«, ki daje streho pisani družini prispevkov, od statistik do strokovnih člankov in literarnih poskusov. Pa naj bo tudi naslov malce svojevrsten, saj mu pravopis priznava domovinsko pravico v našem besedišču.

Rudolf Čeh

MATURANTI GIMNAZIJE
V SOLSKEM LETU 1940/41

Vojna vihra je pretrgala šolanje generaciji, ki bi v letu napada na Jugoslavijo morala maturirati. Šolsko leto se za maturante 1940/41 ni končalo. Zrelostnega spričevala niso dobili, za marsikoga od njih pa so leta vojne pomenila še več — opravljanje življenjske mature. Po končani vojni so dijaki šolskega leta 1940/41 dobili priznano tako imenovano »vojno maturo«.

Zavedamo se pomanjkljivosti pri jubilejnim izveščju, ko so imena maturantov izostala. To ni bilo namerno, temveč je bil vzrok pomanjkanje šolske dokumentacije. Zato se tudi tokrat poslužujemo le ustnih virov in upamo, da smo uspeli sestaviti točen seznam dijakov. Navajamo imena:

Razrednik: France Habe
Dijaki:

1. Alič Fran
2. Bauman Anton
3. Berlič Srečko
4. Dobnik Ljubo
5. Golob Ljubo
6. Gortnar Franc
7. Hrulec Štefka
8. Jager Veltburga
9. Jamnik Bojan
10. Jerman Rado
11. Kajnc Ivan
12. Kerenčan Marženka
13. Lašič Živo
14. Majcen Franček
15. Majcen Neva
16. Mojzer Janez
17. Pertot Vlasta
18. Petovar Miroslav
19. Pirkmajer Silva
20. Potočnik Viktor
21. Praprotnik Nada
22. Purg Anton
23. Rakuš Vinko
24. Sancin Anica
25. Stropnik Jože
26. Šterk Marinka
27. Švelc Valter
28. Vošnjak Mitja

Maturanti leta 1941 ob 25-letnici

SEZNAM MATURANTOV —
TEČAJNIKOV V LETU 1945

Razrednik: Olga Jernejšek

Slušatelji:

1. Hasl Drago
2. Lah Franc
3. Mrgole Mitja
4. Podgornik Albert
5. Štumberger Vlado
6. Žlender Mirko

Zaradi vojne omenjeni slušatelji niso mogli dokončati šolanja in tako so v šol. letu 1945/46 opravljali diferencialne izpite, in sicer od 1. do 3. oktobra 1945 za sedmi razred, od 26. do 28. novembra 1945 pa za osmi razred. Nato so opravili zaključni izpit pred naslednjimi člani komisije:

predsednik: Franc Stiplovšek

tajnik: Franc Kolarič

razrednik: Olga Jernejšek

VELIKO LETO

Zapisati, da je neko leto »veliko« in ga s tem dvigniti po pomenu nad druga leta, je nemara tvegana reč. Nепrestano snujoči in iščoči človekov duh ne dopušča, da bi bilo mnogo let brez pomembnih dogodkov, velikih ali majhnih, veselih ali žalostnih. In vendar je leto 1969 nekaj posebnega: Znanstvena misel in razvitost njene uporabe sta človeku omogočila uresničiti davno željo — omogočila sta mu obisk Lune in sprehod po njej, celo dvakrat.

Tako človek. Ptuj je v človeškem občestvu majčkена, drobcena reč. Pa vendar je imelo naše mestece svoje veliko leto. Poleg drugih jubilejev, ki smo jih obhajali po vsej domovini, je proslavilo še tri svoje: 1900-letnico Tacitove omembe obstoja mesta, 100-letnico gimnazije in 50-letnico slovenske glasbene šole. Ravno dovolj, da smo se odločili prepričati sebe in pokazati drugim, doma in na tujem, da je Ptuj tu, da diha, da je previharil mnoga stoletja, da hoče živeti in stopati vštric s tistimi, ki se pehajo naprej, nenehno naprej, vedno lepši prihodnosti naproti.

Iz tega stremljenja so se rodile zamisli o reprezentativni proslavitvi jubilejev. Porojene načrte smo vskladili tako, da je bil del prireditev ob 100-letnici gimnazije vključen v spored prireditev častitljivega jubileja mesta.

»Veliko leto« je za nami. Spet smo sredi vsakdanjega snovanja in pehanja. Kdaj pa kdaj nas prešine vprašanje, kakšen utegne biti prihodnji stoletni jubilej naše ustanove. Daleč je še do tja — do leta 2069. Bolj nas mika — tako je tudi naravno in prav — da pregledamo opravljeno, da za tiste, ki prihajajo in bodo prišli, zapišemo, kako je bilo na praznik

Gimnazijska avla

šole, kako smo se počutili. Ko zapisujemo dejstva in vtise, se izogibamo ocenjevanja — to je naloga drugih — čeprav se tu pa tam ne moremo povsem odreči vrednotenju opravljenega.

V jubilejni 63. številki Izvestja sta natisnjena spored prireditev in spored svečane akademije. Ob pregledovanju sporedov je ta in oni zmajeval z glavo, češ preveč ste si naložili na pleča, težko, da bi vse to zmogli. Res, tvegano je bilo, lotiti se izpeljave tako široko zasnovanega praznovanja. Toda osemnajstčlanski profesorski zbor je ob krepkem sodelovanju ostalih članov delovne skupnosti in ob pomoči s šolo povezanih ljudi v Ptuj in drugih krajih Slovenije uresničil zamisli do kraja, le uprizoritev Švajgerjeve »Domačije« je pomaknil v december. Spored akademije 19. aprila

pa je še razširil z nastopom gimnazijskega pevskega zboru iz Schaffhausena v Švici.

V okviru dogajanj v tem letu pa sodi tudi otvoritev preurejene in na novo

IZVESTJE IN ALMANAH

Po devetindvajsetih letih je znova spregovorila pisana beseda: aprila 1969 smo postregli prijateljem in znancem s 63. številko izvestja. Čedno opremljeno, po vsebini dokaj pestro publikacijo je izdala Državna založba Slovenije. Zanj sta se posebej zavzela ptujska rojaka in dijaka ptujske gimnazije direktor založbe Ivan Bratko in urednik Franček Šafar. Publikacijo je javnost lepo in z odobravanjem sprejela.

Kljub prizadevnosti in skrbi uredniškega odbora pri sestavljanju in zbiranju gradiva so pregledovalci in bralci snopiča ugotovili nekatere pomanjkljivosti. Kronološki pregled povojnega obdobja bi lahko bil popolnejši, ko bi šolska kronika tistih let obnovitvene vne vsebovala več podatkov. Belo liso v zgodovini šole predstavljajo leta okupacije, za katero sta ohranjena le dva letnika dokumentacije, ki je mogla biti obdelana šele letos. Zaradi pomanjkanja arhivskega gradiva sta izpadla tudi seznama dveh letnikov maturantov, tistih iz zadnjega leta pred vojno in prvih maturantov po vojni. Štednja s prostorom je narekovala opustitev podrobnega prikaza raznih vrst izpitov in tečajev, ki so jih opravljali oz. obiskovali mnogi, ki jim je vojna preprečila izobraževanje ali jih pri tem zavrlo. Poglavlje o pomembnih

OSREDNJA SLOVESNOST

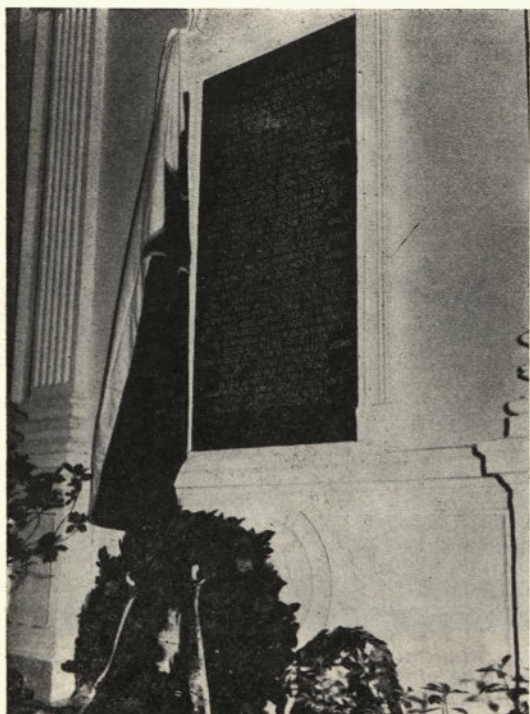
Osrednja slovesnost v soboto, 19. aprila 1969, je bila zelo svečana. Med gosti, ki so se v velikem številu odzvali našemu vabilu, so bili soproga in sin ter svojci Dušana Kvedra, svojci padlih

opremljene šolske knjižnice. Ta dogodek je bil pomaknjen v leto 1970 — svečanost je bila 6. februarja v okviru praznovanja Prešernovega dne, ker so se obnovitvena dela zakasnila.

osebno, da je nekdo hotel vstopiti v osebno, ki so se šolale na ptujski gimnaziji, je bilo že pripravljeno. Izostati je moralo, ker je uredniški odbor ugotovil, da so kriteriji za sestavo tega članka še premalo prečiščeni in dognani. Nekaj kritikov pa je bilo takega mnenja: Izvestje dostojno predstavlja šolo, njeno življenje in delo, očitati pa mu je, da se omejuje skoraj povsem na povojno obdobje in zanemarija motto »stoletnica«. V opravičilo za to lahko zapišem, da se je uredniški odbor pri izboru prispevkov ravnal po vodilu, ki ga je zapisal pripravljalni odbor v 1. točki sporeda prireditve: Izvestje je posvečeno stoletnici šole, pri čemer pa je poseben poudarek na razvoju po osvoboditvi. S tem pojasnilom utegnemo zadovoljiti bralce in kritične ocenjevalce, še bolj pa jim bo ustrezno s tem, da skušamo v pričujoči številki izvestja odpraviti nekatere navedene pomanjkljivosti.

Izvestju ob stran moramo postaviti še eno publikacijo, dijaški zbornik »Najmlajša generacija«, ki so ga pripravili in izdali dijaki v ciklostilni tehniki. Že nekaj let se naše dijaštvo ne more postavljati z ugledno bero besednega ustvarjanja. Težišče zanimanja mladih je nagnjeno drugam, vendar nam je kljub temu uspelo nekaj zapisov zbrati in jih povezati v snopič.

dijakov, predstavniki družbeno-političnih organizacij, ravnatelji gimnazij iz republike Slovenije in iz zamejstva, zastopniki drugih šol, delovnih organizacij, dijakov, staršev ter člani delovne skupnosti šole.

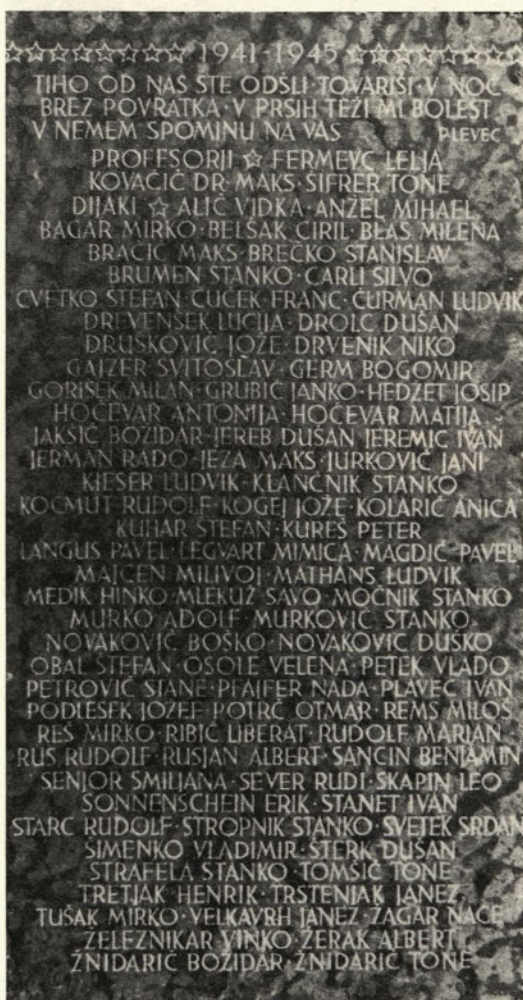

Spominska plošča po odkritju

Že pred osmo uro tega lepega pomladnega dne so se začeli pred šolskim poslopjem zbirati gostje, ki v majhni avli niso imeli prostora. Potem ko je moški pevski zbor s pevovodjem Brankom Rajšterjem v prenovljeni avli zapel, je član Izvršnega sveta SRS dr. Vladimir Bračić v lepih in ganljivih besedah očrtal pomen slovesnosti, vlogo ptujskih profesorjev in dijakov v predvojnem revolucionarnem gibanju, požrtvovalnost in hrabrost tistih, ki so v letih preizkušnje vztrajali v svojem prepričanju in zanj umrli. Po teh besedah je odkril novo spominsko ploščo s posvetilom in imeni padlih. Ob položitvi cvetja so se z recitacijo poklonili padlim tudi pionirji osnovne šole Franca Osojnika, ki je nekaj let gostovala v gimnazijskem poslopiju, pevci pa so s petjem zaključili slovesnost, polno pietete.

Zbrani gostje so se podali v refektorij nekdanjega dominikanskega samostana, ki je sedaj razstavni prostor pokrajinskega muzeja. Tu je ravnateljica muzeja Vida Rojičeva odprla bogato razstavo pestrega slikovnega gradiva, ki nazorno ilustrira udeležbo ptujskega dijaštva v boju proti tlačenju in za lepše dni. Ekspozicija je preskrbela in razstavo postavila Vida Rojičeva ob sodelovanju kustosov pokrajinskega muzeja.

Spominska plošča profesorjev in dijakov

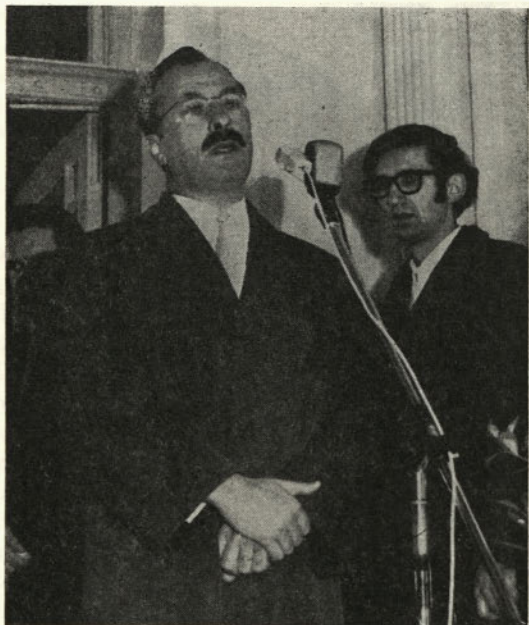
V Prešernovi ulici so avtobusi že pričakovali goste, da jih prepeljejo v Kidričevo, kjer se je nekaj po 10. uri začela svečana akademija.

Za uvod je orkester glasbene šole v Ptujju pod taktirko prof. Maksimilijana Skalarja zaigral Emila Adamiča — V. Lovca Kolo.

Prireditev in zbrane goste je pozdravil v imenu vseh, ki so bili deležni izobrazbe in vzgoje na ptujski gimnaziji, primarij dr. Aleksander Poznik. Pokazal je na pomembnost splošne izobrazbe za uspešnost v intelektualnih poklicih, spomnil na delež učiteljev pri vzgajanju številnih rodov, čestital šoli k jubileju in ji zaželel za prihodnost vsaj toliko uspehov, kot jih je požela doslej.

Sedanji rod gimnazijcev, nad 300 po številu, je v naslednji pozdravni besedi predstavila dijakinja četrtega razreda — maturantka Marija Kekčeva. Oslanjajoč se na tradicijo šole in ugled, ki ga uživa v javnosti, je podobno kot njen predgovornik dr. Poznik, spregovorila o pome-

Ravnateljica Pokrajinskega muzeja v Ptujju Vida Rojičeva odpira razstavo, posvečeno profesorjem in dijakom, padlim v boju za svobodo

Dr. Vladimir Bračić govori ob odkritju spominške plošče

nu splošne izobrazbe, o resnem prizadevanju učnega zbora, izpolnjevati zaupano mu nalogo, in zaželela ustanovi kar največ uspeha.

Besedo je nato povzel ravnatelj:

»Prireditev, ki ste jo počastili s svojim obiskom, posvečamo stoletnici obstoja in dela gimnazije v Ptujju. V imenu častnega in pripravljalnega odbora toplo pozdravljam vse navzoče.

V posebno čast nam je, da lahko med nami pozdravim soprogo narodnega heroja Dušana Kvedra — Tomaža, katerega ime nosi naša gimnazija, Kordijo Kveder in njenega sina Bojana.

S svojo navzočnostjo so počastili našo prireditev:

pomočnik državnega sekretarja za zunanje zadeve SFRJ Mitja Vošnjak, član IS SRS dr. Vladimir Bračić, pomočnik republiškega sekretarja za šolstvo Boris Lipužič, član predsedstva republiške konference SZDL Franc Simonič, ki jih lepo pozdravljam.

Naši pozdravi veljajo dalje: predsedniku Skupščine občine Ptuj in pokrovitelju naše prireditve Franju Reberniku ter ostalim zastopnikom ustanovitelja, članom častnega odbora, predstavnikom družbenih organizacij ZK občine Ptuj, SZDL občine Ptuj, ZMS občine Ptuj, Zavoda za prosvetno-pedagoško službo v Mariboru.

Z velikim zadovoljstvom pozdravljam predstavnika skupnosti gimnazij SRS Vero Vošnjak, vse predstavnike gimnazij na Slovenskem.

Vroč pozdrav naslavljam ravnateljici slovenske gimnazije v Trstu gospe Lauri Abrami in ravnatelju slovenske gimnazije v Celovcu gospodu dr. Pavlu Zablaticu in preko njiju učeči se mladini in vsem našim onstran državnih meja.

Lepo pozdravljeni zastopniki srednjih in osnovnih šol ptujске in ormoške občine, s katerimi nas povezuje tesno sodelovanje. Pozdravljeni člani učnega zbora in delovne skupnosti gimnazije! Pozdravljeni starši in svojci naših dijakov! In — naposled, toda ne nazadnje — toplo pozdravljeni dijakinje in dijaki, ki jim je namenjeno vse naše snovanje, vse naše delo!

Jubilej, kakršen je današnji — 100 let življenja in dela ene gimnazije na Slovenskem — nas obvezuje, da pred naše občane in slovensko javnost razgrnemo anale šole, da po kratkem predahu ugotovimo, kje smo v nezadržanem toku življenja in kam bomo usmerili naš jutrišnji korak.

Kolo zgodovine je človek zavrtel tako, da je stoletje naše šole razklano v dva enaka dela: Prvih petdeset let (če hočemo biti natančni 49) pripada nemški, avstrijski eri, drugih petdeset let pa slovenski, jugoslovanski eri.

Ce pustimo za trenutek ob strani dejavnost šole do prevrata leta 1918, ugotovimo, da je v stari Jugoslaviji odšlo v naše šole z zrelostnim spričevalom v žepu kakih 440 mladih, po vojni pa se

je uvrstilo med maturante 733 naših dijakov, skupaj torej 1173.

Kar lepo število za naše malo mesto, ki pa ga obdaja razsežno zaledje.

Prav gotovo ni moč meriti pomena in veljave šole zgolj po tem, koliko abiturientov je zapustilo šolske klopi, niti samo po tem, ali so dijaki te šole v življenju in družbi uspeli, saj se ima posameznik za svoj uspeh pogosto zahvaliti

Primarij dr. Aleksander Poznik pozdravlja jubilejno slovesnost

Ravnatelj Rudolf Čeh govori na svečanosti o razvojni poti šole

Udeleženci proslave ob 100-letnici gimnazije

svojim osebnim sposobnostim. Vrednost šole upravičeno ocenjujemo tudi po deležu, ki ga kot vzgojno-izobraževalni zavod prispeva h kulturni podobi svojega kraja, mesta in okoliša.

Prispevati k oblikovanju pravilnega prikaza je naša pglavitna naloga ob 100-letnici, ko želimo in hočemo biti pravični v ocenjevanju preteklosti in sedanjosti.

Letna poročila iz avstrijske ere ter izvestja iz časa pred vojno in sedanja 63. številka te publikacije vsebujejo precej gradiva in nudijo vpogled v preteklost šole, saj je bila njena zgodovina večkrat obdelana, vendar v več ali manj poljudni obliki; šele kritično pero zgodovinarja bo izoblikovalo sodbo o stoletju ene slovenskih gimnazij. Pri tem pa bo moralo to pero očrtati tudi podobo in ovrednotiti zgodovinsko mesto slovenskih gimnazij nasploh; to je tiste učno-vzgojne institucije na Slovenskem, ki je že dalj časa predmet zagnanih in vročih razprav: Ugotoviti bo treba, kakšen

in kolikšen je bil in je delež v življenju naroda, v oblikovanju njegove nacionalne in socialne fiziognomije.

Pomudimo se za hip ob kamnu z letnico 100 in si priključimo v spomin nekaj splošnih in tudi znanih dejstev!

Ptuj, ki je v četrtem kvartalu prejšnjega stoletja dajal videz nemškega mesta z nemškim uradništvom in dobro situiranimi trgovci ter obrtniki, je bil tudi mesto preprostih slovenskih ljudi, ki so prihajali iz slovenskega zaledja. Ta Ptuj se ni mogel zoperstaviti klicu od znanosti obvladanega, pozitivističnega 19. stoletja po širjenju izobrazbe. Doba liberalnega kapitalizma je terjala več šolanih ljudi, novih izobražencev. In iz te potrebe je vzniknila tudi nižja gimnazija v našem mestu, ki se je postopoma razvila v popolno humanistično gimnazijo.

Novorojeni srednji šoli so njeni rejniki in skrbniki naložili poleg izobraževalnih obvez še nič manj pomebno dolžnost: utrditi nemštvo nemškega otočka na slovenskih tleh. Dovolj je pisanih in drugih prič o tem. Toda po zgodovinski in dialektični nujnosti se je moralo zgoditi, kar je terjalo prebujenje slovenskega naroda po letu 1848, posebno pa po letu 1860: Nova šola je služila tudi slovenskemu človeku, saj ga je izobraževala. Marsikaterega je prekrstila, marsikaterega pa razsvetlila in utrdila v slovenstvu. Do preloma stoletij je bilo vzdušje na šoli — čeprav so bili skoraj vsi profesorji Nemci — znosno in sta bili narodnostni skupini precej izenačeni.

Sele po nepolnih tridesetih letih, ko se začenja nižja gimnazija leta 1898 razraščati v popolno srednjo šolo, potem ko se leta 1900 preseli v novo, to je sedanje poslopje in ko postane tudi dijaški dom trdnjava nemštva, se razmere za naš življenj hitro poslabšajo. Ponemčevalni pritisk postane tako močan, da mnogi slovenski dijaki zapuste Ptuj in se presele v druga mesta: Maribor, Celje, Ljubljano.

O tem, kaj je pomenila gimnazija avstrijskemu Ptuju, priča pompozna otvoritev novega poslopja in vselitev vanj, ki o njih poroča tedanji ravnatelj Gubo v dveh sestavkih o zgodovini šole.

Minilo je prvih petdeset let. Slovenizacija zavoda je bila po enoletnem prehodu — skokovita, tako v profesorskem zboru kot med dijaštvom. Pojav ne potrebuje posebnega pojasnila: Ob nacionalni osvoboditvi je v gimnazijo hitro dotekal slovenski živelj iz širokega zaledja, deloma pa tudi iz drugih slovenskih pokrajin.

Dvajseta leta tega stoletja potekajo v postopnem prilagajanju novi državnosti v okviru Kraljevine SHS in kasnejše Jugoslavije. Nacionalna trenja so stopila spričo neznatnega števila dijakov nemške narodnosti močno v ozadje. Namesto tega so bili tudi na šoli zaznavni odsevi in odmevi bojov med liberalci in konservativci, skupini, ki sta imeli zdaj takšno zdaj drugačno ime in podobo v javnosti.

Če je bil prvi decenij v življenju slovenske ptujske gimnazije — boj za njen obstanek naj bo tu le omenjen — dokaj miren in tih, pa so bila trideseta leta toliko bolj živahna in razgibana. V tem času je doraščal in se izoblikoval rod — lahko rečemo tri generacije mladih —, ki je z naprednimi, k socializmu stremječimi naziranjem razgibal ne le šolo, marveč tudi mesto ob Dravi, od koder so pljuskali sveži valovi v Slovenske gorice in preko obdravskih polj v Haloze. To je rod, ki je preganjal malomeščansko lenobnost iz dijaških vrst, rod, zaradi katerega pogosto čujemo, da gre ptujski gimnaziji posebno mesto med slovenskimi gimnazijami, rod, iz katerega je izšel narodni heroj Dušan Kveder — Tomaž. To so bila leta, ko so živeli v Ptuju in poučevali na šoli priznani strokovnjaki. Tedanji mladi rod se ni mogel ubraniti raznolikih in močnih vplivov, ki so jih izžarevale krepke osebnosti, pa naj si je bil to slovstveni zgodovinar, pesnik, pisatelj, slikar ali

Gostje na svečani akademiji

filozof in etik. Vsakdo od njih je na svojevrsten in izviren način oblikoval misleče in značajne mladeniče in mladenke. Prijetna je misel na takšne čase.

O nacističnem gospodarjenju na naši šoli ne govorimo radi, ker premalo poznamo dogajanje v tistih letih, še bolj pa zato, ker nas stisne pri srcu ob vsaki misli na bridkosti, stiske in grozote tistih štirih let, ki so terjala malone 90 življenj z naše šole.

Sprostitev ljudskih sil ob nacionalno socialni osvoboditvi in po njej je navdala s poletom povojne rodove. Prvih deset do petnajst let je bilo posvečenih celjenju od vojne povzročenih ran, graditvi in utrjevanju države novega kova v glavah in srcih mladega pokolenja. Sem sodijo ne le številne vsebinske spremembe in organizacijski premiki v našem šolstvu, marveč tudi vsa tista dejanja in nehanja od delovnih akcij do sodelovanja z javnostjo, ko se mladina z žarom in poletom udeležuje kulturnega življenja s prirejanjem gledaliških

Razred Dušana Kvedra (Kveder je v prvi vrsti z desne) med uro fizike pri prof. Đermanoviču

iger, koncertov, javnih nastopov, raznih tekmovanj, in ko že dejavno posega v družabno pa tudi politično življenje svojega mesta. In še dalje pelje ta razvoj - do vedno krepkejšega uveljavljanja samoupravljanja. Vse to povezano in prepleteno je torej tisto, kar oblikuje današnjega Slovenca in Jugoslovana.

Po letu 1960 pa že lahko govorimo o tistih generacijah, ki jih sooblikujejo naša samoupravna družba ter tokovi v velikem svetu. Ko odpiramo meje, se čutijo mladi sproščene in pripravljene prisluhniti sodobnim tokovom, nič jih ne sili v dogmatična pojmovanja o človeku in družbi, izbirajo si lastno, jugoslovansko pot v nove oblike družbenega življenja, pri čemer se jim ni treba ozirati ne na levo ne na desno. Priče so integracijskim težnjam v velikih regijah, v njih se krepe težnje po dobrem sosedstvu in prijateljstvu med narodi — enako dobre volje kajpak — pogloblja se želja po miru, enakopravnosti in lepih odnosih med ljudmi.

Ta rod se šele oblikuje, naše roke ga šele gnetejo — pa tudi on s svojimi no-

votarijami oblikuje nas — zato prepustimo ocenjevanje in presojo poznejšim pokolenjem!

Naše prizadevanje ostaja slej ko prej: Izobražujmo mladega Slovenca, učimo ga ljubiti rodno grudo, učimo ga spoštovati sosede, Evropo, Svet; vzbujajmo v njem hrepenenje po ustvarjalnem delu in voljo, stopati v korak s svetom! Tega so nas učili naši veliki vzorniki od Trubarja dalje in naše poslanstvo je, te vzore dajati mladim na njih življenjsko pot.

Ob koncu tega razmišljanja morda ni odveč, če porečemo, da smo vsi skupaj, ki smo v preteklem četrtsotletju na tej šoli živeli in delali, po svojih močeh, znanju in vesti opravili svojo dolžnost.

Če nam rojaki in domačini ter širša slovenska javnost to priznajo, bomo zadovoljni.

Dovolite, da zaključim z zahvalami, ki smo jih dolžni na prvem mestu Skupščini občine Ptuj in njenemu predsedniku ter pokrovitelju jubilejnih prireditev Franju Reberniku, ki sta izkazovala iz-

redno pozornost našim prizadevanjem in jih krepko podpirala.

Ko pričakujemo nujno potrebno funkcionalno in sodobno poslopje, ki se je boj zanj začel že pred tridesetimi leti, pa se je dosega tega cilja začasno zopet odmaknila, je za restavracijo sedanjega poslopja prispevala izjemno lep poklon TGA »Boris Kidrič«, za kar gre zahvala v prvi vrsti direktorju tovarne, dipl. ing. Franju Grünfeldu.

Lepo sta nas podprla tudi ptujsko podjetje Pleskar, ki nam je naklonilo denarno pomoč in prenovilo del notranjosti hiše, ter TIS Ptuj.

Lepo se zahvaljujemo Državni založbi Slovenije, ki je založila Izvestje, in vsem, ki so nam gmotno ali drugače pri uredništvu naše proslave pomagali.

Hvala glasbeni šoli in prof. Maksimiljanu Skalarju za dobrohotno sodelovanje.

Naposled še prisrčna hvala profesorjem in članom delovne skupnosti gimnazije, pripravljalnemu odboru, zlasti pa njenemu predsedniku prof. Ljubici Šuligoj za prizadevno in požrtvovalno delo v jubilejnem letu.«

Govornik je nato pozval goste, naj se oglasi k besedi, kdor želi spregovoriti.

Na oder je stopila gospa Laura Abrami, ravnateljica slovenske gimnazije v Trstu (znanstveni licej s slovenskim učnim jezikom), pozdravila navzoče in čestitala šoli k njenemu jubileju ter izročila ravnatelju jubilejne gimnazije dragoceno darilo profesorskega zbora tržaške gimnazije: s posvetili opremljene knjige slovenskih književnikov iz Trsta. S to pozornostjo je predstavnica zamejske gimnazije požela toplo odobravanje, v nas pa utrdila zavest povezanosti vseh Slovencev.

Spored je nato tekel tako, kot je bil zamišljen. Izvajalci so se potrudili; tehnična ureditev in ozvočenje, slednje je oskrbel ing. Adolf Žižek, član učnega zbora, sta delovala brezhibno. Brez pri-

držkov smem zapisati, da je bila prireditelj pestr, lep, dobra. To mnenje so izrazili tudi mnogi obliskovalci in gostje.

Posebno poživitev sporeda pa je predstavljal nastop pevskega zbora gimnazije iz Schaffhausena v Švici. Ta zbor je bil prav tiste dni na turneji po Sloveniji, vračajoč obisk enemu slovenskih pevskih zborov, ki je pred tem nastopal v Švici. Na pobudo Zavoda za prosvetno-pedagoško službo v Mariboru in v sporazumu s pokroviteljem prireditve Franjem Rebernakom smo obogatili spored: švicarski dijaki so čestitali šoli ob njenem slavlju in pozdravili prireditev s svojim nastopom. Zapeli so nekaj nemških in eno slovensko pesem. Naš pozdrav in zahvalo sta posredovali dijakinji Anamarija Janžekovič v slovenščini in Marija Kekec v nemščini.

Pred zaključkom sporeda je čestital šoli k njenemu jubileju nekdanji ravnatelj šole, član Izvršnega sveta SRS dr. Vladimir Bračič in ji zaželel plodnih uspehov pri njenem bodočem delu.

Predsednik Skupščine občine Ptuj in pokrovitelj prireditve Franjo Rebernak

Nastop gimnazijske folklorne skupine

je v imenu ustanovitelja čestital šoli, nato pa izročil spominske plakete, izdelane v počastitev 1900-letnice mesta Ptuja kot priznanje za uspešno delovanje na ptujski gimnaziji, pisateljema Stanku Cajnkarkarju in Antonu Ingoliču, pesniku Francetu Oniču, slikarju Francetu Miheliču, slovstveni zgodovinariki Marji Boršnikovi ter profesorjema Francu Stiplovšku in Rudolfu Čehu.

S Prešernovo Zdravljico, ki jo je zapel dekliški pevski zbor šole pod vodstvom Vladimirja Pulka, je bila sklenjena osrednja prireditev jubilejnega leta.

Po končani slovesnosti so se gostje in obiskovalci podali nazaj v Ptuj, deloma z avtobusi, deloma s svojimi vozili. Predsednik Skupščine občine Ptuj je priredil sprejem v Narodnem domu. Sprva je bilo predvideno, da bo ta sprejem v viteški dvorani na gradu. Popravilo tega prostora in notranja preureditev — vse to do tega dne še ni bilo končano, zato je bilo treba sprejem prenesti v Narodni dom. V tej prijetni dvorani so se zadržali povabljeni ob okusni jedači ter dobri kapljici več ur in v družabnem razgovoru ter prijetnem razpoloženju dopolnili dopoldanske svečanosti.

Gimnazijski dekliški pevski zbor

ŽIVLJENJE IN DELO POMEMBNIH MOŽ PTUJA IN OKOLICE

Odbor za proslavo 1900-letnice Ptuja je uvrstil v svoj spored prireditev razstavo pisanih eksponatov in podob z naslovom »Življenje in delo pomembnih mož Ptuja in okolice«. Razstavo je pripravila ptujska študijska knjižnica. Bogato gradivo, ki seveda zaradi svoje obsežnosti ni moglo biti do kraja izčrpano, je bilo na ogled v sejni dvorani magistrata. V tem gradivu je bil odmerjen poseben delež ljudem, ki so tako ali dru-

gače povezani s ptujsko gimnazijo: Nekateri med njimi so bili profesorji, mnogi pa so si na tej šoli pridobili znanje, pogled na svet in usmerjenost v življenje.

Razstavo je odprla 9. maja 1969 upravnica študijske in ljudske knjižnice Milojka Aličeva, obiskovalce pa je z razlago vodil po razstavi Jakob Emeršič, ki je uspešno sodeloval pri zbiranju in urejanju gradiva...

SPORTNO SREČANJE GIMNAZIJ

Pripravljalni odbor za proslavo in učni zbor sta ob snovanju sporeda predvidela kot eno glavnih manifestacij izvedbo gimnazijade, športnega, kulturnega in družabnega srečanja slovenskih gimnazij. To bi bila tretja gimnazijada v Sloveniji po podobnih srečanjih v Novi Gorici in Murski Soboti. Predlog smo preko skupnosti gimnazij posredovali vsem slovenskim gimnazijam. Do izvedbe zamisli pa ni prišlo, ker se je pokazalo, da je zaradi uveljavljanja gospodarske reforme težko izvesti tako obsežen in zahteven športni in kulturni spored.

Namesto te velike vseslovenske manifestacije si je pripravljali odbor zamislil in tudi izpeljal športno srečanje gimnazij sosednjih občin. Prireditelj je bila 10. maja 1969, ko so se zbrale v Ptujju ekipe naslednjih gimnazij:

1. gimnazija »J. Slavenski« Čakovec
2. gimnazija »Frana Miklošiča« Ljutomer
3. gimnazija pedagoške smeri Maribor
4. I. gimnazija Maribor
5. gimnazija Tabor Maribor
6. gimnazija »Juša Kramarja« Murska Sobota
7. gimnazija »Dušana Kvedra« Ptuj

Športno srečanje je zajelo atletiko, rokomet, košarko, odbojko, mali nogomet in šah. Sodelovalo je okoli 500 dijakinj in dijakov, ki so dosegli odlične rezultate v atletiki in prikazali kvalitetne športne igre. Tekmovanje je pripravil in izvedel Milan Cimerman, profesor pripravnik na ptujski gimnaziji.

Navajamo rezultate v posameznih panogah:

I. Atletika

Moški ekipno:

1. gimnazija Maribor	9106 točk
2. Murska Sobota	6604 točke
3. Ptuj	6330 točk
4. Čakovec	3608 točk

Ženske ekipno:

1. Murska Sobota	6070 točk
2. Pedagoška gim. Maribor	5007 točk
3. Ptuj	4935 točk

II. Športne igre

Rokomet — moški:

1. Čakovec
2. Maribor I.
3. Ptuj

Rokomet — ženske:

1. Čakovec
2. Ljutomer
3. Ptuj
4. Maribor I.

Mali nogomet — moški

1. Maribor I.
2. Ptuj
3. Čakovec
4. pedagoška gimnazija Maribor
5. Ljutomer

Odbojka — ženske:

1. Maribor I.
2. Ptuj
3. Ljutomer
4. pedagoška gimnazija Maribor

Košarka — moški:

1. Maribor I.
2. Maribor Tabor
3. Ljutomer
4. Murska Sobota
5. Čakovec
6. Ptuj
7. pedagoška gimnazija Maribor

Košarka — ženske:

1. Maribor Tabor
2. Murska Sobota
3. Maribor I.
4. pedagoška gimnazija Maribor
5. Ptuj

III. Šah

1. Murska Sobota
2. Ptuj
3. pedagoška gimnazija Maribor
4. Maribor I.
5. Ljutomer

Podrobne rezultate hrani šola v arhivskem gradivu.

Po končanem tekmovanju so mladi tekmovalci obedovali v dijaškem domu, njihovi spremljevalci v družbi članov učnega zbora šole — gostiteljice pa v gostilni »Pri Roziki«.

TELEVIZIJSKA ODDAJA

Posebno mesto v nizu dogodkov jubilejnega leta gre oddaji slovenske televizije, pripravljeni z namenom, da bi naš praznik ne ostal samo dogodek podeželskega mesta in njegove okolice, marveč da bi s to oddajo opozorili na vlogo, ki jo je odigrala neka šola pri oblikovanju narodne zavesti, v narodnoobrambnem gibanju, v socialnem prebujanju dijaštva in širokih ljudskih plasti. Oddaja naj bi pokazala, kakšen je delež šole v ustvarjanju in rasti slovenskega izobraženstva.

»Nemirno stoletje ptujske gimnazije« — tak je bil naslov oddaje — je bilo prikazano pred srečanjem profesorjev in nekdanjih dijakov gimnazije v okviru oddaje Svet na zaslonu v petek, 16. maja 1969, ob 17. uri. Oddajo, ki jo je s posebno vnemo in zanimanjem za snov pripravila in vodila nekdanja dijakinja ptujske gimnazije Jovita Podgornikova, je sprejela javnost z zanimanjem in odobravanjem. Iz pozabe je priklicala v zavest

V popoldanskih urah je bila v isti gostilni družabna prireditve s plesom, namenjena zblizanju mladine in učiteljev sosednjih gimnazij. Prijetnega in uspešnega dne se bo marsikateri udeleženec z veseljem spominjal.

marsikak droben, vendar pomemben dogodek izpod konca prejšnjega stoletja do let graditve samoupravne družbe. Režiserja Klobovsa sodobni prijem je napravil panoramo dogodkov živahno, pestro, ko so si v njej nastopajoči hitro podajali besedo. Televizijski kritik Jože Snoj je ugodno ocenil oddajo (Delo, 20. maja 1969), vpletel nekaj misli, ki jih velja nemara ponoviti. Meni, da je zgodovinsko načelo prikaza preveč razblijnilo konfrontacijo nekdanjih in sedanjih tokov, soočenje, ki bi morda pokazalo, da se današnja raven učečih se ne more meriti s tisto iz preteklosti. Avtorju je tudi žal, da književniki, ki so rasli na tej šoli, niso več poročali o tem, kaj jim je dal ptujski ambient.

O oceni je moč razmišljati, vendar ne zmanjšuje vrednosti oddaje kot dokumenta o življenju, delu in pomembnosti enega zavoda v družini slovenskih gimnazij.

SREČANJE PROFESORJEV IN NEKDA NJIH DIJAKOV PTUJSKE GIMNAZIJE

Prireditveni odbor je bil postavljen pred težko nalogo, kako zbrati ob stoletnici šole vse, ki se čutijo kakorkoli povezani z njo. Kmalu je bilo jasno, da tega ni moč uresničiti na eni prireditvi; gneča in stiska bi bili preveliki, slavnostno obeležje zmanjšano. Zato se je prireditveni odbor odločil povabiti na osredno proslavo zastopnike družbenih in prosvetnih institucij, svojce padlih v

osvobodilni vojni, člane delovne skupnosti šole, dijake in njihove starše.

Ugotovitev, da je uspešno končalo srednje izobraževanje na ptujski gimnaziji v Jugoslaviji okrog 1200 maturantov (od tega v času med obema vojnama približno 450, po II. svetovni vojni pa 750), ter želja, ki so jo izrazili prenekateri nekdanji dijaki, da se žele po daljšem času zopet sestati s »svojimi«, sta

ponujali prirediteljem rešitev: povabiti nekdanje profesorje in dijake na sproščeno prijateljsko srečanje.

Za ta dogodek je bila izbrana sobota, 17. maj. Nanj je poleg vabil z navedenim sporedom opozorila tudi že opisana televizijska oddaja. Dan ni bil nič manj slovesen od tistega mesec poprej.

Prvi jutranji gostje so si ogledali »svojo« šolo, nato pa so se zbrali na Vrazovem trgu, kjer je bila v hiši št. 2 gimnazija ob svojem rojstvu, potem ko je samo dva meseca gostovala v nekanji glavni šoli pri proštijiški cerkvi.

O tej zanimivi ptujski hiši na sedanjem Vrazovem trgu nam je na našo prošnjo direktor mestnega arhiva prof. Anton Klasinc posredoval naslednji historiat:

»Velika enonadstropna hiša na sedanjem Vrazovem trgu št. 2, ki se je v stari Avstriji imenoval Kürschnerplatz (Krnarski trg), s staro (konskripcijsko) hišno številko 162, predstavlja v svojem gradbenem jedru eno najstarejših hiš srednjeveškega Ptujja.

To ni bila navadna meščanska hiša, temveč dvorec plemiške gospode (»Freihaus«) in kot taka izvzeta iz sodne oblasti ptujskega mestnega sodnika in oproščena vseh mestnih dajatev in davkov. V ohranjenih listinah je dvorec prvič omenjen že leta 1387 (listina minoritskega samostana v Ptujju — sedaj v Pokrajinskem arhivu v Mariboru — 1387-V/20) kot last Ptujskih gospodov. Dvorec je stal v pekovski četrti (»Pekhenviertel«) in se ga je zato tudi že tedaj prijelo ime »Pfisterhof« — dvorec v pekovski četrti. To ime je ohranil dvorec skozi dolga stoletja tudi zaradi tega, ker je že ob koncu srednjega veka v njem delovala pekarna.

»Pfisterhof« — svobodni dvorec s pekarno — se omenja v listinah od 15. do 19. stoletja. V njem je nepretrgano delovala pekarna vse do leta 1832, ko je bila izbrisana pekovska obrtna pravica na tej stari zgodovinski stavbi.

Ko so Ptujski gospodje leta 1438 v moškem rodu izumrli, so velik del njihove posesti podedovali grofje Schauenberg, med ostalim tudi grad in gospodstvo Ormož, v Ptujju pa gornji dvorec (mali grad) in dvorec v pekovski četrti (Pfisterhof) ter pristavo na Turnišču pri Ptujju.

Odslej deli dvorec v pekovski četrti v Ptujju do prehoda v novi vek usodo gospodstva Ormož, nato pa je skozi stoletja tesno povezan z zgodovino fevdalne posesti in gospodstva Turnišče.

Leta 1489 pripade Ormož (s ptujskim dvorcem vred) ogrskemu kralju Matiji Korvinu (»Kralju Matjažu«). Ta ga še isto leto podeli svojemu sorodniku stotniku Jakobu Sekelju (Zecklu) in njegovim naslednikom. Sekelji so bili kot gospodarji Ormoža nad 100 let tudi lastniki Turnišča in dvorca v pekovski četrti v Ptujju. To posest so leta 1592 prodali, pred letom 1626 je že v rokah plemiške rodbine Herberstein. Omenjeni ptujski dvorec je bil še vedno fevd salzburških nadškofov, ki so še leta 1633 podelili dvorec v Ptujju (Pfisterhaus) z vrtičkom Janezu Viljemu Herbersteinu v fevd. Sredi 17. stoletja je prišlo Turnišče z dvorcem v Ptujju v roke plemiške družine Vetter. Grofica Ana Suzana Vetter, rojena Stubenberg, je izvršila na dvorcu obširne prezidave in se ovekovečila z napisno ploščo nad vhodom, ki je po pričevanju Simona Povodna (Bürg, Lesebuch II, 132) imela napis:

*»Findst ohne Tadel dich
Alsdann urteile mich.«
1653*

*Anna Susanna Vetterin geborene
Herrin von Stubenberg*

Ob zadnji prezidavi dvorca v dvajsetih letih 19. stoletja so odstranili gornjo napisno ploščo.

Proti koncu 17. stoletja preide dvorec skupno s Turniščem v roke plemiške rod-

Hiša na Vrazovem trgu št. 2

bine Thurn, ki je v tem času zgradila sedANJI grad Turnišče.

V prvi polovici 18. stoletja preide dvorec iz rok plemiških gospodarjev Turnišča s prodajo v zasebno last. Ko je leta 1751 cesarica Marija Terezija dodelila mestu Ptuj kot stalno vojaško garnizijo štiri stotnije vojaških invalidov, je bila v nekdanjem dvorcu vojaška pekarna za te invalide, štiri leta pozneje pa je bil prodan in je služil nato še skoraj 100 let kot meščanska hiša, s katero je bila združena pekovska obrtna pravica.

V 19. stoletju je hiša menjala več lastnikov. Od decembra 1869 do 9. oktobra 1871 je v tej hiši delovala novo ustanovljena štajerska deželna realna nižja gimnazija v Ptujju.«

Zastopnik pokrovitelja, ravnatelj osnovne šole Ivana Spolenjaka, Adi Pra-

Viri:

1. B. Saria: Der Pfisterhof in Pettau (Zeitschrift des Histor. Vereies für Steiermark, 46-1955 str. 191-193)
2. H. Pirchegger: Die Untersteiermark str. 67

protnik, je ob primerni spremni besedi odkril skromno, na hiši vzdano ploščo, ki naj mimoidoče in obiskovalce Ptujja spominja, da je tu shodila gimnazija.

Gostje so se nato podali v razstavni paviljon Dušana Kvedra (v nekdanjem okroglem obrambnem stolpu ob Dravi), kjer je ravnatelj šole odprl »razstavo fotografij in likovnih del«, ki je prikazala življenje gimnazije. V svojih izvajanjih je med drugim dejal: »Razstava se omejuje na življenje šole, ki so ji vselej določeni neki okviri dela. To pa ne pomeni, da v tem delu ne odseva in odmeva tisto življenje, ki polje zunaj šolskih zidov. Razstava je skromna, v prvi vrsti zato, ker bi morali imeti mnogo prostora, če bi hoteli postaviti vse tisto, kar je neka šola v sto letih ustvarila, naredila. Potem pa še zato, ker so bili časi burni in viharni ter je šlo v izgubo in po zlu mnogo tistega, kar bi si danes z zanimanjem ogledovali. Iz časov pred letom 1919 nimamo ničesar več, še kronike šole ne, iz obdobja med obema vojnama je ohranjenih le nekaj pisanih pričevanj o življenju in delu na šoli. Tako si bomo potemtakem danes lahko ogledali predvsem eksponate, ki so nastali po osvoboditvi, torej v minuli četrtini stoletja...«

Nato se je ravnatelj zahvalil profesorju Albinu Lugariču, ki je razstavo uredil, in ga naprosil, da popelje goste po njej. Povabil pa je tudi zbrane, da si ogledajo, če jim čas dopušča, razstavo »Življenje in delo pomembnih mož Ptujja in okolice«.

Zopet so bili avtobusi nared, da odpeljejo goste v Kidričevo, kjer se je nekaj čez deseto uro začela akademija. Bil je lep pomladanski dan in razpoloženje ob snidenju sošolcev ter starih znancev, ki so prihiteli od blizu in daleč, se je stopnjevalo. Vzhičenju ni bilo kraja in tudi solz radosti ni manjkalo.

Ko se je val prešerne razigranosti polegel, se je začel odvijati spored akademije, ki je bila v celoti taka, kot na osrednji proslavi 19. aprila, seveda brez ofici-

alnih pozdravov in čestitk, podelitve priznanj in brez nastopa švicarskih pevcev.

Ravnatelj šole je zbrane pozdravil z besedami:

»Akademija, kakršna je danes, je bila v tem prostoru v nekoliko širši obliki 19. aprila. To je bila oficialna proslava stoletnice naše šole, proslava, ki so se je udeležili predstavniki institucij, povezanih z življenjem šole, svojci padlih, starši naših dijakov in dijaki sami.

Prostor sam pa tudi druge okoliščine niso dovoljevali, da bi že takrat uresničili zamisel pripravljalnega odbora: v jubilejnim letu prirediti srečanje vseh tistih, ki so kdajkoli živeli ali delali na ptujski gimnaziji. Ta zamisel se uresničuje danes, ko smo zbrani tukaj zastopniki mnogih rodov, najbrž ne bo preveč, če rečemo predstavniki generacij zadnjega pol stoletja.

Pozdravljeni vsi, ki ste se utrgali na današnji dan in prihiteli sem, sami ali v spremstvu svojcev, da bi preživeli nekaj prijetnih ur in se srečali z znanci iz šolskih klopi!

Pozdravljeni tisti, ki vas vežejo na leta, ko ste doraščali in oblikovali svoj značaj ter gradili svojo osebnost v Ptujju in na ptujski gimnaziji, dovolj močni spomini, prijetni in morda neprijetni; pa tisti, ki ste ohranili notranjo vez z našim starim mestom, grajskim hribom in njegovimi zidovi; tisti, ki so vam pri srcu zeleni holmi od Mestnega vrha tja globoko v Slovenske gorice ali razklane rebri vina bogatih in revnih Haloz, tja do Donačke gore; tisti, ki ne morete pozabiti vabljive pa grozljive Drave, ki ste ji hoteli biti kos!

Pozdravljeni tisti, ki vam Ptuj ne pomeni samo sladko-grenkih trenutkov romantične mladosti, marveč ki vam naša šola in naše mesto pomenita poprišče nacionalnih in socialnih bojev!

Prisrčno pozdravljeni vsi!«

Spored se je tudi tokrat tekoče odvijal. Bil je na primerni ravni, za kar gre za-

hvala vsem članom šolske skupnosti.

Sledil je tisti del prireditve, veseli in zabavni del, ki je za nekaj ur zopet združil in povezal sošolce. Ker prireditelji sami niso mogli povabiti vseh nekdanjih profesorjev in dijakov na to srečanje, saj niso imeli vseh naslovov, so to storili z javnimi objavami v časopisih in po radiu. Poleg tega pa so pismeno naprosili enega ali dva zastopnika razreda, da povabita in zbereta svoje sošolce. Čeprav je to malce zapleten postopek, se je v glavnem posrečil. Večina letnikov se je našla, le nekateri gostje so prišli na lastno pobudo, ker jih povabila sošolcev niso dosegla ali pa niso bili obveščeni.

Nekaj skupin je ostalo v Kidričevem, večina njih pa si je izbrala razna gostišča v Ptujju in okolici in preživela preostali del dneva v prijetnem razpoloženju, ob obujanju spominov na daljna in bližnja dijaška leta.

Prireditelji so si oddahnili v zavesti, da niso napak ravnali, ko so se odločili za ponovitev slavnostne akademije in sklicanje srečanja, kar se je nekaterim zdelo tvegano.

Ob otvoritvi razstave likovnega krožka

Letni delovni načrt šole obsega poleg rednega učno-vzgojnega dela ogled nekaj filmskih in gledaliških predstav, literarne večere ali matineeje, poučne ekskurzije in vrsto drugih dejavnosti. Posebnega družbenega pomena pa so številna srečanja v športu in šahu ter sodelovanje mladine na raznih javnih manifestacijah in družbenih prireditvah. Skoraj ne mine leto, da gledališka skupina ne bi nastopila na odru s kako igro in da mladi ne bi izdali kakega glasila. Teh dejavnosti je šola še prav posebno vesela.

Ni namreč moč obiti resnice, da ima gimnazija v majhnem mestu na podeželju posebno mesto: Dodeljena ji je vloga majhnega kulturnega žarišča. Njena vloga je pogosto težja kot vloga gimnazije v velikem mestu, sredi kulturnih ustanov s tradicijo in bogato dejavnostjo. Opravljanje teh nalog je tem težje, čim manjše je število dijakov na šoli, s čimer je zelo zožen izbor za posamezne dejavnosti. In vendar mora biti gimnazija v obrobnih področjih svetilnik, ki vrže zdaj več zdaj manj luči na tiste, ki si je žele.

Prijetno je dajati obračun, če je dejavnost bogata in uspešna. Take obračune dajemo javnosti dvakrat letno na zborih roditeljev. Najbolj svečan pa je obračun ob zaključku pouka, ko običajni ravnateljevi besedi v ptujskem gledališču sledi razdelitev nagrad in pohval ter spričeval o uspešno opravljenem zaključnem izpitu.

Ob zaključku pouka v devetindevetdesetem šolskem letu 26. junija 1969 je ravnatelj naslovil na zbrane naslednje besede in misli:

»Spoštovani profesorji in učitelji, draga mladina! Zaključujemo delo v stotem šolskem letu. Eno stoletje nepretrganega dela — kratke prekinitve pač ne štejejo — ima torej ta šola za sabo. To pa je čas, ki ni nepomemben za ustanovo, za kraj, za nacijo. Zato je prav, da smo temu jubileju posvetili toliko skrbi,

moči in časa. Pogled nazaj pa nas ne sme odvracati od sedanjosti, ne sme nam zakrivati pogleda v prihodnost, nasprotno: dosežki v preteklosti nas obvezujejo k tekmovalni sedanjosti, da bo jutrišnji dan zopet radosten. Nič nas torej ne odvezuje od dolžnosti, da napravimo obračun našega dela, da ga kritično presodimo in ugotovimo, kje smo na naši poti in kako nam je zastaviti naslednji korak.

Čas, ki v njem živimo, bi lahko preprosto označili: nenehno naraščanje blaginje, nezadržno preraščanje v potrošniško družbo, družbo dobrin. Ta bujna rast pa je v velikem delu sveta in tudi pri nas enostranska, materialna, pri čemer duhovna plat zaostaja. In v tem — menim — je iskati vzroke tistega, kar včasih ponostavljeno imenujemo z besedo »kriza«.

Kot vzgojitelji in učitelji smo dolžni bolj kot drugi občani opazovati mlade in spremljati njih razvoj. Poleg mladostnih težav, ki so bile vedno prisotne v letih, ko mladi iščejo sebe in se grade, se ni moč izogniti vsemu tistemu nemiru, ki preveva in pretresa današnji svet in ki je utelešen ne samo v gospodarskih in političnih krizah velikega sveta in Evrope, marveč se očituje tudi v tako imenovani nadstavbi, v pojmovanju sveta in življenja, v odnosu do duhovnih dobrin, v vseh zvrsteh umetnosti, od glasbene in besedne do likovne. — Tu pa je današnji človek in posebej naš mladi rod šibak, ni dovolj odločen, da bi bil težak ter neizprosni boj za boljšega in popolnejšega človeka, za tisto, kar našemu potrošniškemu svetu manjka.

Ob takem razmišljanju kaj hitro pridemo do spoznanj o stanju na naši šoli, za katero gre glas po naši deželi, da je zelo stroga, morda prestroga: mnogi nardarjeni fantje pa tudi dekleta iz mesta in podeželja gredo v uk in šolo mimo naših vrat; fantov je zadnje desetletje premalo

v naših klopeh, pogrešamo kmečko mladino, saj je Ptuj predvsem podeželsko mesto. Veliko število vozačev, ki se hočeš nočeš odtegujejo dogajanju v mestu in v šoli, prav gotovo ni ne njim samim in ne šoli v prid. Te in še druge okolnosti je treba šteti med vzroke, da pri doseganju učnih uspehov leto za letom zaostajamo za nekaterimi šolami, da vloga gimnazije v javnosti ni dovolj vidna, da šola ni tako močno kulturno žarišče, kot mnogi upravičeno pričakujejo. Ko bodo najbolj nadarjeni in najprizadevnejši videli v gimnaziji svojo »almo mater« po besedah Ksaverja Meška, ko bodo mladi ljudje s svojo šolo živeli, v njej razvijali boj zdravih mnenj, ko bo ta boj za lepše in boljše našel svoje mesto v dobrem šolskem glasilu ali celo v velikih listih, ko bodo kulturne in politične manifestacije v javnosti ne samo sporadične ampak vezane v verigo, tedaj bomo lahko rekli, da smo prebrodili krizo, v kateri naša

šola začasno tiči. Kje je pot iz zagate? To pot mora najti predvsem mladina sama. Sama mora biti močna, močna številčno in intelektualno, umsko. Posamezniki niso dovolj. Oblikovati se morajo jedra bistrih in delavnih, ki bodo usmerjali šibke in onemogočali mlačneže in razdiralce. Takrat tudi za uspeh ne bomo v večnih skrbeh in takrat bomo tudi člani učnega zbora z večjo vnemo in pripravljenostjo opravljali svoje mentorske naloge. Na vzgojitelje in učitelje pri vsem tem nikakor ne smemo pozabiti. Če so le-ti ob voljni mladini za svoje poslanstvo zavzeti in poletni, tedaj je voz, ki ga vsi skupaj vlečemo, za polovico lažji. Tedaj ne bo težko najti udeležencev za vse vrste v pestri paleti dejavnosti: od gibanja znanost mladini, do literature, likovništva, glasbe in telesne vzgoje.

Živimo v veri, da se bodo naše vrste okrepile in strnile in da bo jutrišnji dan svetel in veder.«

LITERARNI VEČER

Mnogi Ptujčani so gojili željo, da bi se po dolgih letih v Ptujju srečali z mojstri slovenske besede, ki so v tem mestu živeli ali delali. Tem željam je bilo ustrezno 24. oktobra 1969 s srečanjem v ptujskem gledališču. Prireditelje z naslovom: Literarni večer književnikov, nekdanjih profesorjev in dijakov ptujske gimnazije — je obsegala tale spored:

Uvodna beseda ravnatelja Rudolfa Čeha

1. Ksaver Meško: Slovenske gorice (odlomke)
2. Matija Murko: Moji spomini in želje
3. Edvard Kocbek: Pritrkavanje
4. Stanko Cajnkar: Sloven iz Petovije (odlomke)
5. France Onič: Balada o Starem gospodu, V malomestni kavarni
6. Franjo Žgeč: Haloze (sociološka študija — uvod in zaključek I. dela; avtorja je predstavil prof. Franček Šafar)

7. Tone Žnidarič: V mraku (avtorja je predstavil pisatelj Ivan Potrč)
8. Tone Šifrer: Simfonija, Poslednje oranje (Iz cikla »Kmet in stvari«) Po Martinovem Orači (avtorja je predstavil pisatelj Anton Ingolič)
9. Mitja Vošnjak: Vrbnjakovih štirih mladih let (odlomke)
10. Sergej Vošnjak: Bunkica (odlomke)
11. Jakob Emeršič: Pozabljena kosa
12. Boštjan Pirc: Lepljenka o Dravi
13. Ivan Cimerman: Iz še neobjavljene pesniške zbirke
14. Alojzij Remec: Zdravica haloški kapljici
Dela pokojnih ali odsotnih književnikov so brali režiser ptujskega gledališča Peter Malec in sedanji gimnazijci.
Ravnatelj gimnazije je obiskovalce takole pozdravil:

»Spoštovani!

Prijetno mi je izraziti zadovoljstvo gimnazije Dušana Kvedra, njenega učnega zbora in dijakov, da je bila v okviru jubilejnih prireditev ob 1900-letnici Ptuja sprejeta tudi zamisel o literarnem večeru. Pripravljalni odbor za proslavo 100-letnice gimnazije je namreč od vsega začetka menil, da je ob teh slovesnostih primerno, da se Ptujčani srečajo s svojimi oblikovalci lepe besede in njihovimi deli, pa čeprav bi bili to le drobcici. Zato je predložil odboru za proslavo 1900-letnice našega mesta izvedbo literarnega večera. Ta zamisel je bila takoj sprejeta in se nocoj uresničuje, kar nas navdaja z zadovoljstvom in ponosom.

Ptuj in njegovo širše zaledje sta dala našemu narodu presenetljivo veliko število mojstrov peresa — znanstvenikov, pisateljev, pesnikov. To so pokazale letošnje kulturne prireditve in razstave. Obilen je zlasti prispevek Slovenskih goric, medtem ko sta ravninski svet ob Dravi in Haloze manj zastopana. O teh naših možeh bi bilo potrebno večkrat razmišljati in jih bolj upoštevati, kot soustvarjalce naše narodne biti.

Starejši rod izobražencev, ki ga imam tu v mislih, je še povezan z mariborskimi šolami, saj je bila prvih trideset let po ustanovitvi v Ptujju samo nižja gimnazija, šele pod konec stoletja se leta začenja razraščati v popolno srednjo šolo. Po letu 1900 pa vedno več uglednih oblikovalcev misli in besede izhaja iz edine višje srednje šole v Ptujju. V našem majhnem mestu je živelo in delalo več priznanih in uglednih književnikov, kot jih ponavadi srečujemo v takih sredinah. To ugotovitev je zapisal prof. Arhar v spremni besedi k sporedu nocojšnjega srečanja s književniki in njihovimi deli ter dodal, da je izbor predstavnikov in slovstvenih del prav zaradi te okoliščine težavna reč.

Tako imam nocoj zadovoljstvo in čast pozdraviti na deskah našega gledališča

že slavne pa tudi manj znane oblikovalce besede: Antona Ingoliča, Ivana Potrča, Mitjo Vošnjaka, Sergeja Vošnjaka, Ivana Cimermana, Jakoba Emeršiča in Boštjana Pirca, ki so se odzvali našemu povabilu in prihiteli od blizu in daleč. Dva med njimi, katerih dela so postala že ljudska last, Ingolič in Potrč, sta se odločila, da vam predstavita svoja pokojna vrstnika in jima tako izkažeta svoje in naše spoštovanje. Druge, že umrle književnike in pa tiste, ki nocoj ne morejo biti med nami, bodisi zaradi bolezni ali nujne poklicne zadržanosti, vam bodo predstavili naši deklamatorji in recitatorji, med njimi tudi naš rojak Franček Šafar ter režiser v našem hramu Talije Peter Malec.

Našim književnikom želim dobrodošlico in dober večer, vas pa vabim, da skupaj prisluhnemo njihovim mislim in besedam.«

Profesor Ivo Arhar pa je za to priliko napisal v posebnem listu, namenjenemu obiskovalcem, spremno besedo, ki jo tu navajamo:

»Z današnjim literarnim večerom nekdanjih profesorjev in dijakov ptujске gimnazije in z dramsko uprizoritvijo »Domačije« Zmaga Švajgerja v prihodnjem mesecu bomo zaključili prireditve, posvečene 100-letnici gimnazije v zgodovinskem mestu ob Dravi, ki praznuje leto 1900-letnico svojega obstoja.

Literarni delež teh, ki so na tej gimnaziji poučevali, in onih, ki jim je ta bila prva važnejša postaja na življenjski poti, kakor je za sebe v svoji zreli starosti zapisal eden njenih prvih dijakov — Ksaver Meško, je tako obsežen in bogat, da je tak spominski literarni večer sam po sebi umeven in nujen. Ta obsežnost in bogastvo pa sta bila hkrati tudi vzrok nemajhni zadregi, kako v literarnem večeru v primeren časovni razpon zajeti čim popolnejšo podobo vse te dejavnosti. Pozoren poslušalec in dober poznavalec bo

Literarni večer nekdanjih profesorjev in dijakov ptujske gimnazije

gotovo pogrešil to ali ono znano ime, zlasti npr. mojstrskega prevajalca iz klasične antike, dr. Antona Sovreta, ki pa se ga bo v mesecu novembru spomnilo s posebnim večerom ptujsko Zgodovinsko društvo z izborom njegovih prevodov iz rimske lirike, ali pa dr. Jožeta Potrča, ki je zlasti svoja razmišljanja o socialistični etiki in moralni napisal v izbranem jeziku in slogu, pa literarno zgodovinar-ko, dr. Marjo Boršnikovo, nekdanjo profesorico slovenščine na ptujski gimnaziji, in še koga. Zaželen bi bil tudi ta ali oni avtor oziroma prispevek iz predvojnega dijaškega literarnega zbornika »Mlada setev« in iz povojnih, žal bolj redkih, le posamičnih števil dijaških literarnih glasil. Pa tudi sodelujoči sami ne bodo predstavljeni v celoti po vrednosti, zanimivosti in pestrosti svojega dela (tako na primer ni bilo mogoče vključiti vsaj bežno obeh obsežnih leposlovnih pričevanj o ptujski gimnaziji — Cajnkarjeve »Noetove barke« in Vošnjakove »Naše velike mature«). K sreči je

nekaj ustreznega gradiva objavljenega že v letošnjem jubilejnim »Izvestju«.

Najstarejšo generacijo predstavljata na literarnem večeru pisatelja Ksaver Meško in znanstvenik-slavist dr. Matija Murko. Takoj po prvi svetovni vojni je nekaj časa obiskoval ptujsko gimnazijo in izdajal tudi dijaški literarni list Edward Kocbek, čigar izredno pesniško delo nam bo ponazorila pesem »Pritrkavanje«. Stanko Cajnkar, avtor »Noetove barke«, bo z odlomkom iz zgodovinske povesti »Sloven iz Petovije« posegel v daljno preteklost našega mesta. Pesnik France Onič je želel z obema pesmima, ki sta na sporedu, izraziti svoje razpoloženje sredi malomeščanskega okolja in vzdušja, kakršno je bilo v Ptuj v začetku 30-ih let našega stoletja, ko je služboval na ptujski gimnaziji.

V tem desetletju pa je dala ptujska gimnazija slovenskemu narodu svojo najpomembnejšo generacijo, katere dejavnost je podrobno prikazana v jubilejnim gimnazijskem izvestju. Če bi jo ho-

teli primerno predstaviti, bi ji morali posvetiti poseben literarni večer. Na pobudo pisatelja Ivana Potrča in v soglasju s pisateljem Antonom Ingoličem (prvi je bil v tistih letih dijak, drugi pa profesor na ptujski gimnaziji), oba sta nam kot mojstrska prikazovalca naših krajev in ljudi že prav dobro znana, smo se odločili, da pritegnemo v naš izbor v večji meri iz istega časa in v pieteten spomin profesorja dr. Franja Žgeča kot prodornega in naprednega sociološkega analitika Haloz, Toneta Žnidariča, revolucionarnega dijaka, poznejšega španskega borca in partizanskega komandanta, tragično preminulega konec leta 1944, ki pa je bil v svojih dijaških letih tudi oblikovalec lepe in napredne slovenske besede, ter mladega profesorja-suplenta na ptujski gimnaziji malo pred drugo svetovno vojno, Toneta Šifrerja, doma z Gorenjskega, z Jenkovega Sorškega polja, čigar življenjsko pot je v taborišču Mauthausen mnogo prezgodaj zaključilo surovo hitlerjansko nasilje — na literarnem večeru ga boste spoznali kot tenkočutnega in globoko filozofskega opisovalca kmeta in zemlje njegove rodne pokrajine in kot pesnika.

Kruti in hkrati veličastni čas narodno-osvobodilnega boja, ki ga je obenem z drugimi pripravljala vsa ta generacija dijakov in profesorjev ptujske gimnazije, pa prikazuje odlomek iz črtice Mitje Vošnjaka, ki mu ni več uspelo opraviti redno

GLEDALIŠKA PREDSTAVA

Težnja, da bi bila šola tesno povezana z družbo in okoljem, se uresničuje zdaj bolj zdaj manj. Posebno v manjših krajih — Ptuj se uvršča mednje — bi naj bila šola, zlasti še gimnazija, majhno kulturno žarišče, kakor je že bilo na tem mestu omenjeno. Tako razglabljanje je vodilo pripravljalni odbor pri odločitvi, da uvrsti v spored prireditve tudi gleda-

maturo na ptujski gimnaziji, zato pa je opravil pravi izpit za življenje, resnično veliko maturo — hkrati z mnogimi drugimi dijaki ptujske gimnazije — v boju za nacionalno in socialno svobodo slovenskega naroda.

Na koncu literarnega večera bodo brali iz svoje proze in poezije še trije predstavniki mlade, povojne generacije dijakov ptujske gimnazije — Jakob Emeršič, Boštjan Pirc in Ivan Cimerman. Literarni večer pa bo zaključila »Zdravica haloški kapljici«, starega Ptujčana (čeprav ne po rodu) — Alojzija Remca.

Literarni večer bo zaključen, besede ustvarjalcev — nekdanjih profesorjev in dijakov ptujske gimnazije bodo izzvenele, jubilejno leto ptujskega mesta in njegove gimnazije se bo počasi izteklo, slavnosti bodo minile, nam pa se bo nadaljeval vsakdanji delavnik in v njem ostal med drugimi dolgovi tudi ta, da v podrobnostih in kot celoto prikažemo vso pisano in bogato dejavnost, katere izbrane drobce smo poslušali na današnjem literarnem večeru.«

Občinstvo je s prisrčnim odobravanjem sprejelo posredovane mojstrovine besede. Ko se je ravnatelj gimnazije književnikom zahvalil za sodelovanje in so jim dijakinje kot znak hvaležnosti izročile cvet in knjigo, so bili vsi na odru in v dvorani prijetno razpoloženi.

liško igro, ki bo popestrila skromno prosvetno-kulturno dejavnost našega mesta. Pri iskanju in izbiranju med deli svetovne ali slovenske klasike in domačim delom, se je tehtnica nagnila v prid uprizoritvi pristnega, kmečkega, ptujskega.

— In tako se je pojavila na lepakih ter v posebej za to priliko izdanem gledališkem listu objava:

DRAMSKI KROŽEK
Gimnazije Dušana Kvedra v Ptuju
uprizori

16. 12. 1969 ob 19.30 uri
v ptujskem gledališču

DRAMO
ZMAGA SVAJGERJA

DOMAČIJA

Režija : Peter Malec
Asistent režije : Vesna Čehova

Igrajo:

Žuran Mihal	Jurij Jakob
Metod, študent, njegov sin	Andrej Kropelj
Kata sestra Žuranovi	Irena Palova
Mica sestra Žuranovi	Ida Fišerjeva
Lenka, rejenka pri Žuranovih	Jožica Prahova
Povol Ferjan, cerkveni ključar . .	Vladimir Vindiš
Feruna, njegova žena	Vlasta Žunkova
Mesarec, viničar . .	Ivan Santarovič
Trunk, vaški pot . .	Franc Sagadin
Orožnik	Ivan Žuran

Igralci Domačije s svojim režiserjem

Prizor iz Domačije

S sestavkom v gledališkem listu je profesor Ivo Arhar seznanil obiskovalce predstave z avtorjem in njegovim delom. Tekstni prispevek objavljamo v celoti.

O DOMACIJI IN NJENEM AVTORJU

Leto 1969, v katerem smo Ptujčani proslavili dva pomembna jubileja, 1900-letnico Ptuja in 100-letnico gimnazije, se počasi izteka. Vsem dosedanjim proslavam in prireditvam pridružujejo ptujski gimnazijci še eno, zadnjo: ljudsko igro »Domačija«, učitelja domačina, leposlovnega pisatelja in publicista Zmaga Švajgerja, v dramaturški predelavi in režiji tov. Petra Malca, režiserja ptujskega gledališča. Izbrali so si ljudsko igro z domačo, kmečko snovjo, avtorja, ki je bil rojen v Ptujju in je tragično zaključil svoje življenje kot politični aktivist OF leta 1942. Uprizoritev bo tako tudi pietetnega značaja, v počastitev mladega Zmaga Švajgerja, ki mu ni bilo dano, da bi svoje vzgojiteljsko in kulturno poslanstvo izpolnil do kraja. Zato naj tudi naslednje vrstice iztrgajo iz pozabe življenje in delo človeka, ki je mnogo obetal, a žal prezgodaj onemel v dneh, ko je več veljalo dati svoje življenje, kakor pa živeti v miru in ustvarjati. Biografske in bibliografske podatke povzemamo po sestavku, ki ga je za prihodnji zvezek Slovenskega biografskega leksikona pripravil prof. Viktor Smolej.

Zmago Švajger, učitelj in leposlovni pisatelj ter publicist, se je rodil 10. maja 1910 v Ptujju. Njegov oče Tomaž je bil kurjač v opekarni v Žabjeku. Po osnovni šoli, ki jo je začel 1916, je napravil Zmago Švajger deško meščansko šolo v Ptujju (v letih 1922/23—1925/26) in nato nadaljeval študij na moškem učiteljišču v Mariboru, ki ga je dovršil po petih letih 1931. Po vojaški službi v Sarajevu (1931/32) je bil dalj časa brezposeln, v šolskem letu 1933/34 pa je najprej zastoj, nato pa plačan iz »bednostnega fonda« učil na osnovni šoli na Polenškaku. Tu je ostal do 1938, ko je bil premeščen k Sv. Bolfenku v Slovenskih goricah (danes Trnovska vas). Zaradi levičarskega mišljenja in nastopa-

nja je bil 1940 premeščen v Zavrč, vendar je osnovnošolsko službo pustil in se vpisal na višjo pedagoško šolo v Beogradu (nemški jezik, srbohrvaščina in pedagoški predmeti). Zaradi vojne je mogel biti vpisan le v letu 1940/41, po razpadu Jugoslavije pa je iste predmete (le srbohrvaščino je zamenjal s slovenščino) vpisal na ljubljanski univerzi. Izpitov v Beogradu zaradi razpada Jugoslavije in v Ljubljani zaradi političnega dela, kateremu se je v celoti posvetil, ni opravil. Ob okupaciji Štajerske se je odpravil v Ljubljansko pokrajino, vendar tu ni dobil zaposlitve. Njegova žena Zora, ki živi sedaj kot upokojena učiteljica v Ptujju, je takrat učiteljevala pod Krimom, Zmago pa je deloval kot aktivist OF v prostoru Krim—Turjak.

Med roško ofenzivo je bil po izdaji domačih ljudi ujet nekje med Karlovice in Robom. Belogardisti so ga izročili italijanski okupacijski vojski, ki ga je ustrelila 3. avgusta 1942 za pokopališkim zidom v Velikih Laščah. Tako pripovedujejo suhoparni biografski podatki, ki pa razodevajo vso tragiko mladega, nadarjenega slovenskega izobraženca, ki mu je vojna vihra zaprla pot v bodočnost. Vendar tudi za njega veljajo besede, ki jih je italijanskim okupatorjem zabrusil humoristični pesnik in satirik Ivan Rob, ki je doživel enako usodo: Kdor je umrl za domovino, je živel dovolj. Zmago Švajger pa je zapustil tudi delo, ki sicer ni moglo postati ne vem kako obsežno in dovršeno, je pa tako, da jasno priča o njegovi napredni miselnosti in resnični nadarjenosti.

Delavsko poreklo, spoznavanje družbenih razmer v ptujski okolici in v slovenjgoriški pokrajini, kar sta mu omogočala domači svet in učiteljska služba, ter stanovska učiteljska in občia izobrazba so ga notranje zaposlovale in navajale, da je

skušal tem spoznanjem in doživetjem dati leposlovnega ali vsaj publicističnega izraza. Zaradi še mladostnih življenjskih izkušenj, neizoblikovane slovstvene izobraženosti in razgledanosti in vobče zaradi nemirnega časa in zgodnje smrti predstavljajo njegovi listki, črtice, novele in drama pisateljske začetke s še nedozorelo zunanjo in notranjo podobo.

Spoznanja in doživetja o učiteljskem življenju in delu in o življenju na vasi je oblikoval v vrsti feljtonov in črtic, ki jih je priobčeval največ v »Učiteljskem tovarišu« (v letih 1936/37 do 1939/40): Človeka nikar, Zapiski ob obletnicah, Naša pravljica, Veliki dan, Jesenski motiv, En starček je živel (ti spisi so bili deloma zamišljeni v ciklusih pod naslovoma: Ne napisana kronika in Med tovariši); dve črtici je objavil tudi v »Življenju in svetu« (Vaška legenda, 1936, in Dogodek na vasi, 1937; zadnjo mu je ponatisnila tudi ameriška »Prosveta«, samostojno pa črtico Tri matere, 1940). Ti prispevki nihajo med osebnim spominom oziroma doživljanjem, satirično zaostrenim kramljanjem in leposlovno mišljenim listkom. Vsebina so podobe iz učiteljske sredine in iz kmečkega sveta Slovenskih goric.

Švajger je spremljal tudi literarno in sociološko delo svojih vrstnikov in pisal o njih poročila in ocene. Tako je ocenil knjigi Milana Kajča: Odmevi ob Muri in Tilka (Učiteljski tovariš 1935/36 in 1937/38), oboje napisano z osebno prizadetostjo in izvirnim razmišljanjem.

Knjigi Ignaca Koprivca »Kmetje včeraj in danes« (1939) je napisal bogato in literarno oblikovano uvodno spremno besedo, po izidu pa knjigo prikazal v »Učiteljskem tovarišu« (1939/40). Nad oba avtorja se je zrušila organizirana gonja klerikalcev pri Lenartu v Slovenskih goricah, ki ji je dal široko publiciteto »Slovenec«; krepko in jedrnato, stvarno mu je odgovoril v »Jutru« avtor knjige. — Švajger je objavil v »Prosveti« (prilogi

UT) tudi članek: O vaških knjižnicah (1937) in se v njem dotaknil širšega kulturnega vprašanja.

Leposlovno najboljše oblikovana pa je Švajgerjeva novela »Bič zemlje« (Ženski svet, 1940), s snovjo iz kmečkega sveta Slovenskih goric, z obsodbo težkega telesnega in duhovnega suženjstva, v duhu tradicionalne ideje o zvestobi kmečki zemlji, s socialnim protestom brez nakazanega izhoda.

Istega leta je izšla v knjižni izdaji tudi Švajgerjeva »Domačija«, »ljudska zgodba v treh dejanjih« (v založbi ljubljanskega »Odra«). Z obema deloma, novelo »Bič zemlje« in igro »Domačija«, je dosegel Švajger višek svojega literarnega ustvarjanja in hkrati je bil to po sili razmer tudi njegov konec.

Igra sama je nastala sicer že tri leta prej, ko je bil Švajger še učitelj na Polenšaku; njena vsebina je zajeta po resničnem dogodku (kot omenja ocenjevalec knjižne izdaje v »Mariborskem večerniku Jutra«). Doživela je konec leta 1937 lepo krstno predstavo v predvojnem ptujskem gledališču, pod spretnim vodstvom takratnega režiserja Fr. Borka (avtorja »Osvobojenega gledališča«, ki je knjižno izdajo »Domačije« pospremil tudi z uvodno spremno besedo). Knjižna izdaja je bila precej pozitivno ocenjena tudi v »Jutru« (1940, št. 181; s posnetkom v »Mariborskem večerniku Jutra« 1940, št. 233), obširno pa je igro po izidu prikazal Ignac Koprivec v »Učiteljskem tovarišu« (1940/41, št. 6) in se tako oddolžil Švajgerju za oceno svojih »Kmetov včeraj in danes«.

V »Domačiji« je zajeta resnična kmečka problematika iz Slovenskih goric. Vsa tri dejanja te kmečke drame se razpletajo na kmetiji pri Žuranovih proti koncu prve svetovne vojne. Obe Žuranki, sestri Kata in Mica, se ubijata na domačem posestvu, katerega pridelke požira avstrijska rekvizicija. Nad gruntom visi

prekletstvo. Mihal Žuran, brat Kate in Mice, v tem času že petdesetletnik, je nekoč kot bogoslovec izstopil, postal učitelj in se oženil; s tem je do smrti ranil svojo mater, ki se je izjokala in v blaznosti izhiralala, užalil pa je tudi obe sestri, ki mu tega njegovega dejanja nikoli nista odpustili. Mihal je odšel v mesto in se ni več vračal domov. Pač pa je pošiljal na počitnice k svojim sestrama sina Metoda, osmošolca, določenega za bogoslovje, tako hočeta njegovi teti, da bi ta popravil očetov »greh«. Metod pa je pri tetah srečal lepo, mlado rejenko Lenko. Oba kmalu poveže resnična ljubezen. K hiši zahaja cerkveni ključar Povol Ferjan, oblasten in versko zagrizen kmet, ki ima obe sestri, zlasti Kato, ki ji je zemlja vse, povsem v oblasti; intrigira proti Mihalu, ju podpihuje proti Metodu. Pregarja tudi viničarja Mesareca, ki ga na Metodovo prošnjo vzameta pod streho Žuranki. Mlademu Metodu grozi vojaška suknja, ker nima grunta. Tako je sporočil iz mesta sestrama Mihal. Metod bi se lahko rešil, če bi mu sestri prepustili grunt, vsaj formalno. Sestri že slutita, da se med Metodom in Lenko plete nekaj globljega, in Kata končno spozna, da tudi Metod ne bo nikoli pel nove maše. Z nastopom med Metodom in Povolom ter med Mesarecem in Povolom se zaključi prvo dejanje, ki je še kar dobro zastavljeno.

V drugem dejanju se razpleta boj za grunt. Če bi ga sestri prepisali na Metoda, bi bil rešen. Borita se med občutkom lastninske pravice, mržnje do brata Mihala ter med ljubeznijo do Metoda, ki ga imata kljub vsemu radi, kakor bi bil njun sin. Povol pa intrigira dalje, češ da jima hoče Mihal s prevaro odvzeti grunt. Tako se sestri ne uklonita, čeprav pride prositi za sina Mihal sam. Metoda odženejo avstrijski orožniki.

Tretje dejanje poteka v znamenju zlih slutenj. Mihal prigovarja sestrama, naj odstopita Metodu grunt, dokler je še čas in se ne zgodi najhujše. Sestri še vedno oklevata, končno pa le zmaga v njiju ljubezen do Metoda in prevpije slo po gruntu. A prepozno; pod noč se privleče po globeli pismonoša Trunk s sporočilom, da je Metod padel na fronti. Žuranov rod je izgubil naslednika, fanatični teti spoznata svojo krivdo, Povol je razkrinkan, a zaman — tragedija je že tu.

Dosedanji podatki o Švajgerjevem življenju in delu, njegovem poklicu, njegovem spoznavanju kmečkega življenja, njegovih naprednih pogledih na zaostalost in predsodke tega sveta in vsebina igre same dovolj jasno kažejo, iz kakšnih osnov je zrastle »Domačija« in kaj je z njo avtor hotel povedati ljudem, sredi katerih je živel. Prikazal je zanimivo problematiko, reševal konflikt, ki mu je dal marsikaj svojega, ustvaril v obeh sestrah in Metodu dokaj žive osebe, pokazal, da ima smisel za dramsko oblikovanje, seveda ne brez napak in slabosti v razvijanju dejanja, karakteristiki oseb in dialogih; igri je v prid tudi nekaj kar posrečenega jezikovnega kolorita, zajetega iz pokrajine. Ustvaril je delo v tradicionalni obliki ljudske igre, toda v danem okviru dobre (kakor je ugotovil poročevalec v »Jutru«), zato je prav, da to delo znova prihaja na oder ptujskega gledališča in da so se za njegovo uprizoritev odločili ptujski gimnazijci ob 100-letnici svoje gimnazije.

V odrsko postavitev dela je vložil režiser Peter Malec veliko truda in ji posvetil mnogo ljubezni. Zato je predstava ob prizadevnosti igralcev, ki jim je na tem mestu treba izreči priznanje in zahvalo, uspela in jo je občinstvo lepo sprejelo ter nagradilo s priznanjem.

Tako pomemben mejnik, kot je stoletnica v življenju šole, bi ostal premalo viden, ko bi se omejili samo na nekaj kulturnih manifestacij. Le-te se prav gotovo vtisnejo v zavest ljudi in arhivi hranijo o njih dokaze, življenje in delo pa terjata tudi nenehno materialno rast institucije, kot je šola. Gradnja novega šolskega poslopja ali vsaj začetek te gradnje sta bila kljub desetletnim prizadevanjem pretrd oreh. Zato se je delovna skupnost odločila izpeljati nekatere izboljšave in posodobitve v sedanjem poslopju. Svoj delež k izboljšavam stvarnih pogojev za učno-vzgojno delo so prispevali ustanovitelj Skupščina občine Ptuj, podjetje »Pleskar« in Republiška izobraževalna skupnost.

Z zbranim denarjem so bila opravljena naslednja obnovitvena dela in posodobitve:

Gimnazijska avla, v kateri je nameščena nova spominska plošča, je bila obnovljena s trajnim beležem.

Velik je bil obseg del v telovadnici, kjer je bilo treba ojačiti stropno konstrukcijo, saj je grozila nevarnost, da se bo ob večji obremenitvi tal risalnice, ki je nad telovadnico, strop podrl. Da bi preprečili tako nesrečo, smo po načrtih Edvarda Toplaka, direktorja v. p. Projektiivnega biroja v Ptuj, okrepili strop s posebno jekleno konstrukcijo in opravili nekatere druge izboljšave. Soboslikarska in pleskarska dela pa je brezplačno opravilo podjetje »Pleskar« iz Ptuja.

Naslednja velika pridobitev je bila popolna prenovitev knjižnice: Vanjo je bil položen parket, nameščena nova svetlobna telesa, soba je bila prebeljena. V domači šolski delavnici so dijaki izdelali ob sodelovanju in pod vodstvom svojega učitelja za okrog 200 m novih knjižnih polic.

Skoraj vzporedno z omenjenimi izboljšavami so tekla dela za ureditev biološkega praktikuma, ki ga je šola uredila v dotedanji zbirki učil za fiziko, kemijo in biologijo. Za preseljena učila je izdelala šolska delavnica 21 ličnih in priročnih zidnih omar, tako da so zdaj učila lepše razporejena in laže dostopna kot doslej. Biološki praktikum je opremljen z novim parketom, novimi svetili in šolskim pohištvom.

S temi izboljšavami je šola dosegla dvoje: ustvarila je ugodnejše pogoje za učni proces in nekaj osnov za delni prehod na tako imenovani kabinetni pouk, obenem pa je te izboljšave moč imeti za trajne materialne pridobitve ob stoletnem jubileju.

Otvoritev knjižnice

ZAKLJUČEK

V sklepnih besedah naj bo povedano, da ima ta prikaz življenja in dela ptujske gimnazije v »velikem letu« skromen namen: seznaniti bralce z dogajanjem in dosežki ob jubileju, obenem pa ohraniti zanamcem »črno na belem« sadove prizadevanj in naporov razmeroma majhne delovne skupnosti in 300 dijakov.

Vse, kar smo si začrtali, smo uresničili. Le ena naša želja se ni uresničila. Zamisel namreč, ki nam jo je poleg mnogih drugih pobud posredoval Ptujčan iz Kopra dr. Branko Šalamun, zvesti naš prijatelj. Njegova in naša želja je bila, da bi ob stoletnici ptujske gimnazije nastala študija o še slabo in morda samo delno obdelani temi: »Gimnazije na Slovenskem, njihova rast, pomen in vloga za nacionalni in socialni razvoj slovenskega naroda«. Iz gradiva, ki naj bi ga bile zbrale vse slovenske gimnazije, bi naj nastala študija, ki bi daleč preseгла razsežnosti in pomen ene gimnazije, saj bi obravnavala dejavnost vseh gimnazij na Slovenskem. Študija naj bi bila pripravljena in obravnavana na simpoziju zgodovinarjev v Ptujju 6. in 7. oktobra 1969. Vendar ptujsko zgodovinsko društvo in Zveza slovenskih zgodovinskih društev nista uspela pripraviti do predlaganega roka gradiva in izdelati študije. Menimo, da ne bi kazalo opustiti uresničitve zamisli, ki se je porodila ob našem jubileju. Kdorkoli jo bo realiziral, slovenska javnost mu bo hvaležna.

Sklenem naj z mislijo in upanjem, da bo delovna skupnost Gimnazije Dušana Kvedra v Ptujju tudi v prihodnje lahko postregla naši javnosti z obračuni uspešnega dela.

ŽIVLJENJE NA GIMNAZIJI V ŠOLSКИH LETIH

1942/43 IN 1943/44

O življenju na gimnaziji v okupacijskem obdobju verjetno ne bomo dobili popolnoma jasne slike, ker je šolska dokumentacija iz tistih let večinoma izgnila in se tako lahko naslonimo le na ustne vire. V lanskem jubilejnem izveščju je bila doba okupacije precej površno obdelana. Da bi dobili jasnejšo sliko življenja na šoli v tem obdobju, želim po podatkih dveh vpisnic iz šolskih let 1942/43 in 1943/44, ki sta se nam po naključju ohranili, nakazati in analizirati podatke, ki jih je moč zbrati. Jasno je, da je ta prikaz samo del celote, pa vendar mislim, da je pomembno vsaj to, da odkrijemo osnovni šolski red, ki je veljal v teh letih.

Tabele prikazujejo položaj na šoli in osvetljujejo notranje probleme. Ob statističnih podatkih naj omenim še nekaj ugotovitev.

Sklicujoč se na ustne vire, je bila gimnazija v okupacijskem obdobju vsekakor pomembno središče za izvajanje raznarodovalne politike. To so vneto izvajali tedanji profesorji nemške narodnosti, doma iz Nemčije, Avstrije, Bukovine. Njihova nacistična zagrizenost se je čutila še zlasti pri pouku zgodovine. Skromen podatek iz vpisnic izpričuje privrženost nacizmu, n. pr. pri mobiliziranih dijakih z vpisom »padel za veliko Nemčijo«.

Nemški neuspehi na frontah od 1943. leta se odražajo tudi pri delu na šoli. Sledile so pogosto personalne spremembe učnih moči, saj so mladi bili mobilizirani, na šolo pa so prihajali invalidi in nesposobni za vojskovanje. Iz tabele št. 1 vidimo sestavo učnega zbora. Vpisnici zares izkazujejo precejšnje personalne spremembe ter dejstvo, da so neka-

teri profesorji učili različne predmete. Da se čuti vpliv vojne tudi na delo zbora, vidimo iz tega, da so nastopile personalne spremembe kar nenadoma, in sicer 1. marca 1943 in 2. maja 1944. Verjetno so bili v ozadju odhodi na fronto ali kake druge nujne zamenjave, saj se n. pr. Kolmann dr. Walter po 1.3. na šoli več ne omenja. V šolskem letu 1942/43 je bilo nastavljenih 15 rednih in 2 honorarna profesorja, v naslednjem šolskem letu pa samo 12 rednih in 2 honorarna predavatelja.

Ob učnem osebju in zasedbi predmetov naj navedem še nekaj podatkov o predmetniku (tabela št. 2). Predmeti so navedeni po vrstnem redu, kot jih navajata vpisnici. Že ta vrstni red nam predoči pomembnost predmetov. Na prvem mestu je telesna krepitev in pa vzgoja v nacističnem duhu. Na šoli se je smelo govoriti samo nemški, saj je slovenska govorica pomenila za dijaka izključitev iz zavoda.

Zanimivo je, da je bila v šolskem letu 1943/44 organizirana pripravljalnica (p) za dijake 1. razreda gimnazije in drugih šol. Namenjena je bila predvsem slovenskim dijakom in tistim, ki so imeli slabši uspeh od prav dobrega. Čeprav so bili v pripravljalnici le trije gimnazijci, ki so istočasno hodili v 1. razred, je seznam dijakov pripravljalnice tudi priobčen v vpisnici. Pouk je bil v popoldanskem času in je trajal do božičnih praznikov. Bila je to prva tretjina šolskega leta. Dijaki pripravljalnega razreda so imeli pouk v dijaškem domu za fante, poleg gimnazije. Poučevali so gimnazijski profesorji, ki so bili hkrati tudi vzgojitelji v domu. Namen pripravljalnice je bil po-

Tab. št. 1

UČNO OSEBJE NA GIMNAZIJI, KI SE JE V OKUPACIJSKEM OBDOBJU IMENOVALA
»WOLFRAM VON ESCHENBACH SCHULE, OBERSCHULE FÜR JUNGEN IN PETTAU.«

Solsko leto 1942/43

Priimek in ime	Poklic	Poučeval predm. v razr.	Razredn.
1. Bilek Herbert	prof.	I. gl., II. gl., III. ne., gl., IV. gl., V. - VII., VI. gl., VII. ne., gl. VIII. la., ne., gl.	VIII.
2. Bratanitsch dr. Rudolf	hon. učit.	II. ne., III. - VII. la.	—
3. Göhlert dr. Felix	prof.	I. bi., II. bi., ma., III. bi., IV. ze., bi., V. ze., bi., VI. ze., bi., VII. um., bi., VIII. ze., bi.	VI.
4. Hanke Gustav	prof.	I. ne., V. ne., VI. ne, VII. fr., VIII. an.	V.
5. Herglotz dr. Herta	prof. pripr.	II. an., IV. ne., V. an., VII. an.	II.
6. Kauder dr. Alfred	prof.	I. - III. zg., ze., V. ze., VI. ze., VII. zg.	—
7. Kollmann dr. Walter	prof.	I. - II. zg., ze., III. ze. VII. zg.	—
8. Kraus Hermann	prof.	I. um., ma., II. - III. ma., IV. - VIII. I. um.	I.
9. Köhler E.	prof.	I. - VIII. te.	—
10. Menkes dr. Ingeborg	prof.	II. ne., III. - IV. zg., V. - VI. zg., um., VIII. zg.	IV.
11. Mohet Gertrud	pom. učit.	I. - VII. te.	—
12. Nebe dr. Alfred	prof.	III. - IV. an., VI. an., VII. ne.	III.
13. Peer Helene	učit.	II. roč. d.	—
14. Peintinger	prof.	I. ma.	—
15. Rothbard Karl	direktor mešč. š.	II. - III. modelar.	—
16. Dr. Scheider	prof. ravnatelj	V. - VIII. ke.	—
17. Stein dr. Ervin	prof.	III. ma., IV. ma. fi., V. - VIII. ma., fi.	—

Solsko leto 1943/44

Priimek in ime	Poklic	Poučeval predm. v razr.	Razredn.
1. Bilek Herbert	prof.	p. gl., II. - III. la., IV. ne., la., V. gl., VI. gl., la., VII. ne. gl., la., VIII. ne.	III.
2. Bratanitsch dr. Rudolf	hon. učit.	I. ne., III. ne., VIII. la.	VIII.
3. Göhlert dr. Felix	prof.	I. um., bi., II. bi., III. bi., ma., IV. - VI. bi.	VII.
4. Hanke Gustav	prof.	II. ne., V. - VI. ne., VII. - VIII. fr.	VI.
5. Kauder dr. Alfred	prof.	IV. zg., ze., VI. zg., ze., VIII. zg., ze.	IV.
6. Linnert Maria	pom. učit.	p. te., I. - VIII. te.	—
7. Menkes dr. Ingeborg	prof.	V. VII. zg., um.	V.
8. Peintinger (podpis brez imena)	prof.	I. ze., ma.; II. - III. ze., V. ze.	I.
9. Polak Artur	prof.	p. ma., IV. - VIII. fi., ma.	—
10. Putz Gertrud	prof. pripr.	p. ne., I. - II. zg., II. ma., III. zg.	p
11. Rothbard Karl	direktor mešč. š.	II. - III. modelar.	—
12. Dr. Scheider (nečitljivo)	prof., ravnatelj	II. ma., V. - VIII. ke.	—
13. Schreiber dr. Inge	prof. pripr.	II. zg., an., III. - VIII. an.	II.
14. Schütz Edith	pom. učit.	p. te., I. - VIII. te.	—

p. = pripravljavnica za I. razred

Tab. št. 2

PREDMETNIK

za šolsko leto 1942/43

Predmet	se je poučeval v razredu
Telesna vzgoja	I. — VIII.
Nemški jezik	I. — VIII.
Zgodovina	I. — VIII.
Zemljepis	I. — VIII.
Umetnostna vzgoja	I., IV. — VIII.
Modelarstvo — ročno delo	II. - III.
Glasba	I. — VIII.
Biologija	I. — VIII.
Kemija	V. — VIII.
Fizika	IV. — VIII.
Matematika	I. — VIII.
Angleški jezik	II. — VIII.
Francoski jezik	VII. — VIII.
Latinski jezik	III. — VIII.

za šolsko leto 1943/44

Predmet	se je poučeval v razredu
Telesna vzgoja	P., I. — VIII.
Nemški jezik	P., I. — VIII.
Zgodovina	I. — VIII.
Zemljepis	I. — VIII.
Umetnostna vzgoja	I., V. — VIII.
Modelarstvo — ročno delo	II. - III.
Glasba	p., I.—II., V.—VIII.
Biologija	I. — VIII.
Kemija	V. — VIII.
Fizika	IV. — VIII.
Matematika	P., I. — VIII.
Angleški jezik	II. — VIII.
Francoski jezik	VII. — VIII.
Latinski jezik	III. — VIII.

Predmeti so navedeni po vrstnem redu iz vpisnic. Število ur, določenih za posamezne predmete, ni moč ugotoviti.

globiti znanje nemškega jezika in dijake »prevzgojiti«, »usposobiti« za nadaljnje šolanje.

Po statistiki je bilo v pripravljalnici 19 m + 11 ž = 30. »Uspešno je napredovalo«, kot se dobesedno navaja, 17 m + 8 ž = 25; »ni napredovalo« 2 m + 3 ž = 5. V pripravljalnici niso bili vsi gimnazijci, zato dijakov pripravljalnice ne

Tab. št. 3

ŠTEVILO DIJAKOV IN NARODNOSTNI SESTAV

v šolskem letu 1942/43

razr.	m.	ž.	sk.	Od tega			
				Slov.	Nem.	Madž.	Hrv.
I.	21	22	43	20	23	—	—
II.	20	17	37	8	29	—	—
III.	20	15	35	13	22	—	—
IV.	12	11	23	14	8	1	—
V.	21	11	32	19	13	—	—
VI.	20	16	36	13	21	—	2
VII.	28	8	36	10	26	—	—
VIII.	10	5	15	6	8	—	1
Sk.	152	105	257	103	150	1	3

v šolskem letu 1943/44

razr.	m.	ž.	sk.	Od tega			
				Slov.	Nem.	Madž.	Hrv.
p	19	11	30	13	16	1	—
I.	28	24	52	17	35	—	—
II.	16	27	43	18	25	—	—
III.	16	16	32	5	27	—	—
IV.	15	10	25	11	14	—	—
V.	12	11	23	11	11	1	—
VI.	17	10	27	16	11	—	—
VII.	28	6	34	13	20	—	1
VIII.	27	8	35	6	29	—	—
Sk.	159	112	271	97	172	1	1

V skupnem številu niso všteti dijaki iz pripravljalnice, ker ti niso bili redni dijaki.

štejemo k skupnemu številu gimnazijske mladine.

Ker sem že pri pripravljalnici omenila potek pouka, želim spregovoriti tudi nekaj besed o šolskem koledarju. Šolsko leto je bilo razdeljeno na tri tretjine, s tem da so imeli dijaki skrajšane počitnice v mesecu decembru. Tako se v šolskem letu 1942/43 prva tretjina šolskega leta

zaključuje 19. decembra, druga tretjina 19. aprila in tretja 8. julija. V naslednjem šolskem letu se prva tretjina šolskega leta zaključuje 21. decembra, druga 4. aprila in tretja 13. julija. Tretjine so overovljene s podpisi razrednih predavateljev, razrednika in ravnatelja (priimek in ime ravnatelja ni mogoče razbrati in se poslužujem ustnih virov).

Za osmošolce pa je nasprotno bilo šolsko leto razdeljeno na dva polletja. V šolskem letu 1942/43 so prvo polletje zaključili 19. decembra in že 12. marca so izdana maturitetna spričevala. V naslednjem šolskem letu so zaključili pouk v prvem polletju 21. decembra in 8. februarja že dobijo dijaki odhodna spričevala. Vprašanje je, ali je tak sistem veljal ves čas oz. je bil mogoče le v teh letih, in sicer v zvezi z vedno večjim številom mobilizirancev v nemško vojsko?!

Tabela št. 6 posreduje osnovne statistične podatke o dijakih, iz katerih je razvidno, da so večji izstopi tudi v višjih letnikih. Izstopi so v zvezi z vpoklicem

Tab. št. 4

NARODNOSTNA OPREDELITEV DIJAKOV, ROJENIH V PTUJU

Solsko leto	Razred	Slovenci	Nemci
1942/43	I.	4	8
1943/44		3	8
1942/43	II.	—	7
1943/44		5	7
1942/43	III.	4	4
1943/44		—	5
1942/43	IV.	3	—
1943/44		2	3
1942/43	V.	5	5
1943/44		3	—
1942/43	VI.	1	9
1943/44		5	4
1942/43	VII.	—	8
1943/44		1	7
1942/43	VIII.	1	—
1943/44		1	5
Skupaj za 1942/43		18	41
Skupaj za 1943/44		20	39

Narodnostni sestav se bistveno ne spreminja.

Tab. št. 6

STATISTIKA UČNIH USPEHOV OB KONCU POUKA V JULIJU

Solsko leto	Razred	Število dijakov	Na osnovi izpita vpisani			Redno vpisani iz te šole			Redno vpisani iz drugih šol			Ponavljalci iz te šole			Ponavljalci iz drugih šol		
			m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk
1942/43	I.	43	18	19	37	—	—	—	2	1	3	0	1	1	—	—	—
1943/44		52	20	24	44	—	—	—	5	0	5	1	0	1	1	0	1
1942/43	II.	37	7	7	14	11	6	17	0	4	4	1	0	1	1	0	1
1943/44		43	1	5	6	12	17	29	3	4	7	0	1	1	—	—	—
1942/43	III.	35	6	1	7	8	11	19	5	3	8	—	—	—	1	0	1
1943/44		32	1	1	2	8	14	22	3	0	3	2	1	3	2	0	2
1942/43	IV.	23	0	1	1	8	6	14	2	1	3	0	3	3	2	0	2
1943/44		25	2	1	3	11	9	20	0	1	1	—	—	—	0	1	1
1942/43	V.	32	3	1	4	12	7	19	2	2	4	1	0	1	3	1	4
1943/44		23	—	—	—	7	7	14	3	3	6	0	1	1	2	0	2
1942/43	VI.	36	4	0	4	16	6	22	8	0	8	—	—	—	2	0	2
1943/44		27	1	0	1	15	9	24	—	—	—	1	0	1	—	—	—
1942/43	VII.	36	10	2	12	12	5	17	4	1	5	—	—	—	2	0	2
1943/44		34	—	—	1	—	—	27	—	—	4	—	—	1	—	—	1
1942/43	VIII.	15	1	0	1	6	4	10	2	1	3	—	—	—	1	0	1
1943/44		35	2	1	3	21	5	26	4	2	6	—	—	—	—	—	—

Tab. št. 5

DIJAKI ROJENI NA PODROČJU:

Solsko leto	Razred	»Unter- steier- mark«	Iz ostalih slovenskih krajev	Hrvatska	Srbija	Avstrija	Nemčija	Italija	Madžarska	Romunija- Bukovina	Sudeći	Švica	Francija	Kanada	Japonska
1942/43	I.	32	—	1	—	6	1	—	—	2	—	1	—	—	—
1943/44		27	—	5	—	6	10	—	1	3	—	—	—	—	—
1942/43	II.	18	—	—	—	13	1	1	—	3	—	—	—	1	—
1943/44		30	—	—	—	11	1	—	—	—	1	—	—	—	—
1942/43	III.	19	2	—	—	10	2	—	—	1	—	—	1	—	—
1943/44		19	—	—	—	7	3	1	—	2	—	—	—	—	—
1942/43	IV.	12	1	—	1	6	2	—	—	1	—	—	—	—	—
1943/44		17	—	—	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—
1942/43	V.	20	3	1	—	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—
1943/44		15	—	—	—	4	3	—	—	1	—	—	—	—	—
1942/43	VI.	25	2	—	—	4	1	3	—	1	—	—	—	—	—
1943/44		18	3	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1942/43	VII.	26	1	—	—	8	—	1	—	—	—	—	—	—	—
1943/44		25	3	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—
1942/43	VIII.	8	1	—	—	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—
1943/44		22	1	—	—	10	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Skupaj za leto 1942/43		160	10	2	1	56	9	8	—	8	—	1	1	1	—
Skupaj za leto 1943/44		173	7	7	—	53	21	1	1	6	1	—	—	—	1

Prostovoljno ponavljajo iz te šole			Prostovoljno ponavljajo iz drugih šol			Izdelali razred			Niso izdelali			Imajo popravni izpit			Izstopili med šolskim letom			Od teh izključenih			Uspeh v %
m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	
1	1	2	—	—	—	13	19	32	5	0	5	—	—	—	3	3	6	1	0	1	86,5
—	—	—	—	—	—	20	14	34	1	0	1	1	1	2	6	9	15	—	—	—	91,9
—	—	—	—	—	—	14	14	28	3	1	4	1	0	1	2	2	4	1	0	1	84,8
—	—	—	—	—	—	11	19	30	2	5	7	—	—	—	3	3	6	2	3	5	81,1
—	—	—	—	—	—	9	11	20	5	4	9	—	—	—	5	0	5	—	—	—	69
—	—	—	—	—	—	13	16	29	2	0	2	1	0	1	2	0	2	2	0	2	90,6
—	—	—	—	—	—	9	8	17	1	0	1	—	—	—	2	3	5	—	—	—	94,4
—	—	—	—	—	—	13	9	22	—	—	—	0	1	1	0	2	2	—	—	—	95,7
—	—	—	—	—	—	15	8	23	0	3	3	3	0	3	3	0	3	1	0	1	79,3
—	—	—	—	—	—	7	10	17	—	—	—	—	—	—	5	1	6	—	—	—	100
—	—	—	—	—	—	23	5	28	4	0	4	—	—	—	3	1	4	2	0	2	85,7
—	—	—	0	1	1	13	9	22	—	—	—	—	—	—	4	1	5	—	—	—	100
—	—	—	—	—	—	24	6	30	1	1	2	—	—	—	3	1	4	—	—	—	93,8
—	—	—	—	—	—	5	6	11	—	—	—	—	—	—	23	0	23	—	—	—	100
—	—	—	—	—	—	6	5	11	—	—	—	—	—	—	4	0	4	—	—	—	100
—	—	—	—	—	—	16	8	24	—	—	—	—	—	—	11	0	11	—	—	—	100

Tab. št. 7

BIVALIŠČE DIJAKOV MED ŠOLSKIM LETOM

Šolsko leto	Razred	Stanuje doma	Stanuje privatno	V dijaškem domu	
				Slovenci	Nemci
1942/43	I.	32	3	3	5
1943/44		25	7	6	14
1942/43	II.	22	6	1	8
1943/44		30	5	3	5
1942/43	III.	22	6	1	6
1943/44		17	3	—	12
1942/43	IV.	14	5	1	3
1943/44		11	4	2	8
1942/43	V.	21	7	—	4
1943/44		13	1	3	6
1942/43	VI.	20	6	2	8
1943/44		19	1	2	5
1942/43	VII.	16	13	1	6
1943/44		17	4	3	10
1942/43	VIII.	4	8	1	2
1943/44		14	12	—	9
Skupaj v 1942/43		151	54	10	42
Skupaj v 1943/44		146	37	19	69

v vojsko ali »Arbeitsdienst«. Zanimivo je namreč, da so dijaki nemške narodnosti ob mobilizaciji dobivali odhodna spričevala s klavzulo priznanja mature. Ta pojav zasledimo pri osmošolcih in celo pri sedmošolcih, ki šolskega leta niso mogli dokončati (pri slovenskih mobilizirancih tega ni opaziti). Pri enem dijaku tudi beremo, da je zrelostno spričevalo sprejel »na osnovi rdeče legitimacije«. Nejasno je, zakaj so se nekateri mobiliziranci tudi vračali v šolo in bili nato znova vpoklicani.

V šolskem letu 1942/43 so bili mobilizirani le dijaki nemške narodnosti iz 7. in 8. razreda (tabela št. 8), v naslednjem letu pa so vpoklici množičnejši, zajemajo tudi slovenske dijake in tudi mlajše. Usoda teh dijakov je neznana, le pri dveh je oznaka »padel na vzhodu« oz. »padel za veliko Nemčijo«. Od vseh vpoklicanih Nemcev je 11 dijakov rojenih v Avstriji ali Bukovini, ostali pa so rojeni na območju Slovenije. Seveda je nacionalna pripadnost navedena po šolski dokumentaciji in smemo trditi, da podatki niso v celoti realni (glej tabele št. 3, 4, 5!).

Tab. št. 8

STATISTIKA MOBILIZIRANIH DIJAKOV V NEMŠKO VOJSKO

Šolsko leto 1942/43

Razred	Mobilizirani dne	Slovenci po letnikih								Nemci po letnikih							
		1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
VIII.	12. XI. 1942	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
VII.	20. XI. 1942	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
VIII.	5. XII. 1942	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
VII.	11. I. 1943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
VIII.	21. I. 1943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
VII.	17. IV. 1943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
	8. VII. 1943	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
	6. X. 1943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Skupaj		—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	1	3	—	—	—

V šolskem letu 1942/43 mobiliziranih 8 dijakov nemške narodnosti.

Tab. šte. 8

STATISTIKA MOBILIZIRANIH DIJAKOV V NEMSKO VOJSKO

Šolsko leto 1943/44

Razred	Mobilizirani dne	Slovenci po letnikih								Nemci po letnikih							
		1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
VI.	13. IX. 1943	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	1	—
VIII.	27. IX. 1943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
VII.	27. IX. 1943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
VI.	8. X. 1943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
VIII.	22. X. 1943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
VII.	25. X. 1943	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII.	22. XI. 1943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
	18. XII. 1943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
VIII.	5. I. 1944	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII.	18. I. 1944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
	19. I. 1944	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
VII.	20. I. 1944	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	24. I. 1944	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	25. I. 1944	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
	27. I. 1944	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
	22. II. 1944	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.	19. IV. 1944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
VII.	19. IV. 1944	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
V.	21. IV. 1944	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	25. IV. 1944	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
	27. IV. 1944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
VI.	27. IV. 1944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
VII.	23. V. 1944	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	24. V. 1944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
	8. VI. 1944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
VI.	11. VI. 1944	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	12. VI. 1944	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
	13. VI. 1944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
VI.	13. VI. 1944	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	23. VI. 1944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
	1. VII. 1944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
	Skupaj	—	—	1	3	7	5	8	1	—	1	—	5	7	9	6	—

V šolskem letu 1943/44 mobiliziranih 25 dijakov slovenske in 28 dijakov nemške narodnosti.

Vsekakor je bilo veliko število dijakov nemške narodnosti v zvezi s politiko potujčevanja, političnega pritiska ali tudi individualnega odločanja. Četudi izvzame mo že poznane ptujske nemčurske družine, je namreč veliko dijakov z nemško popačenimi slovenskimi imeni. Zato ni napak prikazati ob narodnostni strukturi tudi kraje rojstev (tabeli št. 4, 5). Nerealna označba po nacionalnosti se kaže ravno v tem, da je večina dijaštva doma iz ožje okolice oz. »Untersteiermark«, kot navajajo; tu pa toliko pripadnikov nemške narodnosti pred vojno le ni bilo.

Nemci so dijake označevali z oznako »Arier« in »Vollarier«, kar zasledimo tudi pri dijakih slovenske narodnosti. To je dokaz, da so se ozirali na rodbinski izvor dijaka.

V tabeli št. 5 se rojstna območja navajajo po mejah okupacijske razdelitve Jugoslavije. Če bi izključno upoštevali le tako razdelitev, ne bi dobili prave slike in zato v rubriki »Slovenija« omenjam dijake izven področja »Untersteiermark«. Tudi avstrijske pokrajine se ne ločijo in so kar omenjene kot sestavni del nemškega rajha.

Dijaki so prihajali v Ptuj iz oddaljenejših krajev, ker so njihovi starši na tem področju službovali kot učitelji, politični funkcionarji, uradniki v državnih organih itn. Tisti, iz oddaljenejših krajev, so stanovali v Ptujju kot podnajemniki ali v dijaškem domu (Schülerheim a. d. Oberschule Pettau, Herrengasse 29 — današnji dijaški dom v Prešernovi ulici, namenjen le fantom — ali v Mädchenheim, Fridauerstrasse 3, današnja Brenčičeva hiša na Ormoški cesti). Glej tabelo št. 7!

Razvidno je, da v dijaškem domu absolutno prevladujejo dijaki nemške narodnosti. V vpisnicah so vse menjave stanovanj točno navedene, ni pa razumljivo, zakaj so nekateri dijaki prihajali v Ptuj na šolanje, ko so vendar v svojih krajih imeli pogoje za študij.

Iz vpisnic ni mogoče jasno razbrati, kakšni so bili pogoji šolanja na ptujski gimnaziji, kakšna je bila kvaliteta dela. Če se pomudim zopet pri tabeli št. 6, je razvidno, da so dijaki dosegli visok odstotek pozitivnih. Res je tudi, da je bilo precej izstopov med šolskim letom. V nižjih razredih je prišlo do tega predvsem zaradi slabega učnega uspeha, v višjih razredih pa je bil poglavitni razlog mobilizacija. Realen uspeh šole bi mogli dobiti po popravnih izpitih, toda žal teh vpisov ni. Kot zanimivost bi še omenila, da izrednih dijakov na šoli ni bilo. Ocene so razvrščene po stopnjah: sehr gut (1) oz. odlično, gut (2) oz. prav dobro, befriedigend (3) oz. dobro, ausreichend (4) oz. zadostno, mangelhaft (5) oz. slabo in ungenügend (6) oz. nezadostno. Tabelaričnega pregleda dijakov po uspehu ni, kot je to v naših vpisnicah.

Tooliko lahko razberemo iz ohranjene šolske dokumentacije. Podatki so vsekakor zanimivi in dajejo osnovo za razmišljanje. Po izjavah tedanjih dijakov je ravnateljstvo šole približno mesec dni pred osvoboditvijo ukinilo pouk z obrazložitvijo, da je to le »začasna prekinitve«. Gimnazijsko poslopje se je spremenilo v vojaško bolnišnico. Ptuj so začeli zapuščati Nemci in z njimi ptujski nemčurji. 8. maja 1945 so se umaknili zadnji — mesto je bilo osvobojeno.

GENERACIJA ABITURIENTOV GIMNAZIJE DUŠANA KVEDRA V PTUJU V DESETLETJU 1949-1959 IN NJENA POT V ŽIVLJENJE

Stoletnica obstoja in dela gimnazije v majhnem, toda v častitljivem mestu Ptuj, je vredna, da ob njej orišemo tudi življenjsko pot abiturientov tega jubilejnega zavoda. To nalogo naj po možnosti opravi kratka študija, za katero so zbrali in uredili gradivo dijaki četrtega razreda, zbrani v skupini izbirnega predmeta »družbene vede« pod vodstvom prof. Matije Maučeca. Šolski okoliš in socialno poreklo smo določili po uradnih dokumentih iz gimnazijskega arhiva, glede poklicne usmeritve in službenega mesta naših bivših abiturientov pa je bilo potrebno izvesti anketo. Največ podatkov zanjo so posredovali organizatorji obletnice matur, profesorji, starši in drugi. Čeprav smo ustne vire za anketo kritično obravnavali, so možni spodrsaljaji in manjše natančnosti, vendar upamo, da bo to le v izjemnih primerih in da ne bo bistveno vplivalo na tehtnost študije in njen namen. Nekaj statističnih podatkov smo dobili pri Skupščinah občin Ormož in Ptuj.

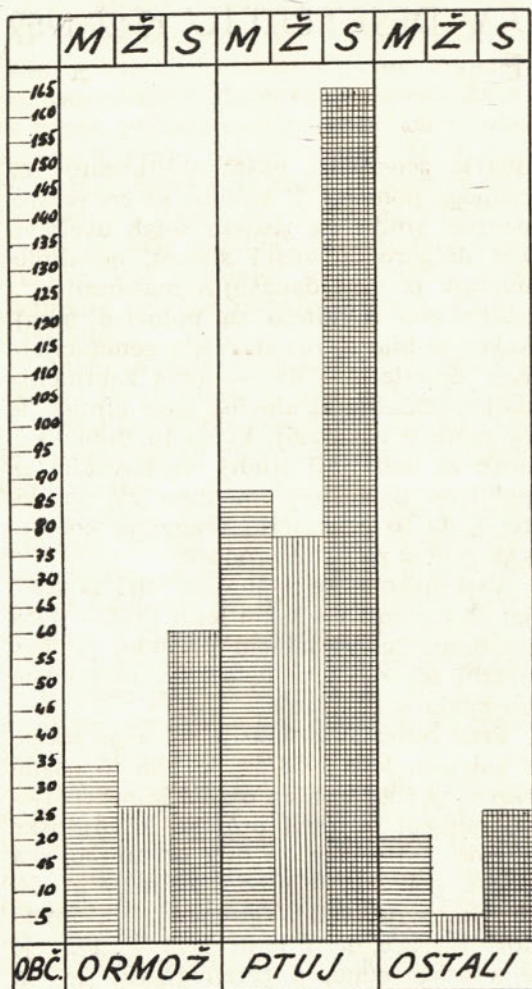
Zakaj smo iz življenja in dela naše stoletne ustanove izdvojili prav generacijo abiturientov za desetletje 1949 — 1959? Razlogov za to je več. Zadnji abiturienti obravnavanega desetletja so zapustili našo gimnazijo pred desetimi leti, v glavnem zaključili visokošolski študij in se danes poklicno udejstvujejo. V šolskem letu 1958/59 se prične večja reforma gimnazije in tudi univerza začne v tem času uvajati večstopenjski študij. Bližnji Maribor dobi več višjih šol in s tem prevzame vlogo visokošolskega mesta, kar je za nadaljnje šolanje in poklicno usmeritev

mlajše generacije naših abiturientov izrednega pomena. V kolikor se bo večstopenjski študij na visokih šolah uveljavil kot dolgoročni šolski sistem, bo diplomantov iz vrst današnjih maturantov z zaključeno fakulteto za polovico manj, kakor je bilo to pri starejših generacijah. Ker desetletje 1949 — 1959 zaključuje daljše obdobje zgodovine naše gimnazije in mnogih generacij, ki so tu dobile osnove za nadaljnji študij ter navodila za poklicno usmeritev, menimo za upravičeno, da to generacijo vzamemo kot nekak prerez za ostale rodove.

Vsebinsko obsega študija štiri področja: abiturienti v šolskih letih 1948 — 1959 po domicilu, socialnem poreklu, po izobrazbi ter poklicni usmeritvi in končno po kraju službovanja.

Pred reformo gimnazije, ki se je začela v šolskem letu 1958/59, je bila to osemrazredna šola in njen okoliš je prvenstveno obsegal teritorij ptujske in ormoške občine. Gimnazija je bila organizacijska celota, delila se je v oddelke nižje in višje gimnazije. Nižja gimnazija je imela štiri razrede, le v letih 1948 — 1951 je bila trirazredna, a četrti razred je bil vključen v višjo gimnazijo. Meščanska šola v Ptuj je bila, tako v vsej Sloveniji, ukinjena že prej, in sicer po osvoboditvi. Njene učno-vzgojne naloge je prevzela nižja gimnazija. Za vpis v prvi razred osemrazredne gimnazije, edinega splošnoizobraževalnega srednješolskega zavoda v tem času v Ptuj, so bili potrebni dovršeni štirje razredi osnovne šole, kandidati pa so morali največkrat opravljati tudi sprejemni izpit. Nekdanje raz-

RAZMERJE ŠTEVILA ABITURIENTOV PO
OBČINAH V DESETLETJU 1949—1959

LEGENDA:
 Moški
 Zenske
 Skupaj

rede nižje gimnazije lahko do neke mere enačimo z višjimi oddelki današnje osemletke. Ptujске osnovne šole so dale največ dijakov za nižjo gimnazijo. Relativno visok odstotek starejših abiturientov je imela ormoška občina. Kvalitetna

in med ljudstvom dobro zasidrana meščanska šola je postala nižja gimnazija in ker je občina izrazito podeželska, brez industrije in srednje šole, je ptujška gimnazija prevzela velik del njenih absolventov. Ormož je gravitacijsko središče svojega ožjega zaledja z dobrimi železniškimi in avtobusnimi zvezami, ki so omogočile okoliški mladini obiskovati meščansko šolo, nato po njeni ukinitvi nižjo gimnazijo. V tem času je v Ormožu zaživel tudi dijaški dom. Absolventi ormoške nižje gimnazije so skoraj v celoti nadaljevali študij v ptujski gimnaziji. Vožnja v šolo je bila pred desetimi leti še v povoju, posebno z avtobusi. Kraji ob železniških progah (Ormož, Središče) so bili na boljšem. Vzdrževalnina za kmečkega dijaka v mestu je bila previsoka, kajti kriza na vasi je kmečko gospodarstvo pripeljala na rob propada. Reforma vasi in možnost zaposlitve v industriji je sprožila beg s podeželja v mesta.

Kmečka mladina zaradi objektivnih težav in tudi iz subjektivnih razlogov ni iskala toliko poti k višji izobrazbi, kajti hotela je priti čimprej do kruha. Posledice mnogih reform po osvoboditvi, ki so razgibale tudi podeželje, posebno teritorij ormoške in ptujске občine, čutimo že v poreklu in socialnem sestavu abiturientov za desetletje 1949 — 1959.

Statistični pregled abiturientov ptujске gimnazije v šolskih letih 1949 — 50

Tab. št. 1

ABITURIENTI V ŠOLSKIH LETIH 1949/50

Občina	Šolsko leto								
	1949/50			1950/51			1951/52		
	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk
Ormož	3	2	5	—	2	2	—	2	2
Ptuj	6	6	12	6	12	18	5	3	8
Ostale obč.	2	—	2	1	—	1	2	—	2
Skupaj	11	8	19	7	14	21	7	5	12

do 1958 — 59 po domicilu (občinah) nam posreduje tabela številka 1.

Podatki so zanimivi. V prejšnjem desetletju je ptujsko gimnazijo zapustilo 60 abiturientov iz ormoške, 165 iz ptujske občine in le 25 abiturientov iz ostalih krajev Slovenije in Jugoslavije. Moški so številčno še močno prekašali ženske. Razmerje števila abiturientov po občinah in tudi po spolu nam ponazarja risba št. 2.

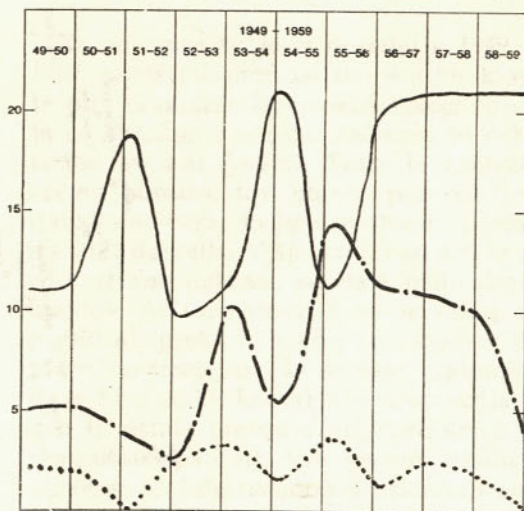
Krivulja premikov v številu abiturientov v posameznih šolskih letih je razgibana in močno niha, kar pomeni, da je bil dotok dijakov v gimnazijo stihijski in podvržen mnogim činiteljem, ki so jih sprožile družbene, šolske in druge reforme. Risba št. 3.

Okoliš ptujske gimnazije tvorita pravzaprav ormoška in ptujska občina, ki sta dali 90 abiturientov. Glede števila abiturientov in prebivalcev po popisu iz leta 1961 sta obe občini skoraj enaki. Ob popisu prebivalcev leta 1961 je imela ormoška občina 19557 prebivalcev in v desetletju 1949 — 59 60 abiturientov, kar znaša 3‰; ptujska občina pa, ki je ob istem času imela 63731 prebivalcev, je dala 165 abiturientov ali 2,6‰.

Močno koncentracijo po domicilu abiturientov vidimo tudi v obeh domačih občinah. Največji dotok gimnazijcev je bil iz Ptuja in Ormoža, kolikor toliko zadovoljiv iz krajev ob železniški progi, medtem ko so od prometnih žil oddalje-

Risba št. 3

PREMIKI PO ŠTEVILU ABITURIENOV
PO OBČINAH V ŠOL. L. 1949/50 DO 1958/59

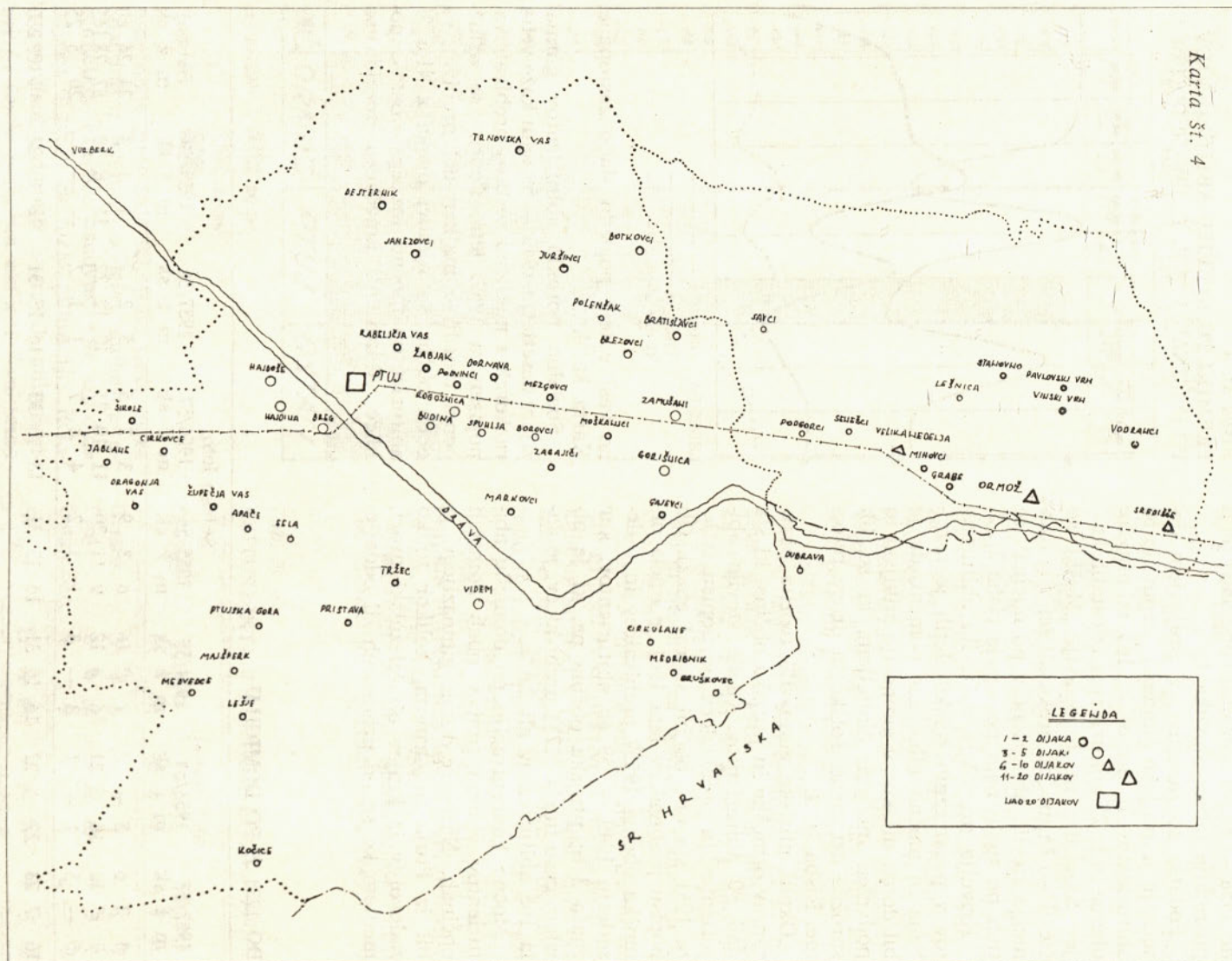
LEGENDA: Ormož: - - - - -
Ptuj: —————
Ostale občine: ······

ne vasi v tem pogledu slabo zastopane. Karta št. 4.

Socialno poreklo abiturientov gimnazije v desetletju 1949 — 59 nam kaže velik razkorak s poklicno sestavo prebivalstva, popisanege 1969. leta. Čeprav so uslužbenci tvorili le majhen del prebivalstva obeh občin, so njihovi otroci z 41,6 % abiturientov močno presegali ostale poklice. Abiturienti kmečkega porekla so

DO 1958/59 PO DOMICILU

1952/53			1953/54			1954/55			Solsko leto			1957/58			1958/59			Skupaj					
m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk			
4	2	6	5	—	5	7	9	16	6	3	9	3	2	5	5	2	7	1	2	3	34	26	60
7	5	12	16	5	21	6	6	12	9	11	20	11	10	21	10	12	22	11	8	19	87	78	165
5	—	5	1	—	1	3	—	3	1	1	2	4	3	7	1	1	2	—	—	—	20	5	25
16	7	23	22	5	27	16	15	31	16	15	31	18	15	33	16	15	31	12	10	22	1109	250	

bili na drugem mestu s 30,8 %, vendar je njihov odstotek daleč prenizek v primerjavi s številom prebivalcev v obeh občinah, ki je za to razdobje znašalo skupaj 57,9 %. Ostali abiturienti so izhajali iz družin upokojevcev, svobodnih poklicev itd. Poklicna struktura peščice dijakov iz ostalih občin je bila podobna. Socialno poreklo dijakov v posameznih letnikih razberemo iz tabele št. 5.

Premike v socialnem poreklu abiturientov v posameznih letnikih nam ponazoruje risba št. 6.

Diagram je zasnovan na številu abiturientov v posameznih šolskih letih obravnavanega desetletja. Krivulje diagrama močno nihajo. Najvišja je krivulja uslužbencev, njej sledijo kmetje. Ostali poklici so slabše zastopani, posebno delavski, h kateremu je pripadalo le 14 abiturientov ali 5,6 %, v posameznih letnikih pa največ 3 maturanti. Stanje se je v naslednjem desetletju močno spremenilo.

Podatke o izobrazbi in poklicni izbiri naših abiturientov za to obdobje smo

dobili z anketo. Številke sicer niso uradno overovljene, toda kritično dovolj obdelane in zato uporabne. Risba št. 7

Ko so maturantje iz desetletja 1949 — 1959 zapuščali gimnazijske šolske klopi, je bila organizacija visokošolskega študija še klasična z enotno univerzo in nekaterimi višjimi šolami. Tako je pretežna večina abiturientov ubrala pot na ljubljansko univerzo in jo z majhnimi izjemami tudi dovršila. Višje šole, razen šole za zdravstvene delavce, so dale malo diplomantov. Abiturientov, ki so se takoj zaposlili ali prekinili študij in stopili v delovno razmerje, oz. ki še niso diplomirali, je bilo malo, komaj 9 %. Gimnazija je bila in ostala pretežno pripravjalnica za visokošolski študij. Vse glavne fakultete univerze so bile našim abiturientom enako zanimive.

Največ diplomantov, in sicer 38, nam je dala ekonomska fakulteta, vendar so 4 med njimi končali le prvo stopnjo. Za prosveto se je odločilo 33 abiturientov: 23

Tab. št. 5

SOCIALNO POREKLO ABITURIENTOV V ŠOLSKIH LETIH 1949/50 DO 1958/59

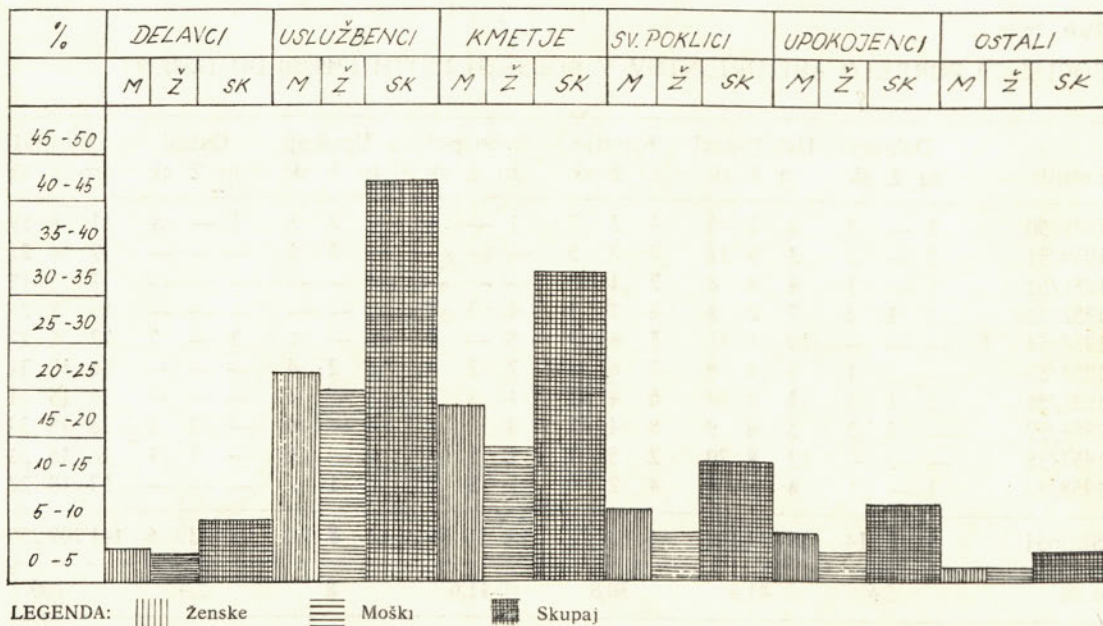
Letnik	Delavci			Uslužbenci			Kmetje			Svob. pok.			Upokoj.			Ostali			Skupaj		
	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk
1949/50	2	—	2	2	3	5	4	3	7	1	—	1	1	2	3	1	—	1	11	8	19
1950/51	2	—	2	3	8	11	2	3	5	—	—	—	—	3	3	—	—	—	7	14	21
1951/52	1	—	1	4	4	8	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	5	12
1952/53	1	1	2	7	2	9	4	1	5	4	3	7	—	—	—	—	—	—	16	7	23
1953/54	—	—	—	10	1	11	5	4	9	5	—	4	1	—	1	2	—	2	22	5	27
1954/55	—	1	1	5	4	9	7	6	13	2	2	4	2	2	4	—	—	—	16	15	31
1955/56	2	1	3	5	9	14	6	4	10	1	1	2	2	—	2	—	—	—	16	15	31
1956/57	—	2	2	3	6	9	8	4	12	3	1	4	4	—	4	—	2	2	18	15	33
1957/58	—	—	—	12	8	20	2	5	7	1	1	2	1	—	1	—	1	1	16	15	31
1958/59	1	—	1	4	4	8	4	2	6	2	3	5	1	1	2	—	—	—	12	10	22
Skupaj	9	5	14	55	49	104	44	33	77	18	11	29	12	8	20	3	3	6	141	109	250
v %	5,6			41,6			30,8			11,6			8			2,4			100		

jih je diplomiralo na filozofski fakulteti, 7 na pedagoški akademiji, 3 na višji šoli za telesno kulturo. Medicina je bila za vse generacije maturantov enako vabljava in v prejšnjem desetletju smo dobili 30 zdravnikov. Čeprav je okoliš ptujske gimnazije podeželski, je zanimanje za tehniko že pri prejšnjih rodovih veliko. Razni oddelki tehniške fakultete so usposobili za proizvodnjo na desetine diplomiranih inženirjev, ki jih srečujemo v vseh strokah po vsej Sloveniji in celo izven nje. Teološka fakulteta in vojna akademija naših abiturientov nista privlačili.

Kljub enakopravnosti obeh spolov je bilo zaslediti močno diferenciacijo tudi pri akademskih poklicih. Filozofska in medicinska fakulteta ter višja šola za zdravstvene delavce so postale domena žensk, na vseh ostalih fakultetah pa so prevladovali moški. Med devetimi diplomanti na fakulteti za elektrotehniko in petnajstimi na fakulteti za strojništvo ni bilo nobene ženske.

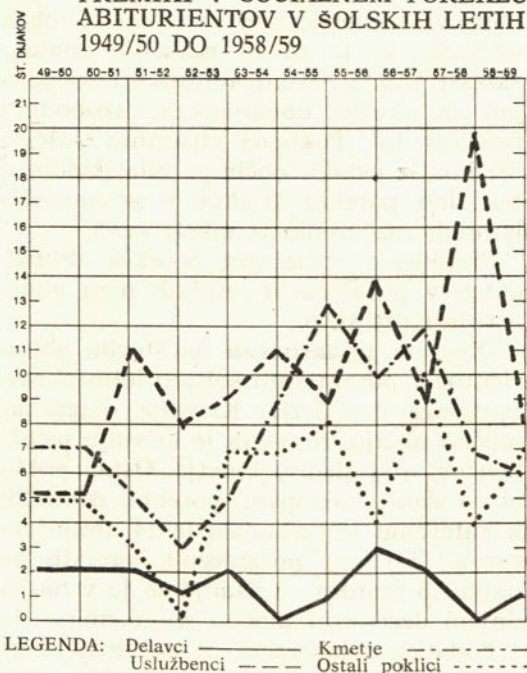
Risba št. 7

RAZMERJE ABITURIENTOV PO SOCIALNEM POREKLU V DESETLETJU 1949—1959

Risba št. 6

PREMIKI V SOCIALNEM POREKLU ABITURIENTOV V ŠOLSKIH LETIH 1949/50 DO 1958/59

Podrobnejši podatki so razvidni iz tabele št. 8.

Pri določevanju službenega mesta bivših abiturientov in poznejših diplomantov smo bili spet vezani na anketo, ki pa bo zaradi oddaljenosti, pestrosti in pogostih menjavanj službovanja manj zanesljiva, vendar upamo, da večjih odstopanj ni. Tabela št. 9.

Statistika je zanimiva. Kaže nam veliko nesorazmerje med številom abiturientov po domicilu in njihovem poznejšem službenem mestu. Ptujška občina je dala 165 absolventov gimnazije, od teh pa se je po končanem študiju komaj polovica zaposlila doma (83). Se huje je bila prizadeta izrazito kmečka ormoška občina. Na ptujski gimnaziji je v enem desetletju maturiralo 60 njenih občanov, od teh se je lahko zaposlilo doma le 14, ostali pa so morali po svetu. Povsem obratno razmerje nam nudijo gospodarsko razvita mesta. V tem obdobju na ptujski gimnaziji ni maturiral noben Ljubljčan, Ljubljana pa je zaposlila kar 65 naših abiturientov. Mariborski okoliš je dal 7, zaposlil pa 34 absolventov. Sicer pa najdemo v vsakem večjem kraju Slovenije bivšega abiturienta naše gimnazije. Karta št. 10. Ostale republike jih ne privlačijo, bolj jih zanima inozemstvo.

Tab. št. 8 IZOBRAZBA IN POKLICNA IZBIRA ABITURIENTOV V SÖLSKIH LETIH 1949/50 DO 1958/59

Izobrazba	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	Skupaj
	m ž sk	m ž sk	m ž sk	m ž sk	m ž sk	m ž sk	m ž sk	m ž sk	m ž sk	m ž sk	
Filozof. fakul.	1 1	1 5 6	3 2 5	4 4	4 8	2 1 3	1 3	1 1	4 4	1 1	15 18 33
Pravna fakul.	2 2	1 1	1 1	3 1 4	1 3 3 6	1 3 4	2 2 4	2 2 4	1 1	1 1	14 9 23
Ekonom. fakul.	2 2	1 1	1 1	3 1 4	2 2 3 4 7	4 1 5	6 3 9	3 3	2 2	2 4	25 13 38
Fak. za naravnosl. in tehnologijo	1 1 2	3 3	1 1 1	1 1	6 2 8	1 2 3	1 1 2	1 2 3	1 1	1 1	12 12 24
Fak. za arhitek., geod. in gradb.	2 1 3	1 1	1 1	2 2	2 2	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	6 5 11
Fakulteta za elektrotehniko	2 2	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 3	3 1	1 1	2 2	9 9 9
Fak. za strojn.	1 3 4	1 4 5	1 1 2	2 2 2	1 1 2	3 2 5	2 3 5	1 1	1 1	2 2 4	15 15 30
Medic. fakult.	3 3	1 2 3	1 1 2	1 1	2 1 3	1 1	2 3 5	1 1	1 1	2 1 3	14 9 23
Biotehn. fak.	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	2 2 2
Teološka fak.	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	2 2 2
Akad. za gledal., radio in telev.	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1 1
Vojna akad.	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	2 2 2
Višja šola za zdravst. del.	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1 1
Višja šola za socialne del.	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	2 2 2
Nedok. študij in zaposlitev	1 1	1 1	1 1	1 1	3 1 4	1 2 3	1 2 3	1 2 3	5 6 11	2 2 4	12 12 24
Skupaj	11 8 19	7 14 21	7 5 12 16	7 23 22	5 27 16 15 31	16 15 31	16 15 31	18 15 33	16 15 31	12 10 22	141 109 250

Tab. št. 9

ABITURIENTI V ŠOLSКИH LETIH 1949/50 DO 1958/59 PO OBČINAH SLUŽBOVANJA

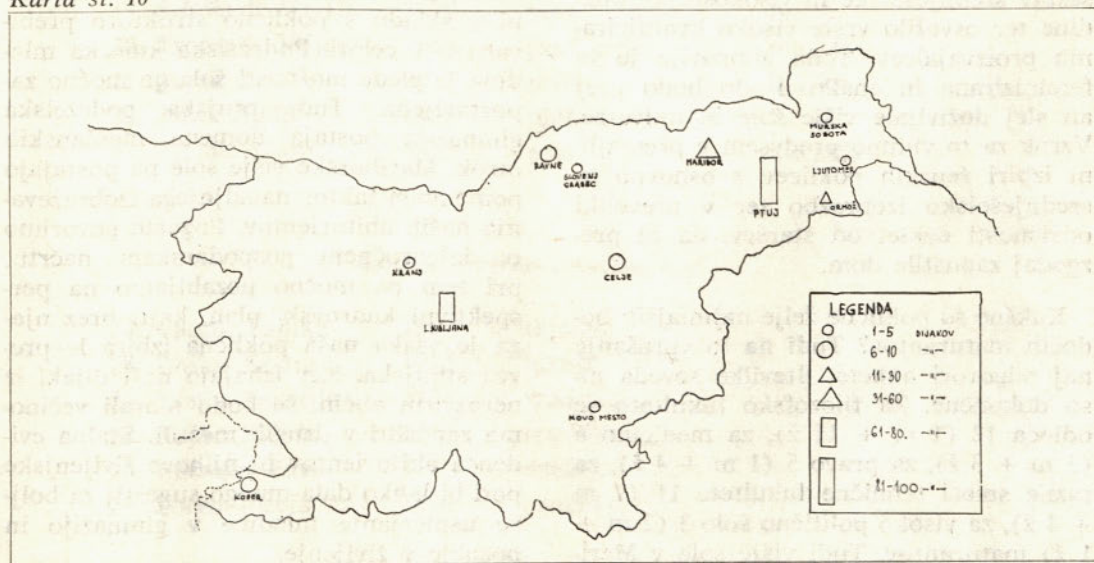
Kraj	1949/50			1950/51			1951/52			1952/53			1953/54			1954/55			1955/56			1956/57			1957/58			1958/59			Skupaj					
	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk	m	ž	sk			
Celje	1	—	1	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	5	1	6	
Kranj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
Ljubljana	3	1	4	2	3	5	1	2	3	3	2	5	4	2	6	2	6	8	7	4	11	8	6	14	2	3	5	2	2	4	34	31	65			
Ljutomer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
Maribor	1	2	3	1	2	3	2	1	3	2	1	3	3	—	3	2	2	4	3	4	7	2	3	5	—	—	—	2	1	3	18	16	34			
Novo mesto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3		
Murska Sobota	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	3	1	4		
Ormož	—	1	1	1	—	1	1	1	2	—	—	—	2	—	2	2	2	4	1	—	1	—	—	—	3	—	3	—	—	—	10	4	14			
Ptuj	2	3	5	1	4	5	2	1	3	8	2	10	7	—	7	7	3	10	2	2	4	5	6	11	7	10	17	6	5	11	47	36	83			
Ravne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	2	2	3	3	6	
Slov. Gradec	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	
Slov. Primor.	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	7		
Beograd	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	
Zagreb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	2	4		
Anglija	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3
Danska	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	
Kanada	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	
Nemčija	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	7	—	7	
Švica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
umrli	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	2	4	
Skupaj	11	8	19	7	14	21	7	5	12	16	7	23	22	5	27	16	15	31	16	15	31	18	15	33	16	15	31	12	10	22	41	109	250			

Prepad med razvitimi in nerazvitimi državami postaja svetovno politično vprašanje, dosti govorimo o razvitih in nerazvitih republikah Jugoslavije, prav radi pa pozabljamo na zaostale pokrajine v samih republikah. Primer nerazvitega področja vidimo tudi v neugodnem razmerju domicila in kraja poznejše zaposlitve abiturientov ptujske in ormoške občine. Osnovna naloga vsake občine je, da skrbi za vzgojo, izobrazbo in poklicno usmeritev svoje mladine, toda večina visoko kvalificiranih strokovnjakov iz obeh pasivnih občin ne more najti zaposlitve doma in ustvarja materialne dobrine ter duhovne vrednote v gospodarskih in kulturnih središčih Slovenije ali celo v inozemstvu. Prepad med razvitimi in nerazvitimi kraji ter področji postaja iz dneva v dan večji. Tako stojimo pred pomembnim družbeno-političnim problemom.

Poglejmo, v kakšnem okolju živi in dela ter si utira pot v življenje najmlajši rod naših maturantov, tisti, ki bo maturiral v šol. letu 1969/70. Nagel razvoj tehnike in reforma na vseh področjih spreminjata način življenja in tudi miselnost družbe

in človeka. Šolska reforma je gimnazijo spremenila v srednješolski zavod s štirimi razredi. Funkcijo prejšnjih nižjih razredov so prevzele osemletke. Mariborske višje šole so na široko odprle vrata mladini iz severovzhodne Slovenije in njemu poklicnemu izobraževanju. Obubožanje vasi, kamor urbanizacija še ni prodrla, napreduje. Dotok ženske mladine na srednje in višje šole postaja večji, izbira ženskih poklicev zaostaja za potrebami. Dokler ne bomo imeli temeljito izdelanega kadrovskega plana in se po možnosti po njem ravnali, bo težko govoriti o perspektivnih in neperspektivnih poklicih. Vse te spremembe močno vplivajo na izbiro življenjske poti najmlajše generacije. Da je bistveno drugačna, kakor so jo prehodili njihovi predniki, nam pojasnjuje anketa. Že v domicilu je razlika. Vseh maturantov bo v šol. letu 1969/70 58 (17 m + 41 ž); od teh je 51 (14 m + 37 ž) ali 88 % iz ptujske, 6 (3 m + 3 ž) ali 10 % iz ormoške in le 1 (0 m + 1 ž) iz slovenjebistriške občine. Vidimo tudi, da postaja gimnazija vedno bolj šolski zavod ptujske mestne mladine. Polovica bodočih matu-

Karta št. 10

rantov 29 (7 m + 22 ž) je iz mesta in iz bližnje okolice. Optimizem, da bo gosta mreža podeželskih osemletk odprla nadarjeni kmečki mladini pot v gimnazijo, se zaenkrat še ni uresničil. To nam potrjuje tudi socialni sestav in feminizacija maturantov, ki sta naslednja: uslužbenci 27 (7 m + 20 ž), kar znaša 46 %, delavci 15 (5 m + 10 ž), kar je 28 %, kmetje 6 (1 m + 5 ž) ali 10 %, upokojenici in ostali 10 (4 m + 6 ž) ali 16 %. Kmetje tvorijo danes v ormoški občini večino, v ptujski pa skoraj polovico prebivalstva, a kljub temu so njihovi abiturienti zastopani le z 10 %. Dobre avtobusne in železniške zveze s Ptujem, gosta mreža osemletk, ki zajema še tako oddaljeno vas, poklicno usmerjanje mladine itd. ne morejo izboljšati stanja. Za to so globlji vzroki. Vas doživlja krizo in tudi študentska politika do kmečke mladine je krivična. Že nekaj krp zemlje, na kateri veččlanska kmečka družina komaj životari, zadostuje, da njihov otrok, čeprav je nadarjen in je voljan študirati, ne dobi družbene pomoči. Potrebujemo strokovnjake, iščemo talente, pri tem pa pozabljamo na podeželje, ki bi lahko popestrilo socialni sestav srednješolske in visokošolske mladine ter osvežilo vrste visoko kvalificiranih proizvajalcev. Toda gimnazija je že feminizirana in enako usodo bodo prej ali slej doživljale višje šole in univerze. Vzrok za to vidimo predvsem v premajhni izbiri ženskih poklicev z osnovno in srednješolsko izobrazbo ter v preveliki odvisnosti deklet od staršev, da bi pregodaj zapustile dom.

Kakšne so poklicne želje najmlajših bodočih maturantov? Tudi na to vprašanje naj odgovori anketa. Številke seveda niso dokončne. Za filozofsko fakulteto se odloča 12 (1 m + 11 ž), za medicino 6 (3 m + 3 ž), za pravo 5 (1 m + 4 ž), za razne smeri tehnične fakultete 11 (7 m + 4 ž), za visoko politično šolo 3 (2 m + 1 ž) maturantov. Tudi višje šole v Mari-

boru so zaradi bližine in krajšega študija za marsikoga privlačne. Največji naval bo na pedagoško akademijo, ki jo namerava obiskovati kar 17 (3 m + 14 ž) abiturientov. Višja šola za zdravstvene delavce mika 3 (0 m + 3 ž) kandidate. Feminizacija gimnazije ima za posledico tudi enostransko poklicno usmeritev njenih absolventov, kajti 60 % deklet se odloča za prosteto, moški pa se bolj navdušujejo za tehniko.

Za zaključek kratke študije naj podamo še nekaj misli. Pestra je življenjska pot rodov, ki jih je izoblikovala naša gimnazija skozi stoletje v svojih častitljivih prostorih. Posredovala jim je znanje ter izoblikovala v njih humanistični pogled na svet. Čas hiti in prinaša spremembe. Vsak nov rod ima svoje probleme. V analizi statističnih podatkov za domicil, socialno poreklo, poklicno usmerjenost, kraj službovanja za generacije abiturientov v letih 1949 — 1959 ter šolskega leta 1969/70 smo prišli do zanimivih zaključkov.

Gimnazija je bila in je ostala, kljub reformam, pripravljavnica za visokošolski študij. Feminizacija zmaguje, kar nikakor ni v skladu s poklicno strukturo prebivalstva v celoti. Podeželska kmečka mladina je glede možnosti šolanja močno zapostavljena. Tudi ptujska podeželska gimnazija postaja domena meščanskih otrok. Mariborske višje šole pa postajajo pomemben faktor nadaljnjega izobraževanja naših abiturientov. Pogosto govorimo o dolgoročnem gospodarskem načrtu, pri tem pa močno pozabljamo na perspektivni kadrovski plan, kajti brez nje je vsaka naša poklicna izbira le preveč stihijska. Ker izhajajo naši dijaki iz nerazvitih občin, se bodo morali večinoma zaposliti v drugih mestih. Stalna evidenca abiturientov in njihove življenjske poti bi lahko dala mnogo sugestij za boljše usmerjanje mladine v gimnazijo in pozneje v življenje.

DELOVNA SKUPNOST GIMNAZIJE

a) Profesorski zbor v šolskem letu 1968/69

1. Čeh Rudolf	1914	ravnatelj, prof.	fr.
2. Arhar Ivan	1918	prof.	sl., ru.
3. Cimerman Milan	1941	prof. priprav.	te.
4. Gojčič Alojz	1942	dipl. politolog	so., fil.
5. Hladnik Vesna	1941	prof. — hon.	an., fr.
6. Hlupič Matilda	1934	prof.	sl., ru.
7. Klasinc Anton	1908	prof. — hon.	la.
8. Korenjak Boris	1923	predm. uč.	glasb. in teh. vzg.
9. Krašovec Anica	1944	strok. uč.	te.
10. Lugarič Albin	1927	prof.	um. vzg.
11. Maučec Matija	1906	prof.	ze., zg.
12. Paulinič Arnold	1908	prof.	ne., fr.
13. Podgoršek Helena	1921	prof.	an., ne.
14. Pulko Vladimir	1939	predm. uč. — hon.	pe.
15. Slekovec Adalbert	1910	predm. uč. — hon.	ps.
16. Sorec Herbert	1914	predm. uč.	predv. vzg.
17. Šuligoj Drago	1930	prof.	sl., sh.
18. Šuligoj Ljubica	1934	prof.	zg., so.
19. Šumandl Marija	1939	prof.	bi.
20. Trofenik Viljem	1943	prof. priprav.	ma., fi.
21. Žerak Zlatko	1934	prof.	bi., ke.
22. Žižek Adolf	1942	dipl. ing.	fi.
23. Žmavc Ivan	1935	prof.	ma., fi.

b) Administrativno tehnično osebje

24. Vauda Fanika	1925	tajnica
25. Rojko Konrad	1913	hišnik
26. König Terezija	1923	snažilka
27. Rojko Jožefa	1922	snažilka
28. Rozman Pavla	1914	snažilka
29. Zorec Jožefa	1926	snažilka

PERSONALNE SPREMEMBE IN BOLEZENSKI DOPUSTI V ŠOLSLEM LETU 1968/69

1. Nameščeni:

Adolf Žižek, dipl. inž., prevzel pouk fizike; stalno honorarno nameščen.

Alojz Gojčič, dipl. politolog, prevzel pouk filozofije in sociologije po vrnitvi iz JLA.

Vesna Hladnik, profesorica, poučevala francoski jezik v 1. a in 3. c razredu; honorarno nameščena.

Anton Klasinc, profesor, poučeval latinski jezik; honorarno nameščen.

2. Zavod sta zapustila:

Alojz Sever, predmetni učitelj, razrešen 30. 8. 1968, ker je zaprosil za mesto učitelja na osnovni šoli Ivana Spolenjaka v Ptuju.

Jože Vurcer, honorarni predavatelj za filozofijo in sociologijo, ki je bil nastavljen za določen čas, to je do vrnitve Alojza Gojčiča iz JLA. Odšel je na osnovno šolo v Vojniku.

3. Bolezenski dopusti:

Vili Trofenik je bil na bolezenskem dopustu od 23. septembra do 12. oktobra 1968.

PREDMETNIK ZA ŠOLSKO LETO 1968/69

Predmet	Razred			
	1.	2.	3	4.
Slovenski jezik	4	4	4	5
Zgodovina	3	3	3	3
Sociologija	—	—	2	2
Filozofija	—	—	—	3
Psihologija	—	—	2	—
Angleški jezik	4	3	3	3
Nemški jezik	4	3	3	3
Francoski jezik	4	3	3	3
Ruski jezik	4	3	3	3

Predmet	Razred			
	1.	2.	3	4.
Zemljepis	2	2	2	2
Matematika	4	4	3	4
Fizika	—	3	3	4
Kemija	2	3	2	—
Biologija	4	2	3	—
Umetnostna vzgoja	2	2	—	—
Telesna vzgoja	3	3	2	2
Tehnična vzgoja	3	3	—	—
Predvojaška vzgoja	—	—	2	2

KRONIKA ZA ŠOLSKO LETO 1968/1969

Šolsko leto smo pričeli v znamenju velikih priprav na proslavo 1900-letnice mesta Ptuja in 100-letnice naše gimnazije.

2. september: Vpisovanje dijakov in konferenca profesorskega zbora, na kateri so bili določeni razredniki, razdeljeno delo med člane zbora in formirani oddelki, ki jih je bilo 12;

5. september: Pričetek pouka;

12. september: Konferenca profesorskega zbora, na kateri so bili določeni varuhi zbirke kabinetov in mentorji šolskih organizacij oz. društev;

15. september: Dijaki so se udeležili proslave ob 25-letnici vstaje primorskega ljudstva v Novi Gorici;

18. september: Pedagoški svetovalec Jože Filo je opravil na šoli informativni pregled;

23. september: Mariborsko gledališče je uprizorilo za dijake Potrčeve Krefle;

6. oktober: Dijaki so se udeležili proslave stoletnice 1. slovenskega tabora v Ljutomeru;

10. oktober: Na konferenci profesorskega zbora je ravnatelj poročal o spremembah pri zaključnem izpitu: seminarsko nalogo izdelajo dijaki med šolskim letom, uvede se nov predmet »novejša zgodovina narodov Jugoslavije z družbeno-politično ureditvijo SFRJ«, dijaki opravljajo izpit iz slovenskega jezika, matematike ali tujega jezika in se poleg tega še sami odločijo za četrti — izbirni predmet;

11. oktober: Konferenca ZMS, na kateri je bil izvoljen nov mladinski komite;

12.—13. oktober: Poučna ekskurzija delovne skupnosti po Dolenjski;

17. oktober: Športni dan in 1. seja častnega ter pripravljalnega odbora za 100-letnico gimnazije;

20. oktober: Zborovanje šolske skupnosti;

31. oktober: Žalna komemoracija ob spominski plošči v gimnazijski avli;

11. november: 1. redovalna konferenca;

12. november: Delovna akcija dijakov 2. in 3. razredov na posestvu KK Turnišče;

15. november: Zborovanje dijaške skupnosti, na katerem so izvolili odbor šolske dijaške skupnosti;

18. november: Mestno gledališče v Ljubljani je uprizorilo za dijake v ptujskem gledališču dramo Ribe na plitvini;

21. november: Konferenca profesorskega zbora, na kateri je bilo sporočeno, da je 3. a razred dosegel pri preizkusu znanja iz slovenskega jezika v mariborski regiji največje število točk;

26. november: Seja komisije za sestavo novega pravilnika o delitvi osebnega dohodka;

28. november: Šolska proslava ob dnevu republike in 50-letnici Cankarjeve smrti; v ZKJ je bilo sprejetih 23 dijakov;

12. december: Konferenca profesorskega zbora, ki je sprejela sklep, da se prično obvezna predavanja o vseljudski obrambi za dijake 3. in 4. razredov; seja delovne skupnosti, na kateri je bil sprejet delovni načrt in sistemizacija delovnih mest, predložen pravilnik o delitvi osebnega dohodka, izdelan po republiških merilih; za predsednika delovne skupnosti je bil izvoljen Drago Šuligoj, imenovan je bil tudi nov upravni odbor;

Mladinska delovna brigada Dušana Kvedra

16. december: Na seji UO je bil izvoljen za predsednika Herbert Sorec;

19. december: Razredni roditeljski sestanki;

20. december: Proslava obveznikov predvojaške vzgoje v počastitev dneva JLA;

24. december: Seja UO, na kateri je ta razpravljala o nagrajevanju občasnih dejavnosti;

28. december: Praznovanje ob Novem letu;

18. januar: Polletna redovalna konferenca;

20. januar: Zaključek 1. polletja; seja delovne skupnosti, na kateri je bil sprejet nov pravilnik o delitvi osebnega dohodka;

21. januar — 4. februar: Zimski počitniški odmor;

22. januar: Seja delovne skupnosti, ki je sprejela poročila inventarnih komisij in zaključni račun za leto 1968;

7. februar: Razredne proslave v počastitev slovenskega kulturnega praznika;

11. februar: Zimski športni dan na Panozami;

13. februar: Konferenca proforskega zbora, na kateri je bilo sklenjeno, da se ustanovi na šoli taborniška organizacija; obenem je bil sprejet sklep, da se ob proslavi 100-letnice gimnazije podelijo plakete mesta Ptuja nekaterim nekdanjim zaslužnim gimnazijskim profesorjem.

5. marec: V ptujskem gledališču so gostovali dijaki ljutomerske gimnazije z dramo Vojmira Rabadana Kadar se ženski jezik ne suče;

13. marec: Mestno gledališče v Ljubljani je uprizorilo za dijake v ptujskem gledališču dramo Mire Mihelič Dan žena;

16. marec: Zborovanje šolske skupnosti;

19. marec: Ustanovni občni zbor Kvedrovega odreda tabornikov;

27. marec: Imenovana je bila komisija za dopolnjevanje samoupravnih aktov;

5. april: Maturantski ples v Kidričevem;

9. april: Volitve v zbor delovne skupnosti občinske skupščine; za odbornika zbora delovne skupnosti je bil izvoljen ravnatelj gimnazije Rudolf Čeh;

10. april: III. redovalna konferenca proforskega zbora;

19. april: Osrednja proslava ob 100-letnici šole: odkritje spominske plošče v gimnazijski avli, odprtje komemorativne razstave v muzeju, posvečene padlim dijakom in profesorjem, svečana akademija v dvorani TGA Kidričevo, razdelitev plaket, sprejem v Narodnem domu, katerega je priredil predsednik Skupščine občine Ptuj Franjo Rebernak;

22. april: Sprejem Titove štafete na Titovem trgu;

23. april: Športni dan;

24. — 30. april: Četrtošolci so odšli na zaključno ekskurzijo po Jugoslaviji;

27. april — 4. maj: Prvomajski počitniški odmor;

30. april: Radijska kviz oddaja pod naslovom »Spoznavajmo prijateljske občine«; zmagala je ptujska ekipa, v kateri so bili tudi gimnazijci;

10. maj: Športno srečanje dijakov sosednjih gimnazij. Prireditev je spadala v okvir proslav 100-letnice gimnazije;

15. maj: Zavod za prosvetno-pedagoško službo je testiral četrtošolce pri slovenskem jeziku in filozofiji. Istega dne so dijaki dramskega krožka uprizorili igro Včeraj popoldne v režiji Petra Malca;

16. maj: Televizijska oddaja nemirno stoletje ptujske gimnazije; oddajo je pripravila Jovita Podgornikova;

17. maj: Srečanje nekdanjih gimnazijcev in profesorjev ob 100-letnici šole: odkritje spominske plošče na prvem gimnazijskem poslopju na Vrazovem trgu, odprtje razstave dijaškega likovnega krožka v Kvedrovem paviljonu, ponovitev akademije v Kidričevem in razredna srečanja;

21. maj: Pedagoški svetovalec Jože Filo je prisostvoval pouku slovenskega jezika v treh razredih; testiranje dijakov pri telesni vzgoji od predstavnikov zveznega zavoda; razredni roditeljski sestanki;

24. maj: Četrtošolci so zaključili pouk; v kasarni JLA je bila zaključna prireditev ob tednu mladosti — kviz oddaja pod naslovom »Kdo je tovariš Tito«. Gimnazijska mladina je zasedla 2. mesto.

26. maj: Redovalna konferenca za zaključne razrede;

30. maj: Seja profesorskega zbora, na kateri je bilo sklenjeno, da se razpiše 120 mest za novince — dijake 1. razreda;

31. maj: Dekliški pevski zbor pod vodstvom Vladimira Pulka je sodeloval na mladinskem pevskem festivalu v Celju in zasedel prvo mesto med slovenskimi dekliškimi zbori in četrto v jugoslovanskem merilu;

1. junij: Dijaki gimnazije so sodelovali na telovadnem nastopu na stadionu v počastitev 1900-letnice Ptujja;

Mladinska delovna brigada Dušana Kvedra

13. — 20. junij: Zaključni izpit, kateremu je prisostvoval pedagoški svetovalec Alojz Novak;

14. junij: Redovalna konferenca za dijake nižjih razredov;

16. do 28. junij: Proizvodno delo dijakov;

18. — 28. junij: Taborjenje Kvedrovega odreda v Kaštel Kambelovcu;

25. junij: Sprejem novincev;

26. junij: Zaključna slovesnost v gledališču in razdelitev spričeval;

28. junij: Zaključna konferenca profesorskega zbora in seja delovne skupnosti;

1. julij — 25. avgust: Poletni počitniški odmor. V tem času so delali na šoli električarji in parketarji. V tehnični delavnici so izdelovali knjižne police; 55 dijakov je delalo v mladinski delovni brigadi »Dušana Kvedra — Ptuj 1900« pri urejanju ptujskih cest;

25. avgust: Konferenca profesorskega zbora; popravni izpiti zaključnih razredov;

26. avgust: Popravni izpiti in začetek zaključnega izpita, ki je trajal do 30. avgusta.

ŠOLSKE ORGANIZACIJE, DRUŠTVA IN KROŽKI

DIJAŠKA ŠOLSKA SKUPNOST

Dijaška šolska skupnost vključuje vse dijake naše šole. Delo vodi odbor dijaške šolske skupnosti, ki ima predsednika, tajnika in blagajnika. V odbor so vključeni tudi vsi predsedniki razrednih skupnosti.

V letošnjem jubilejnem letu so bile postavljene pred dijake velike naloge. Plan dela je zajel sodelovanje dijakov pri vseh proslavah v počastitev 100-letnice gimnazije in 1900-letnice našega mesta. Ob koncu šolskega leta lahko ugotovimo, da so se naši dijaki dostojno odzvali vsem akcijam.

Naša osnovna skrb je bila, kako realizirati čim boljši uspeh. Žal z doseženim uspehom nismo popolnoma zadovoljni. Člani razrednih skupnosti so slabim di-

jakom pomagali s krožki, ki pa večkrat niso bili tako uspešni, saj se dijaki kmalu po pouku odpeljejo domov. Večina dijakov se namreč vozi. Da bi izvedeli, kakšne težave imajo dijaki pri učenju in kakšno je njihovo življenje, smo pričeli z našim mentorjem prof. Trofenikom pripravljati anketna vprašanja. Anketo bomo izvedli v prihodnjem šolskem letu.

Naši dijaki se vključujejo v samoupravni sistem. Predsedniki razrednih skupnosti so vedno sodelovali na redovalnih konferencah, prav tako pa tudi predstavniki dijaške šolske skupnosti na zborovanjih šolske skupnosti. Teh so se starši vedno polnoštevilno udeležili. Tako sodelovanje s starši in vzgojitelji nam je izhodišče za plodno delo.

Vlasta Žunko, 2. a

MLADINSKA ORGANIZACIJA

Novi odbor je začel delati po konferenci, ki je bila oktobra. Zastavili smo si obširen program, ki smo ga uspešno izpolnili, opravili pa smo še nekaj dodatnih akcij.

30. oktobra smo imeli v avli gimnazije žalno komemoracijo, s katero smo počastili žrtve fašizma med 2. svetovno vojno, 1. novembra pa smo položili venec na skupni grob žrtev fašizma. Novembra sta se dva predstavnika gimnazije udeležila posvetovanja v Ljutomeru, pripravili pa smo tudi akademijo v počastitev dneva republike, na kateri je bilo 25 mladincev iz naše organizacije sprejetih v ZKJ.

Tretji in četrti razred gimnazije sta imela v kino dvorani akademijo za 22. december, dan JLA, delegacija mladincev pa je sodelovala pri svečani zaobljubi

vojakov — novincev v ptujski garniziji. Priredili smo mladinsko silvestrovanje po razredih ter mladinski ples, ki je bil v risalnici gimnazije. V šolskem letu 1968/69 smo imeli 5 mladinskih plesov, na katerih je igral orkester VIA Ekstremi iz Ptuja. Pri nas so gostovali dijaki ljutomerske gimnazije s farso »Kadar se ženski jezik ne suče«. Po dogovoru bi jim dramski krožek naše gimnazije moral vrniti obisk, kar pa je bilo zaradi tehničnih ovir, ki so nastale ob igri Mire Štefanec »Včeraj popoldne«, ki jo je režiral tov. Peter Malec, nemogoče. V začetku drugega polletja smo se pričeli pripravljati na izdajo almanaha ter na svečano akademijo ob 100-letnici gimnazije, ki je bila 17. aprila v Kidričevem. V maju je bila na stadionu športnega društva »Drava« mala gimnazijada, na kateri so sodelovali

dijaki iz sedmih gimnazij. Člani likovnega krožka so pripravili samostojno razstavo svojih del v paviljonu Dušana Kvedra ob Dravi, pričele pa so se tudi priprave ob 1900-letnici Ptuja. Julija je delala v Ptujju mladinska delovna brigada »Dušan Kveder-Tomaž — Ptuj 1900«,

v kateri je bilo mnogo dijakov naše gimnazije. Brigado je vodil mentor mladinske organizacije na šoli, prof. Alojz Gojčič, ki je bil tudi vodja marksističnega krožka. Pod vodstvom tov. prof. Ljubice Šuligoj pa je deloval še klub OZN.

Jurij Jakab, 3. a

ORGANIZACIJA ZK

Na šoli obstaja aktiv ZK, ki šteje 9 članov zbora in 20 članov gimnazijske mladine. Osnovna in poglobljena naloga aktiva je, skrb za idejno vzgojo mladine. Delo aktiva je bilo v letu 1969 prilagojeno specifičnim pogojem šole. V medsebojnem razgovoru članov je sprejemal stališča o določenih, za zavod specifičnih vprašanjih.

Pretežno pa smo razpravljali o skupnih problemih, splošnih nalogah, ki jih je pred nas postavila družba in ki jih moramo uresničevati kot kolektiv in posamez-

niki. To so naloge družbenega upravljanja, uresničevanje učnega in vzgojnega smotra šole. Razpravljali smo tudi o socialni strukturi članstva ZK, o pravilniku delitve osebnih dohodkov, o programu dela in sprejemanju dijaške mladine v ZK. Z vso resnostjo je aktiv spremljal dogodke v svetovnem komunističnem gibanju. Člani so individualno študirali kongresno gradivo, spremljali pojave pri vsakdanjem praktičnem delu in jih samostojno kritično ocenjevali.

Herbert Sorec, predm. uč.

MARKSISTIČNI KROZEK

Današnji čas je zelo razgiban, nudi mnogo problemov, ki jih je treba obravnavati ter si ustvariti svoje mišljenje o njih — vendar na temelju objektivnosti in kritičnosti. Politična, družbena in ideološka nesoglasja v svetu mladega človeka begajo, saj so tesno povezana tako s preteklostjo kot s prihodnostjo našega življenja. Zato je potrebno, da današnja mladina spozna svet kot celoto ter si ustvari lastni svetovni nazor.

In ravno marksistični krožek naj bi bil tisti, ki bi pomagal ustvariti mladim, še nesamostojnim ljudem, njihove načrte, jih osvoboditi dvomov ter jim vrniti zaupanje v bodočnost — seveda na osnovi objektivne kritike, aktivnega dela na terenu in študija strokovne literature.

Marksistični krožek na gimnaziji v šolskem letu 1968/69 pa je dobil tudi to

nalogo, da mlade komuniste, sprejete v ZK 29. nov. 1968, pripravi za aktivno sodelovanje v organizaciji. V ta namen je bil organiziran tečaj, kjer so predavali vidnejši družbeno-politični delavci. Po končanem tečaju je marksistični krožek pod vodstvom dijaka Žarka Kolariča in mentorja tov. Gojčiča organiziral predavanja v šoli, kjer smo se seznanjali z jugoslovansko zunanjo in notranjo politiko, gospodarsko reformo in njenimi posledicami, s kulturo — skratka, z vsem, kar nas je najbolj zanimalo.

Krožek, ki mu je bila namenjena 1 ura, je bil ob sredah in to vsakih 14 dni, obiskovalo pa ga je redno okrog 20 dijakov.

Delovanje krožka pa se ni omejilo samo na predavanja starejših, ampak smo sami člani krožka pripravili diskusije na določene teme (n. pr. Socializem kot svetovni proces, Vloga ZK danes, Dialek-

tika človeka, misli in sveta itd.). Vzporedno s tem pa se je razvila tudi razprava, na kateri smo se seznanjali z literaturo, ki smo jo dobivali iz Ljubljane, tako z deli Marxa, Engelsa, Ziherla, Kardelja in drugih.

Priznati pa moram, da je bilo delovanje

tega krožka kljub vsemu le premalo uspešno. Vzrok temu je premajhno zanimanje za vsa ta vprašanja nas samih. To pa je slabo še toliko bolj, če upoštevamo, da želi današnja mladina pokazati svojo aktivnost ne samo s kritiko, marveč tudi z delom. Sonja Srečkovič, 3. c

KLUB OZN

V šolskem letu 1968/69 je klub OZN štel 22 članov in uspešno deloval pod vodstvom mentorice prof. Ljubice Šuligoj. Izkušnje iz prejšnjih let so pokazale, da je najboljši način dela s študijskimi skupinami. Vsak razred je predstavljal eno študijsko skupino, ki je morala zasledovati politične dogodke na svojem področju (Varšavski pakt, NATO, Amerika, afriške države, Bližnji vzhod, Daljni vzhod itd.). Na ta način smo dosegli tudi večjo aktivnost članov kluba, ki so morali v okviru študijske skupine razpravljati o svojem področju, da so lahko na sestankih o tem tudi poročali. Sestajali smo se vsakih 14 dni. Čeprav je sestanek težko popestriti, saj nimamo niti filmov niti drugega strokovnega materiala (vsega tega tudi nima občinski center klubov OZN), pa so bili naši sestanki precej živahni. Ni manjkalo zanimivih diskusij oz. vprašanj. Za vsak sestanek je kdo izmed članov pripravil tudi referat o državi, ki

se močneje udeje v zunanji politiki.

Če je bilo naše delo pestro znotraj kluba, pa o dejavnosti izven klubskih meja tega ne moremo v celoti trditi. Sicer smo urejali oglasno desko in s tem obveščali tudi ostale dijake o političnih dogajanjih v svetu. Toda premalo je bilo sodelovanja z drugimi klubi OZN v Sloveniji pa tudi izven naših meja. To pomanjkljivost želimo popraviti v naslednjem šolskem letu.

Našega programa seveda nismo mogli v celoti uresničiti in to iz objektivnih razlogov, saj so mnogi člani kluba sodelovali pri prireditvah ob 100-letnici gimnazije in 1900-letnici našega mesta. Zaradi tega je precej sestankov odpadlo.

Zanimanje za naš klub se povečuje, saj število članov raste. To je razumljivo, kajti želja vsakega mladega človeka je, da bi spremljal dogodke iz sedanjosti in jih znal tudi pravilno presojeti. Prav to pa želi dati naš klub svojim članom.

Ivan Žuran, 2. b

MLADINSKA ORGANIZACIJA RK

Skoraj vsi dijaki gimnazije so člani RK. Vsak razred ima svojega zastopnika, ki tesneje sodeluje s šolskim poverjenikom RK.

V tednu zdravja so dijaki po razredih poslušali predavanja o škodljivih posledicah alkoholizma.

Dijaki in dijakinje tretjih in četrtyh razredov so se, kot že prejšnja leta, odzvali krvodajalski akciji.

Helena Podgoršek, prof.

DRAMSKI KROŽEK

Že v lanskim poročilih o delu krožkov na naši gimnaziji smo zasledili, da novoustanovljeni dramski krožek uspešno deluje. Tudi letos bi lahko zapisali nekaj podobnega. Delo krožka se nadaljuje v počasnem tempu in je laže napredovalo po uspešno naštudirani Štefančevi igri »Včeraj popoldne«. Uspeh smo doživeli z vsemi štirimi uprizoritvami in to nam je vlilo poguma ter novih moči. Naš režiser Peter Malec se je lotil z nami novega dela. Z njim naj bi zaključili proslave ob 100-letnici gimnazije. Čeprav naše delo ob pričetku šol. leta 1969/70 ne spada v okvir tega izveštja, naj le omenim delo krožka ob izteku jubilejnega leta.

To pot je šlo za dramo v štirih dejanjih, katere naslov je »Domačija«, njen avtor pa je rojak Zmago Švajger. Zagrizli smo v jabolko, v prvi zreli sad dramatika — začetnika in sprva smo mislili, da ne bo šlo. Toda po več skupnih urah z režiserjem smo ugotovili, da je nagrizeno jabolko okusno. Zmago Švajger nam je s svojim jezikom približal razmere na kmetih v okolici Ptuja med I. svetovno vojno. Spoznali smo, da nam je tematika zelo blizu in da igre ne bo težko obarvati z značilnimi potezami kmečkega življenja.

LIKOVNI KROŽEK

Že vrsto let uspešno deluje na gimnaziji likovni krožek. Vsako leto znova vključuje mlade ustvarjalce, ki so nadarjeni, ali pa se navdušujejo za likovno umetnost. Ob umetnosti se tako postopoma oblikuje osebnost oz. značaj mladega človeka v smislu humanistično estetskih vrednot.

TABORNIŠKI ODRED »DUŠANA KVEDRA«

Taborništvo je najmlajša organizacija na gimnaziji, saj smo jo ustanovili šele 19. marca 1969. Že prvo leto je štela 113

Vsi igralci so se skušali čimbolj živeti v igro, tako da je delo potekalo zagrizeno in z vero v uspeh. Korak za korakom, dan za dnem smo dramatika in njegov tekst bolj razumeli. Seveda smo naleteli na težave, n. pr. kako izpeljati pretresljiv, globoko tragičen finale. Premostili smo tudi to z zavestjo, da moramo igrati prepričljivo in sproščeno. Režiser nam je v vsakem trenutku bil najboljši prijatelj, celo oče, predvsem pa svetovalec. Trenutni obup se je torej zopet spremenil v dobro voljo. Delali smo trdo. Ponovna težava je nastopila, ko smo pričeli vaditi na pamet in z rekviziti. No, tudi to se nam je posrečilo. Režiser je z nekaterimi važnejšimi igralci delal individualno, kar je rodilo spretnejšo igro in več znanja o izgovarjanju, poudarjanju itd.

Bali smo se uprizoritve, toda zmagali smo. Bili smo neskončno srečni, ker smo tako častno zaključili vrsto proslav v počastitev 100-letnice ptujske gimnazije. Po nekaj uprizoritvah je delo krožka nekoliko utihnilo, ni pa zamrlo. Krožek je rodil nekaj dobrih igralcev — amaterjev, ki uspešno nastopajo v raznih recitalih, pri amaterskem gledališču Svoboda itd.

Vesna Čeh, 3. a

Delo likovnega krožka je lepo razvidno ob likovnih razstavah, ki jih prireja krožek vsako leto za ptujsko javnost. Zelo uspelo likovno razstavo smo priredili ob jubilejni proslavi 100-letnice gimnazije, ko je razstavljalo 12 dijakov nad 50 risb, olj, akvarelov in pastelov v razstavnem paviljonu Dušana Kvedra.

Albin Lugarič, prof.

članov. Glavno pobudo za ustanovitev taborniškega odreda je dala prof. Šumandlova. Odred, ki se imenuje po na-

rodnem heroju Dušanu Kvedru, smo registrirali pri Skupščini občine Ptuj in pri Izvršnem odboru Zveze tabornikov v Ljubljani. Prvo leto smo bili oproščeni članarine, da bi bilo delo naše organizacije uspešnejše.

Organizirali smo izlet s kolesi v Haloze. Izleta se je udeležilo 25 tabornikov. Obiskali smo Trakoščan, nazaj grede pa smo se ustavili tudi na Borlu.

Naslednja akcija je bilo taborjenje ob morju. Najeli smo tabor Srebrni fazan v Kaštel Kambelovcu, ki ga imajo v lasti taborniki iz Limbuša. Cena taborjenja je bila visoka, ker smo morali precej odšteti za najemnino, pa tudi vožnja do tabora je bila zaradi dolge poti draga. Taborjenje ob morju je trajalo 11 dni. Na pot smo se odpravili 17. junija 1969. Trudili smo se, da bi naše delo in življenje izgledalo čimbolj taborniško. To nam je le deloma uspelo. Organizirali smo plavalni tečaj, ki sta ga vodila prof. Cimerman in tov. Krašovčeva. Priredili

smo enodnevni izlet v Split, kjer smo si ogledali Dioklecijanovo palačo, Meštrovičevo galerijo in Pomorski institut. Skupina tabornikov je obiskala tudi Trogir.

Med počitnicami je v Ptuj delala brigada Dušana Kvedra — Ptuj 1900. Zadnje dni smo se ji priključili tudi mi.

27. julija 1969 je načelnik taborniškega odreda Dušana Kvedra Davor Bauman bil na desetdnevem tečaju v koči jeseniških tabornikov pod Golico. Seznanil se je z delom taborniške organizacije v naši republici ter navezal stike s taborniki drugih odredov. Pridobljeno znanje je posredoval vodnikom našega odreda, da bi bilo delo v naslednjem letu bolj organizirano.

Kot vsaka mlada organizacija se tudi naša srečuje s finančnim problemom. Največja ovira za redno delo je zelo slaba in nepopolna oprema. Kljub temu pa je delo naše organizacije ob skromni finančni podpori Skupščine občine Ptuj še kar uspešno.

Davor Bauman, 2. a

ŠPORTNO DRUŠTVO

Jubilejno leto je bilo na telesno kulturnem področju zelo razgibano. Prireditvam ob 1900-letnici Ptuja in 100-letnici gimnazije so se pridružila številna športna tekmovanja, na katerih so sodelovali dijaki gimnazije. Najpomembnejša športna srečanja so bila v maju.

Ob 100-letnici gimnazije smo priredili malo gimnazijado oz. športno srečanje gimnazij Maribora, Murske Sobote, Ljutomera, Čakovca in Ptuja. V atletiki, rokometu, malem nogometu, košarki, odbojki in šahu je merilo svoje moči preko 600 dijakov in dijakinj. V atletiki so bili doseženi odlični rezultati, nekateri tekmovalci so postavili oz. presegli rekorde ptujskega stadiona. Mlada atletinja Breda Babošek iz Maribora je skočila v višino

158 cm. Od domačih tekmovalcev sta zmagala Klajnšek Lidija v teku na 600 m s časom 1:48.4 in Skok Drago v suvanju krogle z metom 13,90 m. Športne igre so bile prav tako kvalitetne kot atletika, saj so bile posamezne tekme izredno borbeno. Športno srečanje gimnazijcev je uspelo in potrdilo željo in potrebo dijakov po tovrstnem udejstvovanju.

Na osrednji proslavi ob 100-letnici gimnazije so dijaki in dijakinje izvedli »narodna kola« pod vodstvom tov. Anice Krašovec.

Nadalje smo nastopili na javnem telovadnem nastopu ob 1900-letnici mesta Ptuja. Dijaki gimnazije so izvedli skupno z ostalimi srednješolci vajo s palicami, dijakinje pa ritmično sestavo »poigravanje z žogicami«. Za uspešno izvedbo tega

nastopa je bilo treba veliko napora vseh sodelujočih, ki so vadili pri redni šolski telesni vzgoji in v prostem času.

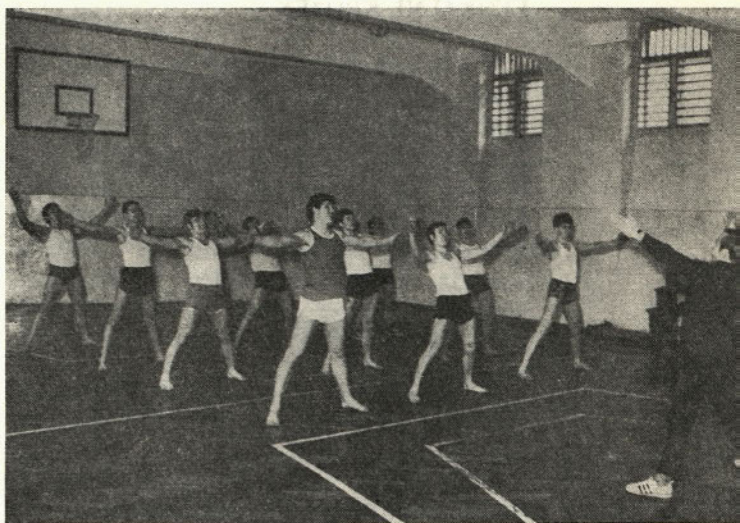
Na šoli deluje šolsko športno društvo, ki vključuje v svoje dejavnosti mnogo dijakov. Namen le-tega je popestriti telesno kulturno dejavnost, povečati množičnost in zadostiti željam in potrebam dijakov po športni rekreaciji. V šolskem letu 1968/69 so delovale naslednje športne sekcije: košarka, mali nogomet, gimnastika, namizni tenis, atletika, rokomet in šah. Posamezne ekipe so se udeleževale tekmovanj v občinskem, področnem in republiškem merilu. Dijaki so dosegali dobre rezultate. Skok Drago, dijak 1. razreda, je bil na mladinskem atletskem republiškem tekmovanju drugi, Poljanšek Nevenka, dijakinja 2. a razreda, pa je v tekmovanju za pokal »Dela« zasedla prvo mesto v ljudskem troboju. Ista dijakinja je bila najboljša športnica Ptuja v letu 1969. Mladinke gimnazije so na občinskem krosu osvojile pokal v trajno last. Sodelovali smo tudi v tekmovanju ZMS za najboljšo ŠSD v Sloveniji in se uvrstili med 14 najboljših društev, za kar smo prejeli diplomu.

Naši dijaki in dijakinje trenirajo v vseh športnih društvih v občini, kar je nujno za kvalitetni in kvantitetni razvoj mladinskega športa.

V času zimskih počitnic smo organizirali smučarski tečaj v Mislinji, ki se ga je udeležilo 20 gimnazijcev. Skupno s taborniki smo v okviru taborjenja organizirali tudi plavalni tečaj v Kaštel Kambelevcu, kjer so se dijaki seznanili s posameznimi tehnikami plavanja.

SAHOVSKI KROŽEK

Ta krožek šteje na naši šoli 20 članov. Ti igrajo za prvenstvo na šoli sami ali pa s člani tukajšnje garnizije, z ESS in z učenci Kovinskega centra. Na mali gim-

Dijaki pri uri telesne vzgoje

Razen navedenih tekmovanj prirejamo vsako leto medrazredna srečanja v športnih panogah, ki so najbolj množične.

Čeprav so vidni določeni uspehi, pa s telesno kulturnim udejstvovanjem dijakov ne moremo biti zadovoljni. Kronično pasivnost opažamo pri dijakinjah, ki so športne rekreacije najbolj potrebne. V prihodnje bo treba v tej smeri več storiti.

V letošnjem šolskem letu smo vložili čez 2000 N din za adaptacijo telovadnice in izboljšavo nekaterih gimnastičnih naprav, kar je bilo za modernizacijo pouka telesne vzgoje nujno potrebno. V naslednjih letih bomo morali vložiti še precej sredstev za ureditev igrišča, nabavo telovadnega orodja, predvsem pa za ureditev sanitarij in dozidavo shrambe za orodje.

Milan Cimerman, prof.

nazijadi so dosegli drugo mesto. Nekateri sodelujejo pri dopisnem šahu ali pri tukajšnjem šahovskem klubu.

Arnold Paulinič, prof.

FIZIKALNI KROŽEK

V šolskem letu 1968/69 je uspešno deloval na gimnaziji tudi fizikalni krožek. Redno ga je obiskovalo okrog 10 dijakov. Krožek je bil vsakih 14 dni, vodil pa ga je prof. Žižek. Namen delovanja tega krožka je bil, razširiti pridobljeno znanje pri pouku. Zato smo opravljali predvsem po-

BIOLOŠKI KROŽEK

V biološki krožek je bilo vključenih 12 dijakov. Vodila ga je prof. Marija Šumandl.

Najprej smo se naučili ravnati z mikroskopom, nato pa smo se dalj časa ukvarjali z rastlinskimi mikroskopskimi preparati. Nekaj smo jih celo sami napravili. Gledali smo liste prečno in podolžno prere-

zane, preparat cveta, prerez čebule mesnatega luskolista. Pri vajah v laboratoriju smo opazovali tudi piškurje in sladkovodni plankton.

Silvan Urbančič, 2. a

Dve uri smo posvetili še filmom o kroženju dušikovih spojin v naravi.

Vse, kar smo se naučili v tem krožku, je bila prav gotovo pridobitev.

Ljuba Neudauer, 1. a

KNJIŽNICE IN STROKOVNE ZBIRKE

PROFESORSKA IN DIJAŠKA KNJIŽNICA

V šolskem letu 1968/69 je prevzel tako profesorsko kot dijaško knjižnico Drago Šuligoj, profesor slovenskega jezika na gimnaziji. Ob prevzemu smo ves knjižni fond obeh knjižnic pregledali, kar nam je dalo precej dela. Knjige posameznih strok (matematika — fizika, biologija — kemija, glasbena in tehnična vzgoja, likovna vzgoja), ki so bile kot del profesorske knjižnice doslej po različnih kabinetih, smo spet prenesli v skupen prostor.

Ko nam je sredi šolskega leta Republiška izobrazevalna skupnost dodelila 25.000,00 din namenskih sredstev za ureditev knjižnice, smo se odločili za adaptacijo prostora knjižnice in za njeno novo opremo. Da bi lahko izvršili ta dela, smo morali začasno preseliti obe knjižnici v druge šolske prostore. Adaptacija (nova razsvetljava, beljenje, polaganje in lakiranje parketa,) nas je stala 9.228,00 din. Če bi hoteli naročiti potrebne tovarniško izdelane knjižne police, bi nam zmanjkalo denarja. Zato smo naročili iz Ljubljane le tri različne police (dve stenski in dvojno samostoječo), ostalih 17 polic pa smo izdelali v naši šolski tehnični delavnici. Pri tem gre vse priznanje predavatelju tehničnega pouka tov. Borisu Korenjaku, ki je žrtvoval precej izvenšolskega časa in poskrbel za res kvalitetno izdelavo. Tako smo prišli do 20 knjižnih polic v izmeri 180 m po zelo nizki ceni. Vse police nas stanejo le 12.555,00 din. Spet je sledila ponovna selitev v novo urejen prostor, kjer bo sedaj dovolj mesta za obe knjižnici.

Knjižni fond je od lanskega šolskega leta tudi kar precej narastel. Za nabavo knjig smo v letu 1969 izdali 6.102,25 din, za revije pa 1.976,05 din. Dijaška knjižnica šteje sedaj 4005 knjig, profesorska pa tudi čez 3000.

V prihodnje nas čaka ureditev obeh knjižnic po novih predpisih. To delo bo trajalo seveda dalj časa. Iz profesorske knjižnice bo treba izločiti nekatere že zastarele in poškodovane knjige, obenem pa poskrbeti za nakup nove, sodobnejše strokovne literature. Zaradi izrednih del, ki so razvidna iz tega sestavka, so bile dijakom v šolskem letu 1968/69 dostopne le knjige zbirke Kondor. V prihodnjem šolskem letu pa bo začela knjižnica normalno poslovati.

V načrtu imamo urediti tudi prirodno knjižnico v zbornici in čitalnico, seveda le v primeru, če bi nam uspelo dobiti za to denar, kajti tudi zanj bo potrebna oprema, naročiti pa bi se morali tudi na nekaj novih leposlovnih in strokovnih revij.

Sedaj je knjižnica naročena na naslednje časopise in revije: Naši razgledi, Sodobnost, Sodobna pedagogika, Prostor in čas, Borec, Problemi, Fizička kultura, Proteus, Nastava istorije, Zgodovinski časopis, Življenje in tehnika, Obzornik za matematiko in fiziko, Obramba in zaščita, Geografski vestnik, Naši zbori.

Drago Šuligoj, prof.

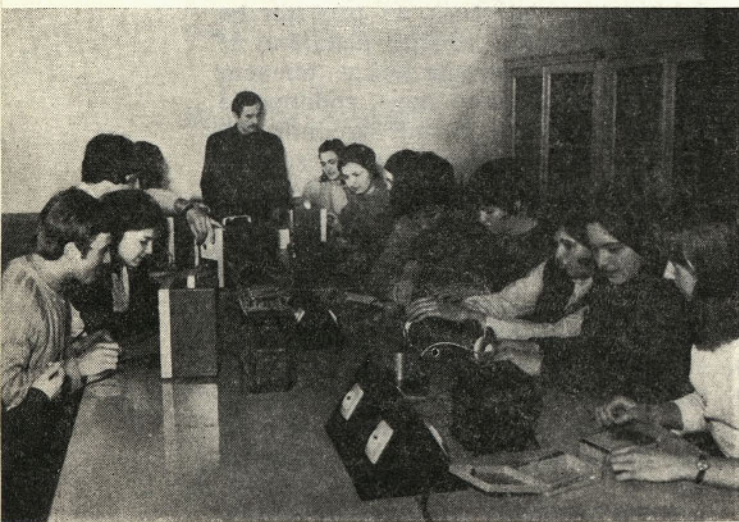
ZGODOVINSKA IN ZEMLJEPISNA ZBIRKA

Drobni inventar zgodovinske in zemljepisne zbirke po stanju dne 31. 12. 1969:

Vrste predmetov	Število	Vredn.
1. Zgodovinske slike	22	42,10
2. Zgodovinski zemljevidi	19	502,00
3. Zemljepisne slike	44	31,30
4. Geografski zemljevidi	41	985,00
5. Diafilmi	9	129,00
Skupaj	135	1689,00

Za pouk potrebni zemljevidi in slike visijo v razredih, ostali so shranjeni v omarah. V naslednjem šolskem letu nameravamo urediti zgodovinsko-geografski praktikum.

Matija Maučec, prof.

Fizikalni praktikum

Biološki praktikum

ZBIRKA ZA LIKOVNI POUK

Zbirka za likovni pouk vsebuje: episkop, umetniške reprodukcije, stenske slike in nekaj strokovne literature.

Albin Lugarič, prof.

ZBIRKA AVDIO-VIZUALNIH UČNIH PRIPOMOČKOV

Zbirko smo v zadnjem šolskem letu precej izpopolnili. Tako imamo sedaj 4 magnetofone, od teh enega študijske kvalitete, 3 gramofone, več različnih zbirk plošč za pouk angleškega, nemškega, francoskega in ruskega jezika, plošče s posnetki pomembnejših glasbenih del, episkop, diaskop, kinoprojektor za 16 mm zvočni film, 2 platna ter sodobni učni pripomoček grafoskop. Avdio-vizualne pripomočke uporabljajo učitelji pri pouku tujih jezikov, glasbene in likovne vzgoje, biologije in fizike, uporabljajo pa jih tudi nekateri krožki.

Adolf Žižek, prof.

BIOLOŠKI PRAKTIKUM

V šolskem letu 1968/69 nismo kupili ničesar novega za pouk biologije, zato se stanje v kabinetu ni spremenilo. Preurejena je bila soba poleg kabineta, kjer je sedaj biološki praktikum. Pohištvo v praktikumu je staro in ne ustreza. Za sodoben pouk biologije bi potrebovali večji prostor, predvsem pa sodobna učila.

Marija Šumandl, prof.

FIZIKALNI KABINET

Fizikalni kabinet smo v zadnjem času precej opremili. Tako lahko izvajamo že precej zahtevne vaje, zlasti iz elektrike. Seveda pa bi morali še marsikaj storiti, da bomo zadostili vsem željam in potrebam.

Ivan Žmavc, prof.

KEMIJSKI PRAKTIKUM

V letu 1968 smo kupili za kemijski laboratorij laboratorijsko steklovino in različne kemikalije v znesku 5.348,00 din. Za normalni potek vaj bi potrebovali še več laboratorijskega pribora.

Zlatko Žerak, prof.

DELAVNICA ZA TEHNIČNI POUK

V delavnici je 15 delovnih mest. Sedem delovnih mest je za kovinsko stroko, osem za lesno stroko. Za kovinsko stroko imamo 3 velike delovne mize, opremljene s po dvema primežema in vsem potrebnim ročnim orodjem. Lesna stroka ima 7 manjših in 1 velik skobeljnik. Vsa delovna mesta so opremljena s potrebnim ročnim orodjem. Poleg tega ima delavnica kompletno stružnico za kovine in kombinirano stružnico za les in kovine, 2 vrtalna stroja, brusilni stroj, krožno žago in univerzalni stroj za obdelavo lesa s priključenim skobeljnim strojem za 14 delovnih operacij.

Dijaki prihajajo v delavnico v skupinah od 12 do 20. Vsak dijak dela tedensko v delavnici po 2 uri.

Delavnica je opremljena v glavnem za delo v lesni in kovinski stroki, zato je poudarek pri praktičnem delu na teh dveh strokah. Pri praktičnem delu izdelujemo uporabne predmete za potrebe šole, dijakov in tudi za trg. Tako smo v delavnici izdelali kompletno opremo za dijaško in profesorsko knjižnico, v načrtu pa imamo narediti še del garderobnih omaric za čevlje in plašče, ki bodo nameščene po hodnikih.

Boris Korenjak, predm. uč.

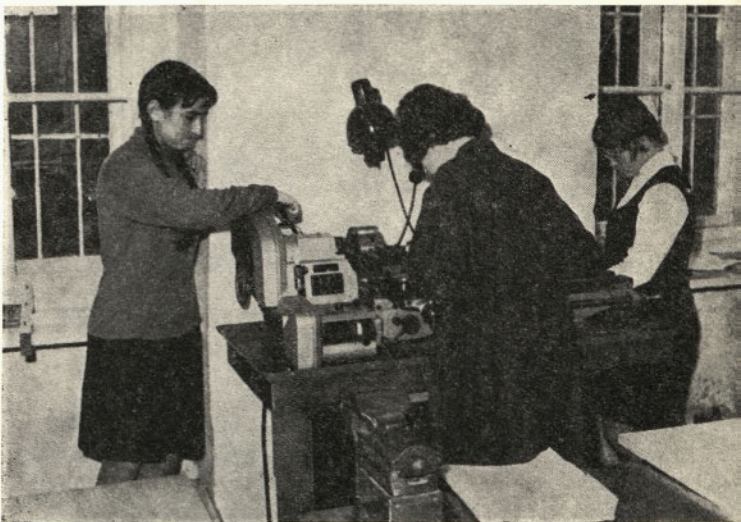
ŠPORTNA IN TELOVADNA ZBIRKA

Športna in telovadna orodja, naprave in rekviziti so v glavnem dotrajani. Večjih investicijskih vlaganj ni bilo. Telovadnica je opremljena z najnujnejšim

Kemijski praktikum

Šolska delavnica

orodjem kot so drog, krogi, bradlja, visoka in nizka gred, telovadni konj, miza, švedska skrinja in 2 letvenika. Razen tega je v njej nekaj amortiziranih telovadnih blazin, ki jih uporabljamo za redno delo. Drobnega orodja je premalo. Pri-

manjkuje zlasti telovadnih obročev in žogic za ritmiko ter vseh vrst žog za športne igre. Kupili smo koše za zidno košarko, stojalo za skok v višino, nekaj težkih žog, drog in 5 telovadnih blazin. Lahko trdimo, da je telesno-vzgojna dejavnost precej zaostala za potrebami modernega športnega pouka in da bodo v prihodnje potrebna znatna sredstva za to dejavnost.

Milan Cimerman, prof.

KABINET ZA POUK PREDVOJASKE VZGOJE

Kabinet je oskrbljen s potrebnimi učnimi pripomočki in služi svojemu namenu.

Herbert Sorec, predm. uč.

SEZNAM DIJAKOV IN NJIHOV USPEH

ob koncu šolskega leta 1968/69

1. a RAZRED

Razrednik: Matija Maučec

Izdelali so:

z odličnim uspehom:

1. Neudauer Ljuba
2. Novak Stanislava
3. Stanislav Veruška

s prav dobrim uspehom:

4. Dolenc Dorica
5. Klajnšek Lidija

z dobrim uspehom:

6. Čeh Irena
7. Fridl Bernard
8. Glazer Vera
9. Kopusar Dušan
10. Kranjc Silva
11. Mele Martin
12. Mlakar Danica
13. Mojsilovič Sonja
14. Muzek Kristina
15. Radanov Mirjana
16. Rajšter Leonida
17. Resnik Branko

z zadostnim uspehom:

18. Arnuš Srečka
19. Feguš Zlatko
20. Fijan Vlasta
21. Janžekovič Božidar
22. Jelen Amalija
23. Korošec Miran
24. Oprčkal Bogdan
25. Siebenreich Helena
26. Skok Drago

Niso izdelali:

27. Čater Vesna
28. Frangež Milan
29. Gojkošek Danijela
30. Plošinjak Lidija
31. Rajh Terezija
32. Šegula Majda

Med šolskim letom izstopil:

33. Knez Boris

Razredni privatni izpit opravil:

Battelino Miloš, dober uspeh

1. b RAZRED

Razrednik: Ivan Žmavc

Izdelali so:

z odličnim uspehom:

nihče

s prav dobrim uspehom:

1. Klemenčič Stanislav
2. Lorgar Dragoslava

z dobrim uspehom:

3. Baštevc Metka
4. Horvat Vladko
5. Janžekovič Stanislav
6. List Vladimir
7. Makovecki Bojan
8. Meznarič Marija

9. Pernek Dušan
10. Smolej Miran
11. Unuk Martin

z zadostnim uspehom:

12. Debeljak Alojzija
13. Gajšek Maja
14. Galun Irena
15. Hojnik Ivanka
16. Kolar Igor
17. Lah Marija
18. Meznarič Otilija
19. Petek Alojz
20. Pišek Štefka
21. Plohl Ivan
22. Sajko Breda
23. Skuhala Marija

Niso izdelale:

24. Črnivec Ana
25. Horvat Kristina
26. Slodnjak Otilija
27. Sobočan Marjeta

Med šolskim letom izstopili:

28. Herga Doroteja
29. Šilak Franc
30. Šumenjak Stanislav

1. c RAZRED

Razrednik: Arnold Paulinič

Izdelali so:

z odličnim uspehom:

1. Pešec Lidija

s prav dobrim uspehom:

nihče

z dobrim uspehom:

2. Brazda Marjan
3. Gerlovič Dušan
4. Haužar Cvetka
5. Irgl Majda
6. Kovačič Ksenija
7. Kumer Marija
8. Mlakar Sonja
9. Nardin Željka
10. Šprah Danica
11. Tarbuk Dušanka
12. Vlašič Bojanka
13. Zorko Alenka

z zadostnim uspehom:

14. Borak Jožef
15. Heric Nada
16. Hronek Peter
17. Ivanuš Alojz
18. Mikša Franc
19. Petek Ana
20. Starkl Aljaž
21. Svenšek Janko
22. Voda Boris
23. Vogrinec Štefica
24. Zemljič Franc

Niso izdelali:

25. Filipič Robert
26. Hari Emilija
27. Kostanjevec Helena
28. Krajnc Marija
29. Masten Črtomir
30. Plešec Breda
31. Repič Stanislav
32. Šumenjak Branko
33. Taljan Franc
34. Žnidarič Darinka

Med šolskim letom izstopila:

35. Polak Boris
36. Turin Maksimiljan

2. a RAZRED

Razrednica: Marija Šumandl

*Izdelali so:
z odličnim uspehom:*

1. Urbančič Silvan

s prav dobrim uspehom:

2. Belšak Rudolf
3. Cenc Borut
4. Čeh Vesna
5. Klajderič Ema
6. Pal Irena
7. Praprotnik Danijel
8. Žunko Vlasta

z dobrim uspehom:

9. Bauman Davor
10. Fijavž Bronislava
11. Kropelj Andrej
12. Peček Dušan
13. Prejac Vekoslav
14. Rebernak Vesna
15. Selinšek Srečko
16. Vrabl Živan

z zadostnim uspehom:

17. Kirbiš Dušan
18. Kropelj Janez
19. Trop Anton
20. Vukovič Borut

Niso izdelale:

21. Guček Ema
22. Majcen Nadja
23. Nadižar Janja
24. Poljanšek Nevenka
25. Prah Jožica
26. Rau Marta
27. Vegan Darinka

Med šolskim letom izstopili:

28. Mestinšek Majda
29. Turkuš Marjeta

2. b RAZRED

Razrednik: Zlatko Žerak

*Izdelali so:
z odličnim uspehom:*

1. Žuran Ivan

s prav dobrim uspehom:

2. Zadavec Peter

z dobrim uspehom:

3. Bedrač Janko
4. Gerič Anka
5. Novak Silva
6. Strelec Vladimir

z zadostnim uspehom:

7. Bertalanič Ida
8. Butolen Maks
9. Čeh Anton
10. Klasinc Matilda
11. Krabonja Franc
12. Kumer Milena
13. Lah Jože
14. Leben Stanko
15. Medved Marjana
16. Turk Irena
17. Vegan Ciril
18. Vinkler Miran
19. Vipavec Marija

Nista izdelala:

20. Baštevc Janko
21. Tominc Anica

Med šolskim letom izstopila:

22. Zupanič Irena

2. c RAZRED

Razrednik: Boris Korenjak

*Izdelali so:
z odličnim uspehom:*

nihče

s prav dobrim uspehom:

1. Heric Andreja
2. Moro Milan

z dobrim uspehom:

3. Gönc Lidija
4. Pišek Darja
5. Poš Zoran
6. Rožkar Alojzij
7. Trplan Sonja
8. Tumpej Marija
9. Vidic Zlatka
10. Vilčnik Katarina
11. Žnidarič Boris

z zadostnim uspehom:

12. Domiter Marija
13. Erlač Alojzij
14. Gaspari Peter
15. Gojkovič Marija
16. Haslinger Hermina
17. Herga Majda
18. Loštrek Marinka
19. Majnik Igor
20. Oblak Branko
21. Pučko Nevenka
22. Starkl Peter
23. Tomažič Tatjana
24. Tramšek Ksenija
25. Vukovič Vesna

Niso izdelali:

26. Dobljekar Bernard
27. Meglič Terezija
28. Irgl Ivan
29. Sedič Franjo

Razred. privatni izpit opravila:

Irgl Ivan, zadosten uspeh
Sedič Franjo, zadosten uspeh

3. a RAZRED

Razrednica: Helena Podgoršek

*Izdelali so:
z odličnim uspehom:*

1. Opara Breda

s prav dobrim uspehom:

2. Gotvajn Milica
3. Kolarič Dušan

z dobrim uspehom:

4. Andrič Mojmir
5. Anžel Anica
6. Danijel Slavica
7. Gaiser Truda
8. Gašperin Bojka
9. Jakab Jurij
10. Marin Zlatka
11. Mataj Darja
12. Potrč Ivanka
13. Stajnko Cirila
14. Turin Ljuba
15. Turk Doroteja
16. Zajc Brigita

z zadostnim uspehom:

17. Korošec Angela
18. Tomašič Zorka
19. Vindiš Vladimir

Nista izdelali:

20. Kralj Dragica
21. Masten Tatjana

3. b RAZRED

Razrednik: Drago Šuligoj

Izdelali so:

z odličnim uspehom:

1. Kolarič Jelka

s prav dobrim uspehom:

2. Toplek Danilo

z dobrim uspehom:

3. Fišer Ida
4. Keček Alojz
5. Horvat Danica
6. Krajnc Marta
7. Medved Jožica
8. Ranfl Ivan
9. Rozman Miran
10. Šinko Slavica
11. Zidarič Jože

z zadostnim uspehom:

12. Arbeiter Daniela
13. Čokl Dušanka
14. Kokol Marjan
15. Lešnik Albin
16. Siebenreich Alojz
17. Strelec Zdenka

Niso izdelali:

18. Hergula Danilo
19. Hergula Slava
20. Kacijan Venčeslav
21. Kolednik Marija

Med šolskim letom izstopila:

22. Korošec Ruža
23. Kovačič Matjaž

3. c RAZRED

Razrednica: Ljubica Šuligoj

Izdelali so:

z odličnim uspehom:

1. Novak Drago

s prav dobrim uspehom:

2. Venta Terezija

z dobrim uspehom:

3. Čeh Olga
4. Janžekovič Slavko
5. Klajderič Nada
6. Medved Danica
7. Mohorko Miroslava
8. Ozmec Marija
9. Požar Sonja
10. Rudolf Ljudmila
11. Sagadin Franc
12. Srečkovič Sonja
13. Šijanec Majda
14. Tetičkovič Kristina
15. Vorina Andreja
16. Zafošnik Jožefa
17. Dolinšek Tatjana

z zadostnim uspehom:

18. Knez Vladimir
19. Rutnik Bernarda
20. Šantarovič Ivan
21. Zorec Erika

Med šolskim letom izstopila:

22. Fridauer Franc
23. Štumberger Jelka

4. a RAZRED

Razrednik: Vili Trofenik

*Izdelali so:
z odličnim uspehom:*

1. Trop Maksimiljan

s prav dobrim uspehom:

2. Bargiel Viktorija
3. Kodela Franc
4. Rakuš Sava

z dobrim uspehom:

5. Bezeljak Branka
6. Bratušek Renata
7. Gotvajn Marta
8. Kociper Marta
9. Šober Drago

z zadostnim uspehom:

10. Brodnjak Stanko
11. Cenčič Alenka
12. Gašperšič Marija
13. Gojkovič Dušan
14. Klančnik Verena
15. Korošec Milenka
16. Lipovšek Majda
17. Simonič Metka
18. Vlah Franjo

Ni izdelala:

19. Budja Mira

Med šolskim letom izstopili:

20. Bernhard Daniela
21. Žnidarič Majda

4. b RAZRED

Razrednica: Matilda Hlupič

*Izdelali so:
z odličnim uspehom:*

nihče

s prav dobrim uspehom:

1. Kolarič Žarko
2. Kostanjevec Tatjana

z dobrim uspehom:

3. Drobnyak Vlasta
4. Herga Franc
5. Jernejšek Martina
6. Keček Janko
7. Klemenčič Alojz
8. Koprivc Gojko
9. Murko Štefan
10. Podkrižnik Aleksander
11. Rajh Mira
12. Ropič Terezija
13. Skok Anton
14. Šamperl Kristina
15. Štager Elizabeta

z zadostnim uspehom:

16. Bergles Franc
17. Fric Janja
18. Kampl Renata
19. Klajderič Ana
20. Kopušar Mihaela
21. Lončarič Tatjana
22. Sever Slavko
23. Zavec Matilda
24. Žohar Marija

Ni izdelala:

25. Hercog Vida

4. c RAZRED

Razrednik: Ivo Arhar

*Izdelali so:
z odličnim uspehom:*

1. Kekec Marija

s prav dobrim uspehom:

2. Detiček Vera
3. Janžekovič Anamarija

z dobrim uspehom:

4. Dragar Branivoj
5. Glazer Jožef

6. Granda Marjana
7. Kaučič Majda
8. Knez Marija
9. Planinc Albina
10. Štumberger Nada

z zadostnim uspehom:

11. Bombek Donata
12. Cvetko Viktor
13. Hernja Marija
14. Jakab Zdravka
15. Jurkovič Vitoslava
16. Merc Ivanka
17. Muzek Milena
18. Tkalec Vlasta
19. Valant Jožefa

STATISTIKA UČNIH USPEHOV V ŠOLSKEM LETU 1968/69

1. Razredni uspeh dijakov ob koncu pouka v juniju 1969

Razred- oddelek šola	Število odd- el- kov	ŠTEVILO UCENCEV ž. skup.	Od teh je od- ponavlj. lični	IZDELALI od- prav dobri	dobri za- dostni	skupaj v %	NISO IZDELALI nezadostnih ocen ena dve 3 in več	skupaj v %	Ne- ocenje- ni	Sr. oc. razr.- odd- del. v %								
1. a	10	22	2	3	2	11	7	23	71,9	2	3	4	9	28,1	—	2,9	97,2	
1. b	10	17	2	—	2	8	7	17	63,0	6	1	3	10	37,0	—	2,5	98,0	
1. c	14	20	1	1	—	11	6	18	52,9	3	6	7	16	47,1	—	2,3	97,1	
1. razr. 3	34	59	5	4	4	30	20	58	62,6	11	10	14	35	37,4	—	2,6	97,4	
2. a	14	13	1	1	7	8	2	18	66,7	—	2	7	9	33,3	—	3,0	97,8	
2. b	12	9	1	1	1	4	5	11	52,4	3	5	2	10	47,6	—	2,5	98,3	
2. c	12	17	29	6	—	2	8	4	14	48,3	6	7	2	15	51,7	—	2,6	98,2
2. razr. 3	38	39	77	8	2	10	20	11	43	55,9	9	14	11	34	44,1	—	2,7	98,1
3. a	4	17	21	—	1	2	10	—	13	61,9	1	5	2	8	38,1	—	2,9	96,5
3. b	10	11	21	1	1	1	9	1	12	57,1	4	2	3	9	42,9	—	2,6	95,7
3. c	5	16	21	4	1	1	14	2	18	85,7	2	1	—	3	14,3	—	3,1	98,2
3. razr. 3	19	44	63	5	3	4	33	3	43	68,3	7	8	5	20	31,7	—	2,9	96,9
4. a	6	13	19	—	1	3	5	3	12	63,2	2	4	1	7	36,8	—	2,9	95,8
4. b	10	15	25	1	—	2	11	2	15	60,0	8	1	1	10	40,0	—	2,7	96,4
4. c	3	16	19	1	1	2	6	3	12	63,2	3	4	—	7	36,8	—	2,9	95,1
4. razr. 3	19	44	63	2	2	7	22	8	39	62,1	13	9	2	24	37,9	—	2,8	95,8
gimn. 12	110	186	296	20	11	25	105	42	183	62,03	40	41	32	113	38,17	—	2,8	97,0

2. Razredni uspeh dijakov po popravnih izpitih — avgusta 1969

Razred oddelek sola	Število oddel- kov	ŠTEVILO UCENCEV		od teh ponavlj.	IZDELALI			za- dostni	skup- no	v %	NISO IZDELALI v skup- no	Solski obiski v %
		moški	ženske		odlični	prav dobri	dobri					
1. a	10	22	32	1	3	2	12	9	26	81,2	6	18,8
1. b	10	17	27	2	—	2	9	12	23	85,2	4	14,8
1. c	14	20	34	1	1	—	12	11	24	70,6	10	29,4
1. razr.	3	34	59	4	4	4	33	32	73	79,0	20	21,0
2. a	14	13	27	1	1	7	8	4	20	74,1	7	25,9
2. b	10	11	21	2	1	1	4	13	19	90,5	2	9,5
2. c	12	17	29	6	—	2	9	14	25	86,2	4	13,8
2. razr.	3	36	41	9	2	10	25	27	64	83,6	13	18,4
3. a	4	17	21	—	1	2	13	3	19	90,5	2	9,5
3. b	10	11	21	1	1	1	9	6	17	80,9	4	19,1
3. c	5	16	21	4	1	1	15	4	21	100	—	—
3. razr.	3	19	44	5	3	4	37	13	57	90,5	6	9,5
4. a	6	13	19	—	1	3	5	9	18	94,7	1	5,3
4. b	10	15	25	1	—	2	13	9	24	96,0	1	4,0
4. c	3	16	19	1	1	2	7	9	19	100	—	—
4. razr.	3	19	44	2	2	7	25	27	61	96,9	2	4,1
Gimn.	12	108	188	20	11	25	120	95	255	87,5	41	12,5

ZAKLJUČNI IZPIT

V JUNIJSKEM ROKU 1969:

I. Člani izpitnega odbora:

Rudolf Čeh, ravnatelj — predsednik; izpraševalec za francoski jezik;

Matilda Hlupič, profesorica — podpredsed. in izpraševalka za ruski jezik;

Helena Podgoršek, profesorica — tajnica in izpraševalka za angleški jezik;

Albin Lugarič, profesor za osnove umetnostne vzgoje, likovni del;

Alojz Gojčič, dipl. politolog — izpraševalec za filozofijo, sociologijo in družbeno-politično ureditev SFRJ;

Boris Korenjak, predmetni učitelj — izpraševalec za osnove umetnostne vzgoje, glasbeni del;

Matija Maučec, profesor — izpraševalec za zemljepis;

Arnold Paulinič, profesor — izpraševalec za nemški jezik;

Adalbert Slekovec, predm. učitelj — izpraševalec za psihologijo;

Ivo Arhar, profesor — izpraševalec za slovenski jezik;

Drago Šuligoj, profesor — izpraševalec za slovenski jezik;

Ljubica Šuligoj, profesorica — izpraševalka za novejšo zgodovino narodov Jugoslavije;

Marija Šumandl, profesorica — izpraševalka za biologijo;

Vili Trofenik, profesor pripravnik — izpraševalec za matematiko;

Zlatko Žerak, profesor — izpraševalec za kemijo;

Adolf Žižek, dipl. ing. — izpraševalec za fiziko;

Ivan Žmavc, profesor — izpraševalec za matematiko.

K zaključnemu izpitu v junijskem roku se je prijavilo 38 kandidatov. Izpit so opravljali v dneh od 13. do 20. junija.

II. Pismene naloge:

1. Slovenski jezik:

a) Petdeset let razvoja ZKJ — petdeset let boja naših narodov za nacionalno in socialno svobodo (Predlagatelj teme in drugi korektor Ljubica Šuligoj).

b) Denar in njegova vloga skozi stoletja do danes (Predlagatelj teme in drugi korektor Arnold Paulinič).

c) Vsaka resnična umetnina je odraz časa in ustvarjalčeve osebnosti. — Dokaži to ob izbranih primerih iz književnosti! (Predlagatelj teme Ivo Arhar. Prva korektorja vseh slovenskih pismenih nalog Ivo Arhar in Drago Šuligoj).

2. Tuji jeziki:

a) Angleški jezik: From Generation to Generation. Prost spis. (Predlagateljica teme in prvi korektor Helena Podgoršek. Drugi korektor Arnold Paulinič).

b) Nemški jezik: Max Danthenday, Raubmenschen. Prevod iz nemškega jezika v slovenski jezik. (Predlagatelj teme in prvi korektor Arnold Paulinič. Drugi korektor Helena Podgoršek).

c) Francoski jezik: R. Roland, Jean Christophe, Le Matin, str. 109-110. (Predlagatelj teme in prvi korektor Rudolf Čeh. Drugi korektor Arnold Paulinič).

č) Ruski jezik: A. Fedorov — D avydov, Isaak Levitan, Sputnik, 1969, V-71/73. (Predlagateljica teme in prvi korektor Matilda Hlupič. Drugi korektor Ivo Arhar).

3. Matematika:

a) V polinomu $y = ax^4 + bx^3 + cx^2$ določi koeficient tako, da bo vrednost polinoma za $x = \frac{1}{2}$ enaka $\frac{7}{16}$. Poišči ekstremne vrednosti in načrtaj graf. polinoma. Določi kvadratno funkcijo, ki gre skozi ekstremne točke polinoma, in določi ploščino med obema krivuljama.

b) Nad isto osnovno ploskvijo sta postavljena dva pokončna stožca (eden v drugem). Kot med stranico manjšega stožca in višino je α , kot med višino večjega stožca in višino je β . Razlika med višinama stožcev je h . Poišči površino in volumen telesa, ki je med obema stožcema. Zapiši rezultat v obliki, primerni za logaritmiranje, nato izračunaj za $\alpha = 55^\circ, 30'$; $\beta = 35^\circ, 40'$; $h = 10$ cm.

c) Razcepi enačbo $-9x^2 + 4y^2 + 54x - 24y - 45 = 0$, nariši dobljeno množico točk ter poišči enačbo kroga, ki ima središče v dvojni točki in ki gre skozi presečišče krivulje z osjo. Zveži točke, v katerih seka krog koordinatni osi in izračunaj ploščino lika, ki ga dobimo na ta način. Določi množico točk, ki zadoščajo pogojem:

$$d(ST) \leq r \wedge y \leq 0 \wedge d(ST) \leq r \wedge x \leq 0 \wedge d(ST) \leq r \wedge x + y = 1$$

(Predlagatelj in korektorja Vili Trofenik in Ivan Žmavc).

III. Kot drugi predmet s ključno nalogo so si kandidati izbrali:

- a) angleški jezik — 14 kandidatov
- b) nemški jezik — 6 kandidatov
- c) francoski jezik — 2 kandidata
- č) ruski jezik — 8 kandidatov
- d) matematiko — 8 kandidatov

IV. Kot četrti predmet so si kandidati izbrali:

- a) sociologijo — 8 kandidatov
- b) filozofijo — 4 kandidati
- c) psihologijo — 12 kandidatov
- č) geografijo — 4 kandidati

- d) fiziko — 1 kandidat
- e) kemijo — 4 kandidati
- f) biologijo — 2 kandidata
- g) umetnost. vzgojo — 3 kandidati

V. Uspeh kandidatov pri zaključnem izpitu:

4. a razred	Uspeh
1. Bargiel Viktorija	odličen
2. Bezeljak Branka	prav dober
3. Bratušek Renata	prav dober
4. Gašperšič Marija	dober
5. Gotvajn Marta	prav dober
6. Kociper Marta	dober
7. Kodela Franc	prav dober
8. Korošec Milenka	popr. izpit iz matematike
9. Rakuš Sava	prav dober
10. Šober Drago	dober
11. Trop Maksimiljan	odličen
12. Vlah Franjo	zadosten

Trop Maksimiljan je opravljal samo pismeni del zaključnega izpita, ker je bil zaradi odličnega uspeha v razredu in odlično napisanih ključnih nalog ustnega dela oproščen.

4. b razred:	
13. Bergles Franc	zadosten
14. Drobnjak Vlasta	dober
15. Herga Franc	prav dober
16. Keček Janko	prav dober
17. Kolarič Žarko	prav dober
18. Koprivc Gojko	dober
19. Kopušar Mihaela	zadosten
20. Kostanjevec Tatjana	prav dober
21. Murko Štefan	zadosten
22. Podkrižnik Aleksander	zadosten
23. Rajh Mira	dober
24. Ropič Terezija	dober
25. Skok Anton	dober
26. Šamperl Kristina	dober
27. Štager Elizabeta	popr. izpit iz novejšje zgod. narodov Jugoslavije in družb. pol. uređ. SFRJ

4. c razred:

28. Cvetko Viktor	popr. izpit iz slov. jezika
29. Detiček Vera	dober
30. Glazer Jože	prav dober
31. Granda Marjana	prav dober
32. Janžekovič Anamarija	prav dober
33. Kaučič Majda	popr. izpit iz filozofije
34. Kekec Marija	prav dober
35. Knez Marija	zadosten
36. Muzek Milena	zadosten
37. Planinc Albina	zadosten
38. Valant Jožica	zadosten

Pri ustnem delu zaključnega izpita je bil deloma navzoč tov. Alojz Novak, član zavoda za prosvetno-pedagoško službo v Mariboru. Na zaključni seji je izrazil zadovoljstvo v zvezi z organizacijo zaključnega izpita. Menil je tudi, da je zahtevnost visoka in znanje kandidatov primerno.

V JESENSKEM ROKU 1969:

I. Člani izpitnega odbora:

Kot v junijskem roku, le da je zaradi odsotnosti tov. Podgorškove prevzel delo tajnika Arnold Paulinič.

K zaključnemu izpitu se je prijavilo 27 kandidatov, od teh je imelo 5 kandidatov popravni izpit. Kandidatinja Jurkovič Vitoslava k izpitu ni prišla, čeprav se je prijavila. Izpit so kandidati opravljali od 26. do 30. avgusta.

II. Pismene naloge:

1. Slovenski jezik:

a) Od ljudstva brez imena do svobodnega naroda. — Slovenski narod v boju za nacionalno in socialno svobodo (Pred-

lagateljice teme in drugi korektor Ljubica Šuligoj).

b) Kaj bi pokazal in povedal o Jugoslaviji prijatelju iz zamejstva (Predlagatelj teme in drugi korektor Adolf Žižek).

c) Vrba, Vrhnika, Vinica — trije stebri v razvoju slovenske literature (Predlagatelj teme Ivan Arhar. Prva korektorja vseh slovenskih pismenih nalog Ivan Arhar in Drago Šuligoj).

2. Tuji jeziki:

a) Angleški jezik: The 1900 th Anniversary of my Native Town Ptuj (Predlagateljica teme in prvi korektor Helena Podgoršek. Drugi korektor Arnold Paulinič).

b) Nemški jezik: Vor der Berufswahl. Prost spis (Predlagatelj teme in prvi korektor Arnold Paulinič. Drugi korektor Helena Podgoršek).

c) Ruski jezik: A. Viktorov, Sovjetskij cyrk, Sputnik, 1969, VII 61/62 (Predlagateljica teme in prvi korektor Matilda Hluپیč. Drugi korektor Ivan Arhar).

3. Matematika:

a) Ničle funkcije $y = 2x^3 - 3x^2 - 3x + 2$, urejene po velikosti, tvorijo prve 3 člene rastočega aritmetičnega zaporedja. Kolika je vsota prvih 24 členov? Med 3. in 4. člen vrini še 5 členov aritmetičnega zaporedja. Zapiši enačbe tangent na dano krivuljo v presečiščih z abscisno osjo. V katerih točkah krivulje so njene tangente vzporedne premici $3y + x - 2 = 0$?

b) Kolika je ploščina lika, ki ga omejujejo lok krivulje $y = x^3 - 9x^2 + 24x - 10$, ordinati njenega maksimuma in minimuma ter abscisna os. Izračunaj še volumen rotacijskega telesa, ki ga dobiš, če zavrtiš nastali lik okrog abscisne osi.

c) Enakokrati trikotnik $v = 20$ cm, $\alpha = 67^\circ 30'$ se zavrti okoli osi, ki je vzporedna osnovnici c v razdalji v na nasprotnem bregu osnovnice kot je vrh C . Izračunaj D in H nastalega telesa (Predlagatelj teme in prvi korektor Vili Trofenik. Drugi korektor Ivan Žmavc).

III. Kot drugi predmet s klavzurno nalogo so si kandidati izbrali:

- a) angleški jezik — 4 kandidati
- b) nemški jezik — 4 kandidati
- c) ruski jezik — 6 kandidatov
- č) matematika — 7 kandidatov

IV. Kot četrti predmet so si kandidati izbrali:

- a) sociologijo — 3 kandidati
- b) filozofijo — 5 kandidatov
- c) psihologijo — 8 kandidatov
- č) geografijo — 1 kandidat
- d) biologijo — 2 kandidata
- e) osnove umetnostne vzgoje — 2 kandidata

V. Uspeh kandidatov pri zaključnem izpitu:

4. a razred	Uspeh
1. Brodnjak Stanko	dober
2. Cenčič Alenka	dober
3. Gojkovič Dušan	zadosten
4. Klančnik Verena	dober
5. Korošec Milenka	zadosten (opravila popr. izp. iz matematike)
6. Lipovšek Majda	dober
7. Simonič Metka	zadosten

4. b razred	
8. Fric Janja	dober
9. Jernejšek Martina	zadosten
10. Kampl Renata	popr. izp. iz novejših zgodovine in družb. ureditve SFRJ
11. Klajderič Ana	popravni izpit iz osnov umet. vzg.
12. Klemenčič Alojz	popr. izp. iz psihologije
13. Lončarič Tatjana	zadosten

14. Sever Slavko	popr. izp. iz novejših zgodovine in družb. pol. ureditve SFRJ
15. Štager Elizabeta	zadosten (opravila popravni izpit iz zgodovine)
16. Zavec Matilda	zadosten
17. Žohar Marija	popr. izp. iz slov. jezika

4. c razred Uspeh

18. Bombek Donata	dober
19. Cvetko Viktor	zadosten (opravil popr. izp. iz slov. jezika)
20. Dragar Branivoj	dober
21. Hernja Marija	dober
22. Jakab Zdravka	popr. izpit iz matematike
23. Kaučič Majda	zadosten (opravila popr. izpit iz filozofije)
24. Merc Ivanka	popr. izp. iz nemškega jezika
25. Tkalec Vlasta	popr. izp. iz slov. jezika
26. Holz Anton (privatist)	zadosten

Popravni zaključni izpit dne 29. in 30. septembra 1969

I. Člani izpitnega odbora:

Kot v avgustu 1969, le da je bil edini izpraševalec za matematiko Ivan Žmavc. K popravnemu zaključnemu izpitu se je prijavilo osem kandidatov.

II. Pismene naloge:

1. Slovenski jezik: Poetovio LXIX — Ptuj 1969

2. Nemški jezik: Was mir die Insel erzählte, Nemško sodobno berilo, str. 170 — 171 (Prevod iz nemščine v slovenščino).

3. Matematika:

1. Določi kvadratni funkciji $y = (m + 2)x^2 + (m - 1)x + 2m + 3$ parameter m tako, da bo funkcija za vsak x negativna.

2. Dana je funkcija $f(x) = x(x - 2)(x - 4)$. Določi ničle in načrtaj funkcijo. Določi ekstrem. Določi ploščino lika, ki ga oklepa krivulja z osjo x med sosednjima ničloma in ki leži nad obsežno osjo.

3. Trikotnikove stranice so: $a = 16$ cm, $b = 25$ cm, $c = 39$ cm.

Določi ploščino in oba polmera ter dokaži, da je

$$\frac{1}{\rho} = \frac{1}{\sqrt{a}} + \frac{1}{\sqrt{b}} + \frac{1}{\sqrt{c}}$$

III. P popravnemu izpitu so se prijavi naslednji kandidati in dosegli takle končni uspeh zaključnega izpita:

1. Jakab Zdravka,	zadosten uspeh
2. Kampl Renata,	zadosten uspeh
3. Klajderič Ana,	zadosten uspeh
4. Klemenčič Alojz,	zadosten uspeh
5. Merc Ivanka,	zadosten uspeh
6. Sever Slavko,	zadosten uspeh
7. Tkalec Vlasta,	zadosten uspeh
8. Žohar Marije,	zadosten uspeh

Zaključni izpit je obsegal štiri predmete:

- slovenski jezik s klavzurno nalogo;
- tuji jeziki ali matematika s klavzurno nalogo;
- novejšo zgodovino narodov Jugoslavije z družbeno-politično ureditvijo SFRJ;
- četrti predmet pa so si dijaki samostojno izbrali.

SEZNAM DIJAKOV

vpisanih v 1. razred v šol. letu 1969/70

1. Banič Marta
2. Bauman Zdravko
3. Bračič Marija
4. Breznik Emilija
5. Čater Vesna
6. Črnivec Tatjana
7. Čurin Bojan
8. Đuran Ana
9. Filipič Robert
10. Habjanič Lidija
11. Herga Janko
12. Horvat Branko
13. Hrženjak Romana
14. Jankovič Ljubinka
15. Kajžnik Bojana
16. Kikl Nada
17. Kociper Venčeslav
18. Kolednik Marjan
19. Kovačič Peter
20. Krajnc Franc
21. Krajnc Miroslava
22. Kreft Peter
23. Krivec Bojan
24. Krivec Marija
25. Kumer Marjan
26. Lacko Jožef
27. Letonja Danica
28. Lovrec Sonja
29. Lužar Tanja
30. Malter Ivan
31. Meško Tanja
32. Mlinarič Slavko
33. Mlinarič Sonja
34. Mramor Iztok
35. Munda Mirica
36. Murko Dušanka
37. Muršec Martina
38. Muzek Dragica
39. Nemeč Anton
40. Ogrinc Janko
41. Peček Andreja
42. Pešec Vilko
43. Petek Marija
44. Planinc Danica
45. Potisk Marjan
46. Prosnik Anton
47. Radičević Vidoje
48. Rajh Terezija
49. Rajšp Dobrina
50. Ratek Božica
51. Rebernak Silva
52. Repič Stanko
53. Roškar Majda
54. Stanič Neda
55. Stoklas Zdenka
56. Stropnik Edvard
57. Stropnik Marjeta
58. Šarič Miroslav
59. Širec Janko
60. Škorjanec Vladimira
61. Šmigoc Janko
62. Šmigoc Renata
63. Toplak Urban
64. Toplek Biserka
65. Tušek Irena
66. Veber Zvezdana
67. Vidic Drago
68. Vidovič Natalija
69. Voda Danica
70. Voda Dragica
71. Vrtič Drago
72. Vuk Irena
73. Vuk Marta
74. Vuzem Marija
75. Žinko Cirila
76. Žmauc Andrej

SOVRETOVIH SEDEM PTUJSKIH LET

Ko je Anton Sovrè ob novem letu 1919 nastopil službo kot »namestni učitelj« na ptujski gimnaziji, je imel za sabo sedem suhih let: nedokončan študij na dunajski in graški univerzi, brezplodno izgubljena leta v avstrijski vojski, po nekaj mesecev poskusnega službovanja na gimnazijah v Ljubljani in v Gorici, pa tudi v literarnem pogledu popolno sušo, saj je njegov zadnji znani tiskani prispevek izšel leta 1911. Bil je že »nel mezzo del camin di nostra vita«, in vendar ni imel pokazati drugega kot nekaj časopisnih črtic in dva članka o Tolstoju, kar je vse napisal še kot gimnazijec ali kot študent. Pa še to, kar je dotlej objavil, je bilo precej daleč od njegovega poznejšega osrednjega delovnega področja, od antike.

Če primerjamo to sušo s tem, kar je nato ustvaril v letih svojega službovanja v Ptuj (1919—1926), se nehote spominimo svetopisemske zgodbe o sedmih suhih in sedmih debelih kravah. Ob prihodu v Ptuj se je v njem nenadoma nekaj premaknilo, nekaj, kar je dotlej tlelo v njem kot pritajen ognjenik in kar so slutili le redki izbranci, kot na primer pisatelj Ivan Tavčar, ki mu je menda kot študentu nekoč dejal: »Sovrè — v vas vse vrè.«

Težko je reči, kaj je ravno v teh letih sprožilo v njem te skrite ustvarjalne energije. Nekaj je prav gotovo prispevala okoliščina, da so leta vojnih grozot minila in da se je lahko mirno posvetil tistemu delu, kamor ga je že od nekdanj vleklo srce. Toda brez dvoma je tudi samo ptujsko okolje nanj delovalo z neko skrivnostno, težko opredeljivo, skoraj bi dejali magično silo. Starodavna Petovija s svojimi muzeji in mitreji, pa slikovita okolica s prisojnimi holmi slovenskih

goric in strmimi rebrimi haloškimi, pa slovenski živelj, ki je tu tako pogumno in žilavo skozi stoletja kljuboval ponemčevalnemu pritisku, vedri lukarji s svojo sočno govorico in razposajeni kurenti in drugi stari običaji — vse to je bilo kot nalašč ustvarjeno, da mu pričara spoj antične davnine in slovenstva, to čudovito ubrano sintezo, ki se poslej kot zlata nit vleče skozi vse njegovo delo. Občutja, ki so ga v tem okolju navdajala, lahko morda najlepše razberemo iz vrstic, ki jih je objavil malo pred svojim odhodom iz Ptuja v mohorski Mladiki (1926, 250), kjer opisuje »pranger« pred ptujskim mestnim stolpom: »Vekovi so šli prek njega, viharji in mirni, viharjih več, a on stoji in govori. Tudi v stolp sam in v severno cerkveno steno je vzdign marsikak starinski spomenik in vsi govorijo, pa naj že imajo napise ali ne. Če pa stopiš še v mestni in grajski muzej pa si ogledaš lepe zbirke rimskih najdb, ali če kreneš prek Drave na Breg in sosedni Hajdini ter obišeš najizrazitejšo ptujsko znamenitost, obe Mithrovi svetišči — tretje je v muzeju—, tãk se zdrami okoli tebe kar stozvočni zbor glasov, ob katerih pravadni govorici te obide svečano čustvo in zavest, da hodiš po zdovinskih tleh, koder se je nekoč v burnejšem toku prelivalo življenje nego po večjem delu naše domovine.«

V resnici lahko štejemo Sovretova ptujska leta za obdobje njegove najbolj žive in tudi najbolj vsestranske dejavnosti: v sedmih ali osmih letih, kolikor jih je tu preživel, je objavil šest prevodov v knjižni izdaji, zraven pa še nekaj deset tih tehtnih člankov, razprav in ocen v vseh pomembnejših slovenskih časopisih, od Ljubljanskega zvona in Finžgarjeve

Mladike do Vidmarjeve Kritike, in celo v Glasniku Proforskega društva. Res je pozneje objavljaj več, pisal obsežnejša, tudi strokovno in jezikovno bolj dognana dela. Toda nobeno njegovih poznejših del, niti zajetna monografija o starih Grkih, niti prepesnitev celotne Iliade in Odiseje, niti učeni komentar k Lukrecovi filozofski epopeji, ni naredilo tako globoke zareze v slovenski prevodni književnosti kot njegov prvenec, prevod Sofoklovega Kralja Oidipa (1922): ta knjižica pomeni v resnici najpomembnejši mejnik v stoletni zgodovini naših stikov z antiko. Ko so jo vzeli v roke ljudje, navajeni pedantnih šolskih prevodov, kakršne je tedaj npr. objavljaj Omerza v Mentorju, jih je prevzel občutek, kot da je slovenska Moderna naposled tudi tu, v antičnih prevodih našla svojega sopotnika, pevca po milosti božji. Znamenit je zlasti uvod k temu prevodu, napisan z duhovito zasukanim novelističnim prijemom; v njem je dal Sovrè programske smernice, ki jim je poslej ostal zvest vse življenje, v goreči želji, »naj bi antični mojstri vsaj v prevodih živeli dalje med nami.«

Sploh je v teh letih izrazil prenekatero misel, ki ga je poslej vse življenje spremljala pri njegovem delu. Naj navedem samo njegove, danes žal že vse preveč pozabljene besede, ki jih je zapisal v reviji »Kritika« v oceni Bradačevega prevoda Euripidove Medeje (1925) in ki bolje kot katera druga izjava osvetljujejo njegove poglede na prevajalsko umetnost: »Če hočeš napraviti po grškem izvirniku prevod, da bo vsaj kakor skozi kopreno odkrival neizrekljivo lepoto originala, je treba, da greš zadostno pripravljen na delo, oborožen z ostrim papirjem jezikovnega znanja in pa z velikim spoštovanjem do izvirnikove in domače govorice... Tako utegne postati prevod tolmač izvirnika — več tudi ne more biti—, obenem pa vendar sam po sebi umetnina, zrasla na domači zemlji,

prepojena z domačo krvjo, nekaka sinteza helensko-slovenske duševnosti, ki živi svoje lastno življenje in izžareva svojo plodivno silo tudi na samoniklo ustvarjajočo pesniško tvornost.«

Toda poleg prevajanja in študija antičnih piscev je v teh letih razsipal svoje neizčrpne energije še na številnih drugih področjih. Veliko dragocenih podatkov o tem je navedel ravnatelj Fran Alič v nekrologu, objavljenem v ptujskem Tedniku; naj jih tu na kratko ponovim in dopolnim!

Na gimnaziji je upravljal profesorsko in dijaško knjižnico ter bil vsa leta požrtvovalen blagajnik Podpornega društva za revne dijake. Bil je predsednik organizacije vojnih invalidov, udeleževal se je v čitalnici, pri Sokolu in zlasti v Muzejskem društvu. Nikdar pozneje ni bil več tako agilen v društvih in organizacijah; zdi se, da je po odhodu iz Ptujja sploh opustil sleherno društveno-organizacijsko dejavnost.

Še posebej je treba omeniti, da je bil prvi odgovorni urednik Ptujškega lista, ki ga je s krajšim presledkom urejal celo leto.¹ Čeprav za to ni neposrednih dokazov, vendar lahko upravičeno domnevamo, da je marsikateri anonimni uvodnik v tem času prišel izpod njegovega peresa: prepoznamo ga lahko po svojevrstni dikciji in stilu. Tudi v teh uvodnikih ni mogel zatajiti samega sebe, svoje klene osebnosti, svojega prepričanja in svojega samoniklega sloga. Tako sem na primer prepričan, da je vsaj v glavnih črtah Sovretov že takoj prvi uvodnik v prvem letniku, kjer beremo med drugim tele besede:

»Pred izbruhom svetovne vojne so imeli poedinci v rokah odločitev vojne in

¹ V tem smislu moram popraviti podatek, ki sem ga zapisal v slovenskem biografskem leksikonu. Sovrè je urejal Ptujski list od 6. aprila 1919 do 28. marca 1920, s presledkom 20. julija — 24. septembra 1919, ko ga je urejal dr. Fran Šalamun.

miru. Vladarji in njih svetovalci, državniki in diplomatje so imeli ono s sedmimi pečati zapečateni knjigo, v kateri se je pisala usoda narodom, ne da bi bili ti smeli pogledati v njo... Toda v dobi morije so padle narodom luskinе z oči... In tedaj je završalo po vsej Evropi in še dalje preko njenih mej. Jeli so se drobiti lanci, ki so vezali narode, zrušile so se fronte, prestalo je klanje. Prvi žarek svobode je posvetil. Iz Rusije je posvetil, iz zemlje najhujšega tlačanstva, ki mu je bil vzrok kruti carizem, od gloriјole božanstva obžarjen. Padlo je to božanstvo... V dneh bolesterne negotovosti in nervoznega pričakovanja živimo. Saj se odloča danes naša usoda. 'Biti ali ne biti — to je prašanje!' Laški imperializem nas požira, nemška okrutnost in lakomnost nam grize v živo...«

Ob raznih priložnostih in slovesnostih je imel predavanja ali govore tudi za širšo ptujsko javnost. Tako je na primer 20. marca 1921 govoril na žalnem zborovanju proti italijanski zasedbi slovenskih pokrajin, kjer je, kot poroča kronist v Ptujskem listu, »v pesniški obliki primerjal naše zasušnjene brate pepeluški, kteri se pod neusmiljeno mačeho hudo, hudo godi. Ali pride čas, ko se pojavi na vzhodu na belem konju zmagoviti vitez Jurij, ki osvobodi pepeluško hude mačehe. Misel osvobođenja in zedinjenja naj živo bdi v prsih vsakega zavednega Slovenca... Čutiti se moramo tudi mi toliko časa teptane, dokler ne zasije vsem nam dan svobode, dokler se ne uresničijo Gregorčičeve besede: 'Bog živi vse Slovene pod streho hiše ene!' Sploh mu misel na osvoboditev zamejskih rojakov ni in ni dala miru; ob sleherni priložnosti jo je v svežih pesniških podobah polagal mladini na srce. Takole jo je na primer vpletel v govor ob takratnem državnem prazniku zedinjenja (1922): »Pa še tega ne boste pozabili, da imamo izven mej svoje domovine nad pol milijona bratov, ki bi tudi radi sedli z nami v novem domu k

isti mizi. Pripravite jim prostor ob njej in žlico jim položite k skledi! Zakaj prišli bodo, tako gotovo bodo prišli, kakor gotovo se bo zmaj, ki jih ima danes učarane, zadušil v lastnem žveplu, ki ga bruhha zdaj po naših bratih. In če vam bo domovina kdaj velela, da pojdite in strite zmaju glavo, pojdete in pomandrate ostudno golazen...«

Predaval pa je tudi o Simonu Jenku (18. oktobra 1919) in o Ivanu Cankarju (27. maja 1926); 13. januarja 1924 je skupaj z dvema kolegoma iz profesorskega zbora priredil posebno dijaško akademijo iz antike. Kaj več o teh njegovih nastopih v javnosti bi seveda vedeli povedati njegovi nekdanji ptujski dijaki ali obiskovalci njegovih predavanj.

Posebno občuteni so verzi, s katerimi je pozdravil pisatelja Ksaverja Meška ob njegovi petdesetletnici v ptujskem gledališču (10. novembra 1924). To je menda edina Sovretova objavljena izvirna pesem in priča o resnični, nekoliko romantično navdahnjeni pesniški žili, ki je utripala v njem:

Opolnoči:

*baržunast plašč, z demanti ves pretkan,
pregrinja vas in čuva njen pokoj:
mir božji plove tiho nad pokrajino.*

Iz te mehke nočne impresije, naslikane prav v Meškovem duhu in celo v njegovem besednjaku, se izluščijo vitke postave treh Rojenic, ki poklonijo spečemu detetu svoje darove. In že se ritem iz pravljlične statike detinstva požene v dinamiko otroštva:

*Bežali so dnovi,
v nevzdržnem se diru
v begotnem nemiru
zliváli v neskončnost,
po večnih zakónih
se utrinjali, vžigali,
v krožnem obtoku se vili, lovili,
ujeli nikdár.*

kot mojstra slovenske besede večkrat primerjali z Župančičem. Toda za zunanjim, svetu vidnim bleskom se je skrivalo trdo in naporno delo, poglobljen študij v prečutih nočeh ali »lucubrationes«, kot bi temu dejali antični pesniki. Gotovo je poleg številnih prevodov in člankov, ki jih je v teh letih objavil, zasnoval še veliko več poskusov in konceptov, ki jih je pozneje vrgel v koš ali pa spravil v miznico, ut nonum premantur in annum. Večina teh konceptov je danes izgubljena, med ohranjenimi rokopisi pa sem vendarle našel vsaj dva, katerih dikcija in gradnja verza nesporno kažeta, da sodita ravno v ptujška leta. Naj navedem iz enega od teh dveh konceptov kratek odlomek,² ki bo brez dvoma zanimiv za osvetlitev trdih začetkov njegove prevajalske poti. Gre za verze iz Euripidove Ifigenije v Tauridi 77 ss.:

*O Phoibos, v kakšno mrežo si me
spet zaplél
s svojim izrekom, kar sem maščeval*

*očetu kri
in umóril mater! Druga za drugo*

*so me tirale
Erinyje ubežnika, gonèč me z rodnih tal,
da v krogu križem svet pretekel sem potí.
Prišel sem tebe vpraševat, kako dospel bi
konca blaznivih blodenj in naporov,
ki sem jih nosil, po vsej Grški se podeč.
Pa si mi del, naj pótujem v deželo
Taurido,*

*kjer sestra tvoja Artemis ima oltarje:
le-ondi ugrabim naj boginjin kip, ki pal
je, pravijo, z neba na zemljo v ta-le
tempelj tu;*

*a čim prebóm nevarnost in bo moj,
biló z lestjó, biló po srečnem že naključju,
ponesem naj, si ukazal, ga v Athene —
kako pa dalje z njim, mi nisi razodel:
če to izvršim, bo konec mojih muk.*

*Poslušen tvojemu ukazu sem zdaj tu
v neznaní in puščobni zemlji.*

*Povej, Pylades, družé moj v trpljenju,
kaj nama je početi!*

Sodim, da gre za enega Sovretovih najstarejših poskusov v prevajanju grške dramatike. Na to kažejo razne značilnosti. Predvsem grška imena niso področena, ampak transkribirana z vso doslednostjo, tako da so ohranjena celo posebna znamenja za y, ph, th: takšno prakso je Sovrè tako rad uporabljal prav v svojih začetniških prevodih.

In končno je značilno, da uporablja jamske metrumne različnih dolžin, od štiri — do sedmerostopnih jambov. Tega pozneje ni več delal; vsi njegovi prevodi grških dram so — z izjemo zbornikov spevov — spesnjeni izključno le v blankverzih. Očitno je bil Sovrè ob prevajanju tega odlomka šele na začetku svoje poti. Če me občutek ne vara, gre za prevajalski poskus, ki je starejši tudi od najstarejšega njegovega tiskanega prevoda; morda ga je ravno zato, kot nekaj spomin, ohranil med svojimi rokopisi. Na hrbtni strani je zapisal geslo: *Corrigere et longiferre laboris onus!* »Popraviti in si naložiti breme dolgotrajnega napora!« Kolikor nam je znano, Sovrè tega prevoda pozneje ni popravil. Toda breme dolgotrajnega napora, ki si ga je ob njem naložil, je vztrajno nosil vse do smrti: breme oznanja neminljivih humanističnih vrednot v času, ki je bil tem vrednotam vse prej kot naklonjen.

² Oba odlomka sta v celoti objavljena v živi antiki XIX 2, v članku »Nekaj podatkov o Antonu Sovretu in njegovi rokopisni zaščini.«

SREČANJE S STANKOM CAJNKARJEM

*Sedaj vem, kakšen prepad je človek.
Vem, kako strašna je človeška svoboda.
In kako majhni smo vsi skupaj.*

(Potopljeni svet)

Jesen je bila in začel se je pouk. Prišel je dan, ko se je bilo treba odločiti, o čem boš pisal v maturitetni nalogi. Sama nisem vedela, česa naj se lotim. Porajale so se sicer čudovite ideje in misli o tem, da bi pisala o moderni literaturi pri nas, čez nekaj dni pa sem se že odločila, da bom napisala biografijo o pesniku Katulu, čigar pesmi sem oboževala. Danes pa niti ne vem več točno, zakaj sem sprejela predlog profesorja slovenščine, da bi napisala nalogo o Stanku Cajnkarju, ki ga takrat še nisem poznala. No, pri tem je ostalo in danes že lahko rečem, da ga poznam, saj sva se večkrat srečala, kajti imela sem veliko priložnosti spoznati ga kot človeka, kot borca za resnico in dobroto med ljudmi in še posebej kot — pisatelja.

Morda se boste začudili, ko vam bom opisala najino srečanje. V resnici se nisva še nikoli srečala, si podala roke ali spregovorila drug z drugim! Toda kljub vsemu sva se srečala in tedaj sem ga tudi spoznala — kajti srečala sem se z njegovim delom, s knjigami, s članki in z njegovo filozofijo.

Težko si je predstavljati, da je bil dr. Stanko Cajnkar dijak na naši šoli in kasneje tudi profesor. Toda vse to je res — sam je bil nekoč to, kar smo danes mi. Res je tudi, da ga mnogi niti ne poznajo, čeprav je veliko pisal o ptujski gimnaziji, o mestu samem in njegovi okolici. Mnogokrat nam to tudi očita...

Sam pisatelj je nekoč dejal, da je v svojih delih pisal toliko o sebi, da bodo imeli literarni zgodovinarji precej lahek

posel, ko ga bodo obravnavali. V njegovih romanih je toliko stvari, ki bi vsakega bralca prebudile iz njegove otopelosti, oživele že pozabljeno otroštvo in mladost, ga popeljale v Haloze, v Slovenske gorice, v njegovo rojstno hišo v Savcih, med njegove domače in vlivale pogum in voljo do življenja.

Moj prvi vtis, ko sem prebrala njegove »Križnarjeve«, je bil ugoden. Delo me je navdušilo. Njegov način podajanja snovi sloni na izbrušenih dialogih, diskusijah in meditacijah, kjer si tudi Cajnkarjeva miselna poezija pribori vrhunec in zmago, ki je edinstvena. V Cajnkarjevih pripovednih delih ni poudarka na slikovitosti stvari in dogodkov, ampak na človeški usodi. Cajnkarju ni za to, da bi vzbujal senzacijo (kot pravi Jože Gregorič v Novi poti, 1960, št. 3—4) z opisovanjem tako ali drugače zanimivih ljudi, kajti to je zanj le simplificiranje človeka, torej nepopolna in nepravilna sodba.

Težko je reči, v katero literarno strujo spada Stanko Cajnkar. Tega se pisatelj zaveda in zavestno piše po svoje — piše tako, kot zahteva njegovo srce, njegova filozofska misel in umetniški značaj. Zagovarja umetnost, odkriva zakone, globino, zmedo in red življenja, razgrinja pisane zgodbe nešteti človeških usod, dobre in slabe značaje in razvoj misli, hotenja in čustvovanja. Zavrača pa tisti medvojni realizem, ki skoraj ni bil več umetnost, ampak le slaba fotografija življenja in kavarniški oz. gostilniški razgovor.

V svojih člankih (ideoloških in splošno kulturnih) ter esejih (religioznih in filozofskih) razpravlja o kulturnih in političnih vprašanjih, gospodarstvu in podobnem, podaja mnogo tehtnih in aktualnih misli ter poudarja, kakšno odgovornost ima v današnjem nemirnem svetu človek kot posameznik.

Celotno Cajnkarjevo delo, še posebej pa članki, so potrdilo, da je kljub svojemu poklicu pisatelj vedno v stiku z življenjem in napredkom, da je vedno pogumno in upravičeno branil svoja stališča,

misli in naziranja pred nerazumevanjem in celo obrekovanjem.

Stanko Cajnkar je vedno spoštoval resnico, se zanjo boril in jo razlagal tako svojim somišljenikom kot nasprotnikom — in ravno zato lahko zanj zapišem izrek sv. Hieronima: »Če rodi zamero resnica, je boljša zamera, kakor da bi resnico prekrili.«

No, takšno je bilo najino srečanje, za katerega vea samo jaz in knjiga pisatelja Stanka Cajnkarja.

Sonja Srečkovič

JOKAJ, ČLOVEK

*Jokaj, človek, za menoj...
Poljubilo sonce bo nebo,
noč zagrnila svet bo v temo.
Vse se bo potopilo v brezmejnost
oblik, senc, tišine in čustev.
Ko ljubezen prevlada zlo,
tedaj, človek, pohiti, išči si zaklon!*

*Si videl noč, popotnik moj?
In slišal tožbo starih hiš?
Če nisi, postoj!
Ozri se v nebo, ki poljublja se z zvezdami,
prisluhni žalostnim besedam,
ki zvenijo kot jok starcev v temo.
Okrog tebe bo zabučalo, zaihtelo —
vse se bo zlilo v eno samo tkanje solz
in mesečine. Tedaj porečeš: Le tki, tki
tkavec vetra, glasbe in ljubezni.
Tki, preprosti tkavec noči in melanholije.*

*Nisi našel svojega zaklona, o človek?
Naj ti ga dam jaz?! — To je vse,
kar imam in čutim: dušo — srce.
Vzemite, ljudje, moje srce in dušo,
ki je enaka duši duš ljudi.
Vzemite; saj tudi jaz, tako kot vi nekoč,
bežim pred Njo skozi noč in skozi dan.
Bežim pred Njo skozi oboke stotih let,
labirinte cest lastnega srca, da bom
spoznala, da je bilo to bežanje le iluzija
in rešitev življenja pred smrtjo. —
Jokaj, le jokaj, človek, za menoj...*

Neda Stanič

RAZMIŠLJANJE V NOČI

Začaran krog sredi
katerega se vrtimo vsi;
v temini brez dna,
dno je v neskončnosti.

Na prelomnici je zvezda —
svetla, tako svetla,
preveč, da bi bila resnična.
Trpljenje in žalost jo uničita,
solze jo stope,
nič ji ne ostane.
Prazno je upanje!!

Polnoč je,
pred nami dan,
v katerem je največ upanja
in tudi največ praznine,
ki pa je ne čuti nihče.
Vsakdo beži od nje
in napolnjuje svoje življenje
do smrti.
Izvrši svoje poslanstvo!
Živel boš večno
do konca,
ki se nikjer ne konča.

Živan Vrabl

SNEG ŽIVLJENJA

Kot sneg je življenje,
snežinka — sekunda,
lepo se v soncu blešči,
kaj hitro lahko pa skopni.

Tako je življenje,
blešči se in topi,
a čas dela gaz v sneg
in človek dozori.

Kot rože spod snega
požene mladica,
se čustvo v človeku
zbudi za pomlad.

Izginje gaz
in z njo mraz,
v soncu zasije
človekov obraz.

Tudi človek kot sneg skopni,
namesto gazi so misli poti
v svetlobi časa,
ki jim sledi.

VINIČARJEVA SMRT

Prvi žarki zadnjega poletnega jutra so obžarili močno in čilo viničarjevo postavo. Stopil je bil iz s slamo krite bajte, pretegnil zaspane ude, pogledal tja daleč proti mestu, kot da bi nekoga videl, nekoga, ki ga že dolgo pričakuje. Potem je odklenil vrata shrambe, edinega prostora razen »hiše«. Vzel je sekuro, jo prislonil zunaj ob zid in stopil v »hišo«.

»Franca, ti boš danes ostala doma! Tončku pripravi nekaj za pod zob, saj veš, da je siromak v mestu ves čas stradal. Saj bom tako sam lahko podrl tisto bukev. Če ne bo fant preveč utrujen, ga pošlji k meni!«

»Pazi, Jože, da se ti kaj ne pripeti; tista bukev je ravno na najgršem mestu!«

»Ne boj se, Franca. Pa zbogom!«

Viničar Jože je odšel v gozd podirati še zadnjo bukev, ki je bila zaznamovana. Ne zase, ampak za gospoda iz mesta. Ženo Franco sta podirala že štirinajst dni, vsak dan, od jutra do večera. Delo je prineslo nekaj prepotrebnega zaslužka. Da, prepotrebnega za študenta Tončka, ki že tretje leto živi bedno življenje tam v mestu, življenje viničarjevega sina. Ob misli na sina je Jožeta spreletelo po vseh udih tako čudovito čustvo.

»Danes se vrne! Vem, da je dobro izdelal! Vem, da z znanjem plačuje vse moje in ženine žulje!«

Jože je stopal ob potočku in ves prevzet od prešernega občutka niti ni začutil, ko je stopil v hladen potok in ko mu je v raztrgane čevlje vdrla voda.

Sam Jože se je zdaj začudil, ko se je spomnil, da sin že tretje leto študira v mestu. Nekateri bogati kmetje so sicer poslali otroke v šole, le-ti pa so se vračali naveličani domov in raje vzeli v roke krampe in motike.

Tonček pa vztraja. Jože ga kot viničar le težko preživlja, to ve tudi gospod, pri katerem fant stanuje. Zato je svojemu najemniku Jožetu priskrbel posel, podiranje drevja. Če bo delo dobro opravil, bodo računi med gospodom in viničarjem skorajda poravnani. Razen tega pa mora Jože tako in tako obdelovati gospodov vinograd, mošt mora biti v sodih, potem pa ga bo bogataš že odpeljal v mesto in tam drago prodal.

»Toda kaj hočemo, je pač tako!« je napol glasno vzdihnil Jože, ko je stopal med stoletnimi bukvami tja gor proti vrhu. Gozd je pritajeno šumel, tuintam se je oglasil kakšen ptič. Tam, kjer so bila na kupu razžagana debla, se je Jože ustavil, pogledal, če so še vsa na svojem mestu, in krenil dalje. Prišel je do tiste bukve. Bila je mogočna, takšna, da bi se je človek ustrašil podirati. Rasla je na tako grdem kraju, da si lahko zdaj zdrsnil po strmini v dolino.

Jože je slekel tanek suknjič in prijel za sekuro. Njegove mišičaste roke so tako večče obvladovale orodje, da bi se marsikdo začudil. In tisti dan je sekira nepretrgoma pela v gospodovem gozdu. Pok, pok, pok, je odmevalo na vse strani, da je marsikateri ptič prestrašeno vzplahotal med košatimi krošnjami in se dvignil v prostrano svobodno nebo.

Medtem pa je po cesti stopal utrujeni potnik proti domačim gričem. Njegov osemnajstletni obraz je bil videti mnogo starejši, obleka je bila prašna od dolge poti, v rokah pa je nosil veliko usnjeno torbo, narejeno iz surovega svinjskega usnja, v katero je bil zložil nekaj knjig in perila. Tonček pa ni čutil prav nič utrujenosti. V žepu je nosil spričevalo. Bil je ponosen sam nase, saj bo odličen

uspeh gotovo presenetil očeta in mater, ki trpita samo zanj in si prav nič ne privoščita.

»Pozdravljen, rodni kraj. Kako dolgo te že nisem videl! Da, skoraj leto bo od tega. Doma! Saj zdaj komaj vem, kaj mi ta beseda pomeni. Kolikokrat sem zrl sem, na te griče, ki so se v jutranji in večerni zarji kopali kot valovi neizmernega oceana. Oh, objel bi te, rodni kraj, ko bi te mogel, in te ne bi nikoli izpustil.«

Tako je tedaj razmišljal Tonček. Tako lahko razmišlja le človek, ki mu je dom nekaj najdražjega, človek, ki ljubi svoje starše. Iz teh misli ga je predramil sosed Jaka, ki je nenadoma zaklical: »Tonček, kako si se potegnul! Zdaj boš pa spet lahko pomagal svojemu očetu, ki podira v gozdu!«

»Ja, stric Jaka, bom že, ampak moje roke se bodo težo navadile na sekiro!«

»Oh, kaj se ne bi! Pa z bogom!«

Šla sta vsak svojo pot. Jaka na polje, Tonček pa v hrib.

»Bog daj dober dan, mati!« je na domačem pragu vzkliknil sin. Mati Franca je padla fantu v objem. Brez besed sta nekaj časa slonela na pragu; solze so povedale več kot tisoč besed.

»Kje je oče?«

»V gozdu podira bukev,« je mati, še vedno solzna, odvrnila. Medtem ko je sinu pripravljala malico, je ta izvlekel spričevalo:

»Tu!« je pomolil materi popisani papir. Njena žuljeva roka je vzdrhtela, ko je držala v rokah tako dragocen list.

»Vedela sem, da bo tako!« je odvrnila mati, sin pa je že sedel za mizo in se krepčal.

Potem se je kljub utrujenosti odpravil k očetu v gozd. Sekire ni vzel s sabo, ampak samo lonček s kosilom zanj, ki seka v gozdu. Tekel je, tako se je veselil snidenja z očetom. Ni mu bilo mar za juho, ki je pljuskala iz posode po njegovih obledelih hlačah. Vzpenjal se je tako lahkotno po hribu, kot da od prejšnje

hoje iz mesta domov ne bi bil prav nič utrujen.

Na vrhu hriba je ležala mogočna bukev. Bila je podrta. Ležala je tik nad strmino. Toda kje je oče? Da, tam leži! Ubogi oče, gotovo je utrujen od napornega dela pa si hoče malo odpočiti. Toda v sami srajci se bo prehladil!

»Oče! Vstani, oče!« je že od daleč zaklical Tonček. Toda začudo, viničar Jože je spal kar naprej.

Tonček se je približal očetu. V eni roki je držal lonček, z drugo pa je hotel prijeti očeta in ga zbuditi. Kar zagleda fant na mahu kri. Lonček mu pade in se odkotali v dolino. Tonček prebledi, stoji kot vkopan nad svojim — mrtvim očetom.

»Ne, saj ni res!« zahrope fant in pade na očetovo truplo. Iz Jožetovih prsi pa štrli mogočna trska, ki mu je pretrgala nit življenja. Jože ni bil do konca zasekal drevesa in ko je to padalo, se je odlomila trska in zletela v viničarja. Tonček je jokal, jokal in obupaval.

»Moj oče je mrtev!« je govoril samemu sebi. Še vedno se mu je zdelo, kot da sanja. Potem se je nenadoma dvignil, se razkoračil nad truplom in zahropel:

»Prekleti, Judež! Ti si ga umoril! Tudi tebi bo nekoč odzvonilo!«

Mesec dni pozneje je, tako kot nekoč oče, stal na pragu mladi viničar Tonček. Kaj mu je kazalo drugega storiti po očetovi smrti? Mati ga ne bi mogla vzdrževati, da bi se dalje šolal. Še sebe bi težko preživljala, saj ni bila več sposobna za vsa dela, ki bi jih od nje zahteval gospod v mestu.

Tončkov obraz je postajal vedno bolj shujšan, shujšan od žalosti in napa, ki ga je moral premagovati pri težkem kmečkem delu. Bil je doma, toda njegovi upi so umrli v prsih, polnih žalosti in skrbi.

Stopil je v popolnoma novo življenje. Hotel si ga je olepšati, a mu to ni uspelo.

SANJALA SEM O SVETU BREZ SOVRAŠTVA

(šolska naloga)

Okrog mene je vladala tema. Z odprtimi očmi sem vsrkavala vase to temno neskončnost. Pravzaprav sem bila zmedena, nemirna. Lagala bi, če bi trdila, da sem o nečem premišljevala. — Nekoč sem slišala, da človek v budnem stanju vedno na nekaj misli. Ne vem, kako je s tem. Čutila sem, da sem vročična. Torej sem že mislila. Kmalu je tema postala tako gosta, da sem slednjič le zatisnila boleče veke. Vem, da sem nato sanjala.

Soba, v kateri nas je bilo mnogo, je bila mračna in zakajena. Glasno smo se pomenkovali, celo vpili smo. Sestanek je bil mučen. Neka žena je jokala. Izgubila je moža. V Nemčiji ga je stroj preklal. Razburila sem se. Žena mi je povedala, da je bil mož tehnik, izvedenec. Ni mi šlo v glavo. Doma sem se potem pogledala v ogledalo. Bila sem bleda in izmučena. Pri kosilu sem brala časopis. Zopet nesreča! Ponovno sem se razburila. Ljudje, zakaj živite? Zakaj povzročate vojne, lakoto, o ljudje!?! Ozrite se okrog sebe, vzemite v naročje majhnega Vietnamca, dajte mu igrač in mleka! Bodite človeški! Ljudje iz velikega sveta, vaše življenje je lepo, pomislite! — Raje sem odložila časopis. V glavi mi je šumelo. Svet, svet, ljudje, življenje... Nenadoma se mi je zazdelo, da moram iti v neko drugo mesto. Hitro sem oblekla plašč in stekla po stopnicah. Šumenje v glavi je ponehalo. Sedla sem v cvetlični vlak in se odpeljala. Čutila sem sončne žarke, njih božajočo toploto. Čutila sem, da je z mano vse v redu. Mračne misli so odplule, odplule daleč, morda v stvarnost. Jaz pa sem bila srečna, ko sem videla skoz okno vlaka zeleno pokrajino, obsijano s soncem, videla sem zastave sreče, ki so vihrale v

vetru miru, videla lepe obraze veselih ljudi, ki so mi mahali. Oj svet, kako si se mi zdel čudovit!

Stopila sem iz vlaka; moja pot je bila posuta s cvetjem. Ptice so pele, nihče jim ni nastavljal mrež. Mesto je ležalo pod majhnim hribom, na vrhu pa je stal mo gočen grad. Ljudje so hodili po ulicah, peli so. Slišala sem ženo, ki je v angleščini tolažila jokajočega majhnega zamorčka. Potolažil se je in se stisnil k njej. Ljudje so se vkrcali v rakete, peljali so se na drugi planet na počitnice. Neki tovarnar je delil svoje izdelke. Smeje je govoril, da jih nima smisla prodajati. Rad ima življenje. Šla sem preko mostu. Na oni strani reke je stala nekoč stražarnica. Morala sem vedno pokazati potni list. Mlad fant, nekoč vojak, mi je smeje se pokimal in rekel, da lahko kar grem. Zagledala sem ženo, tisto, ki je tako jokala na sestanku. Smehljala se je svojemu očetu, ki je stopal poleg nje. Povedala mi je, da je dobil službo v domačem kraju. Hodila sem dalje v ta novi, ljubeči svet, vendar sem čutila, da mi še nekaj manjka. Srečala sem Darjo. Bili sva že nekaj časa skregani. Zdelo se mi je, da me ne mara zato, ker imam rada Bojana. Bila je ljubosumna. Toda Darja me je ob srečanju prisrčno poljubila. Prišel je tudi Bojan. Jokala sem od sreče. Skupaj smo korakali v novo življenje. Darja je krenila v neko hišico ob cesti in ni se več vrnila. Hodila sva sama, Bojan in jaz, — čutila sva drug do drugega prijateljstvo in ljubezen. Povedal mi je, da je njegova mama Vietnamka, oče pa Amerikanec. Rekel je, da ljubi svoje starše. Ničesar drugega nisem želela. Imela sem vse. Svet je bil čudovit, življenje pa še lepše.

Kmalu sem začutila, kako se je zemlja stresla. Izginile so rože, izginile pravljичne prisposodobe o čudovitem svetu, o nekem Bojanu in meni, solze sreče na mojih licih so se posušile. Spoznala sem, da sem spet otopela, nevesela, izmučena,

čeprav je vstajal novi dan. Zaslišala sem eksplozije bomb in pozabila na ptičje petje. Veter je sovražno tulil. Nemočna sem obležala, kajti spoznala sem, da še vedno vlada med ljudmi sovražstvo, ki jih vodi v smrt, svet pa v pogubo.

Emma Klajderič

PAPIRNATA BARKA

(odlomek)

Na tiho in lepo gorsko pokrajino pada mrak. Drevje in cvetje krasijo drobne rosne kapljice. Poslušam enakomerno sopihanje vlaka in nehote se spomnim dogodka, ko smo v osnovni šoli brali Župančičevo pesem Z vlakom. Med njegovim in mojih vlakom obstaja namreč velika razlika — mene pelje vlak domov. Kljub temu da je še precej daleč do moje domovine, čutim, kako mi postaja z vsako minuto bližja. Že zaznam vonj po naši zemlji, po našem poznem poletju. Samo enega poletja nisem preživela doma, pa se mi zdi, da neskončno pogrešam njegovo toplino.

Ne morem spati. Preveč sem nestrpna. Zaprem oči in že se vidim, kako v spalni srajci stopim k staršem, jim zaželim lahko noč in potem stopim še k oknu pogledat, če v Denisovi sobi še gori svetilka. Neumno si želim, da bi bil tudi on pri oknu in da bi mi zaželel dobrodošlico.

Zelo prijetno je misliti na lepe stvari. Noč je še dolga in moje mesto je še daleč od mene. Zazdi se mi, da bom zaspala, zato sem prenehala razmišljati.

... Že sem na domači postaji. Čudno, da je na njej toliko ljudi. V rokah nosim

težek kovček, iščem očeta in mamo. Nikjer ju ni videti. V daljavi pa vidim, da se mi približuje visok, zagorel fant. Tečem v njegov objem. Kovček me vleče k tlom, moje noge postanejo trudne in fant se mi vedno bolj oddaljuje. Že se je izgubil v množici in zaman ga iščem. Na koncu dolgega špalirja pa stojita oče in mama. Molče vzameta moj kovček in niti poljubita me ne. Čudno hladna in zadržana sta. Ne upam si ju objeti. Nato mirno spregovori oče:

»Za pogrebom greš.«

»Kdo je umrl?« vprašam prestrašeno. Očetov glas je miren in tih:

»Poletje ... poletje!«

In res, dež začne padati na krsto umrlega poletja, meni pa se zdi, da v njej leži moje staro, umrlo poletje, ki sem ga preživela z Denisom.

Tiha in mirna grem za krsto in zdi se mi prav, da je poletje mrtvo, saj od tistega najinega poletja ni ostalo prav nič ... Vsa prepotena se zbudim. Takoj ugotovim, da sem samo sanjala o umrlem poletju ... Srečna sem, da vse to ni res. Vem, da tisto najino poletje ne bo nikoli umrlo.

Kljub temu da sem se malo pomirila, mi je odslej ves čas vožnje tesno pri

srcu. Bojim se, da se je komu pripetila nesreča.

Že vonjam slovensko deželo in srce mi hitreje bije. Še nocej bom doma!

Že smo v poznem oktobru. Sonce nemočno sili skoz okna v razred in na stenah se poigravajo sončni žarki. Malokdaj se ustavijo na mojem obrazu. Trudim se, da bi sledila predavanju. Nehote se oziram k vratom, ker še vedno mislim, da boš nepričakovano ves zadihan stopil v razred in sedel na svoje prazno mesto. Še zdaj ne morem verjeti, da te ni in da te nikoli več ne bo v naš razred.

Tudi danes bom šla po pouku na tvoj grob. Prinesla ti bom šopek belih krizantem. Ne moreš si misliti, kako skrbim zanje. Zvečer jih pokrijem in zavarujem pred mrazom, ko pa pridem iz šole, je moje prvo opravilo, da jih odkrijem. Proti večeru, ko postaja mrzlo, utrgam krizantemo. Vsak dan dobiš svežo...

Spominjam se nekega izleta na Golico. Sedeli smo v travi med narcisami. Takrat si mi jo vtaknil v vse gumbnice in meni se je to zdelo otročje in smešno... Sedaj pa ti lahko le jaz nosim cvetje... Tudi danes bom šla skozi park na pokopališče. V parku je pusto, jesen siplje listje z drevja, veter piha skozi gole veje in moja črna ruta plapola v poznem jesenskem vetru. Še nikoli ti nisem povedala, kako tečem k tvojemu grobu, ker se mi zdi, da me kličeš. Vem, da bom tudi danes popoldne tekla k tebi. Danes ti bom pripovedovala, kako hodim dan za dnem k reki in jo preklinjam, da te je pogubila. Povedala ti bom, kako mečem kamenje v vodo, ker bi jo rada ranila. Reka pa se sploh ne

zmeni zame in za mojo bolečino. Leno teče dalje, jaz pa stojim poražena ob bregu in jočem. Zelela bi, da bi se ta reka prevalila nekam daleč in da ne bi od nje ostala nikakšna sled, ki bi me spominjala na tvojo smrt... Porazena in obupana zapuščam reko in šele najin pogovor me potolaži. Včeraj sva se pogovarjala o lanskem poletju. Danes se bova pogovarjala o najinem zadnjem dnevu na morju. Verjetno se boš spomnil, kako sem stala na skali, ko je sonce tonilo v neizmerno globino morja in so nemirni valovi poljubljali zelene alge ob skalah? Vem, da se boš spomnil, kako si me takrat prijel za roko in rekel:

»Kako lepo je morje v sončnem zatonu!«

Pogladil si me po laseh, ki jih je kuštral veter. Objel si me čez pas in mi šepnil v uho, kako se bojiš, da me veter ne bi odpihal.

»Saj nisem papirnata barka!« sem ti rekla.

Kako daleč so že ti dogodki in kako blizu so mi, ker sem jih sama doživela in ker si želim, da bi se ponovili. Vsaka prošnja je zaman. Zaman te iščem v svoji bližini, v potezah prihajajočih in odhajajočih. Srečen in nedolžen sen me slepi, češ da si še vedno živ in da se samo skrivaš pred menoj. Šele ko vidim tvoj sveži grob, se zavem bridke resnice, da te nikoli več ne bo v naš razred. Mi pa te še vedno čakamo, še vedno je prazen prostor tam pri peči...

Nekoč, ko bo zopet poletje, se boš vrnil v moj svet in takrat ti bom prvič zašepetala, da te imam rada.

PIKINA ZGODBA

Bilo je na morju. Nočna tišina, tabor. Ko je stala na stražarskem mestu, je nanadoma zaslišala tihe korake.

»Kdo je?« je vprašala polglasno in posvetila z baterijo v smeri, od koder je prihajal šum. Dobro je slišala, ni kaj reči. Žarek je osvetlil deško postavo. Bil je Mišo, ki se ji je počasi približeval. In ker ji je na obrazu videl, da ga je spoznala, ji je povedal vzrok svojega prihoda:

»Tako vroče je, da sploh ne morem spati. To morsko podnebje je nemogoče, kar ubija me. Povrhu vsega pa mi je še dolgčas. Tebi tudi, ne?«

»Seveda«, mu je pritrdila. Res je, da se ni kratkočasila in tako ga je prosila, naj ostane. Pogovarjala sta se o vsem mogočem, o šoli, o počitnicah, taborjenju. In ker je bilo temno, ga ni mogla prav videti, le čutila ga je ob sebi in lepo ji je bilo.

Le pet minut je manjkalo še do menjave straže, ko jo je Mišo vprašal:

»Se greva potem malce kopat? Meni bi izredno prijalo.« Pika je bila takoj za to.

In naslednja slika?

S pomola je odmeval prešeren smeh. Bil je njun: Mišev in Pikin. Igrala sta se pijance in skakala v morje. Ko sta bila že utrujena, sta stekla v tabor, v njen šotor. Pika je hitro privlekla iz potovalke brisačo. Velikodušno jo je prepustila njemu. Vendar ne. Mišo je bil mnenja, da je dovolj velika za oba. Stisnil se je k njej in ju zavil. Njegova koža je bila prijetno hladna, gladka. Morske kapljice so se ob stikališču njunih teles zlivale, toda na tla niso pritekale. Brisača jih je prej popila...

In tako je bilo vsako noč: Najprej sta se kopala, nato pa sedela v njenem šotoru, opazovala nebo in se pogovarjala. Tudi drugi so že opazili njuno prijateljstvo in tako ni manjkalo ljubosumnosti. Predvsem Sonja, njuna sošolka, se ni mogla obvladati, da ju ne bi obrekovala. Ni hotela ali pa morda ni znala doumeti, da sta si le prijatelja. Toda Mišo in Pika se zanjo nista dosti menila.

Nekega dne pa, ko so se vračali s plesa, je Mišo dejal:

»Pika, kaj ko bi dala Sonji vzrok za ljubosumnost?« Z Mišem ni hodila zares, le rada bi Sonji pokazala, da je tudi ona zmožna prikleniti koga nase. To jo je še tembolj veselilo, ker je vedela, da je Mišo fant, ki je Sonji všeč. Zato je brez pripombe sprejela njegov predlog. Seveda se je potem grizla in se obsojala, da je tako zlobna, toda ni si mogla pomagati.

Pri Sonji se je kmalu pokazala reakcija. Delala se je, kot da ji vse skupaj nič ni mar. Menjavala je fante kot srajce. Vsaj tričetrt fantov iz tabora je bilo pri njej na programu. Toda vseeno je bila silno besna. Mišo se še vedno ni zmenil zanjo. Pri vseh je uspela, le pri njem ni vedela, kako bi pritegnila njegovo pozornost in ga odvrnila od Pike.

Sonja se je večkrat pogovarjala s Piko in to predvsem o Mišu in njegovih prejšnjih avanturicah. Rada bi namreč Piko prizadela, vendar nje to niti najmanj ni ganilo. Pika namreč ve, da ni noben človek brez napak, tudi Mišo ne. Ker pa ne hodi z njim zaradi ljubezni, ampak sta samo prijatelja, je za njegove nekdanje ljubezenske zgodbe neobčutljiva.

Nekega dneva, ko sta sedeli pri obali, je Sonja tiho, kot da bi se bala, da bi jo kdo slišal, dejala:

»Pika, le da ne boš mislila, da si ti edina pri Mišu. Poznaš morda tisto črnolaso domačinko Mijo? Tudi z njo ima nekaj. Kako ti to ugaja?

Pika je nenadoma začutila, da jo je to zapeklo. Ni si znala razložiti novih občutkov. Bila je tiho, v njeni notranjosti pa je vpilo: »Ne, ni res, ne more biti res! Saj mi je zvest!«

Sonji ni mogoče ničesar verjeti, toda kljub temu je v Piki vrtala misel: »Je res?«

Sonja je začutila njen notranji boj in tedaj je še nalila olja na ogenj rekoč:

»Veš zakaj ga ni sedaj tu? Pri Miji je. Tam pred njihovo hišo se kopa z njo.«

Vsako besedo posebej je Pika čutila kot udarec po glavi. Spomnila se je, kako ji je Mišo rekel, da gre samo v mesto po trnek. Vstala je in stekla proti taboru. Mora se prepričati. Sonji ne more ničesar verjeti.

PROFESOR FRANC STIPLOVŠEK

In memoriam

Prelep sončen dan je bil letošnji 15. oktober. Tega dne so svojci, prijatelji, znanci in sodelavci ter nekdanji in sedanja dijaki gimnazije pospremili uglednega profesorja Franca Stiplovška na njegovi zadnji poti na ptujsko pokopališče. Pokojnik, doma od Sv. Eme ob Sotli, je leta 1915 maturiral na celjski gimnaziji, po vojni pa študiral na univerzi in od leta 1924 dalje služboval v Ptuj.

Ob grobu so se od njega poslovili ravnatelj gimnazije Rudolf Čeh, gimnazijski ravnatelj v pokoju Fran Alič ter gimnazijka Andreja Vorina. Ravnatelj gimnazije se je od svojega učitelja in kolega takole poslovil.

Žalostni in potrti stojimo ob odprtem grobu.

Nedavno tega je naš kolega profesor Franc Stiplovšek prestopil mejo zadnje četrtine življenjskega stoletja. Kak mesec prej ga je resneje obiskala bolezen, da ni mogel obhajati lepega življenjskega jubileja tako vedro in veselo, kot je za tak častitljiv praznik primerno in kot so vsi, svojci, prijatelji in znanci želeli.

Njegovi dijaki in dijakinje še sede v klopeh naše šole, pa že so se morali obenem z nami zbrati, da pospremijo svojega profesorja na njegovi zadnji poti. Prehitro je prišlo slovo, resnično slovo, slovo za vselej, prej kot smo se mu nadejali. Prekratka so bila leta pokoja, ki so mu bila odmerjena, prekratka, saj si jih je z življenjskim delom in bojem zaslužil več, pa tudi lepša.

Poznavalci pokojnikove življenjske poti utegnejo prehojeno pot podrobneje osvetliti, mimo ene ugotovitve ne more nihče: profesorju Stiplovšku je bilo sojeno, da po homatijah prve svetovne

vojne v svojem tridesetem letu zastavi življenjsko delo na ptujski gimnaziji in to delo na isti ustanovi tudi uspešno zaključi. Da, uspešno. Doslej so bili pač dokaj redki primeri, da bi v javni službi, zlasti pa v prosveti, uslužbenec vztrajal ves svoj vek. Profesor Stiplovšek je med temi redkimi: leta 1924 je začel razdajati znanje mladini in je vztrajal na tem mestu do šolskega leta 1966—67 — 42 let trdega nesebičnega in plodnega dela. Ni bil Ptujčan in vendar je pognal v našem kraju globoke korenine, kakor da bi bil domačin. Ptujsko mesto mu je izkazalo priznanje: ob 1900-letnici je prejel spominsko plaketo mesta Ptuja.

Življenje profesorja Stiplovška ni bilo okrašeno s cvetjem, pa tudi zunanji pretresi ga niso burkali, če odmislimo ujetništvo v začetku pretekle vojne in trd boj za vsakdanji kruh, ki si ga je moral tisti čas služiti izven šole. Težišče njegove bitnosti je drugje. Bil je mož, izklesana, svojska osebnost, izdelan značaj: miren in zadržan, resen ter preudaren, vzravnana pa strog do sebe in do soljudi. S takim značajem si je že kmalu po prihodu v Ptuj ustvaril in pridobil ugled ne le pri dijakih in kolegih, marveč tudi v javnosti. Tak značaj mu je v času vojne vihre omogočil odločitve, da se je vključil v vrste Osvobodilne fronte, v katerih je delal po svojih močeh.

Kot zgodovinar — tu je težišče njegove življenjske ustvarjalnosti — je brez predaha budno spremljal dogajanja doma in v svetu. Pretresal jih je mirno in trezno, vedno je ohranil objektivno in kritičen odnos do vsega, kar se je napevalo daleč ali blizu okrog njega.

S takimi načeli in lastnostmi je stopal uro za uro, leto za letom pred svoje

dijake. Kot zgodovinar je učil mlade rodove misliti, presojati, sklepati. Vzgal je v njih historični odnos do dogajanja, učil jih je zgodovinskega, razvojnega gledanja na življenje. Zgodovinske podobe, ki jih je z odmerjenim besedjem slikal mladini, so bile precizne, dodelane z železno logiko, jasne in izklesane, prav takšne, kot je bila profesorjeva osebnost. In prav v tej jasnosti, natančnosti in logiki je bila njegova moč, iz njih so izhajali učni in vzgojni uspehi, ki jih je dosegal. Po istih načelih se je ravnal tudi, kadar je priložnostno poučeval druge predmete.

Zahteven, natančen in strog je bil ne le kot profesor, tak je bil tudi kot razrednik. Le malo je tistih, ki so šli skozi njegovo šolo, pa te strogosti ne bi znali hvaležno ceniti, če ne v dijaških letih, pa kasneje, ko jim je življenje razkrilo svojo pravo podobo in pokazalo pot do življenjskih resnic.

V letih med obema vojnama srečujemo našega kolega kot uglednega ptujskega meščana. V tistih letih sta bila njegovo življenje in delo tesno povezana tudi z dejanji in nehanji v dijaškem domu, sosedu gimnazije, ki mu je s svojim vzgojiteljevanjem klesal zdravo podobo. Dijaškemu domu je ostal zvest sodelavec, samoupravljaec in svetovalec še mnogo let po osvoboditvi.

Profesor Stiplovšek je bil prvi, ki je dvigal gimnazijo iz vojnih ruševin in je v tistih težkih letih tudi nosil ne-

hvaležno breme ravnatelja. Kasneje je administrativno breme odložil in se zopet posvetil svoji stroki, verno do konca. V petletnem razdobju od 1947 je bil predsednik zgodovinskega društva v Ptujju. Gimnazija pa tudi ne more mimo ugotovitve, da je bil pokojnik pionir samoupravljanja na ustanovi, saj je bil od vsega začetka in dolga leta prizadeven, upoštevan in nepogrešljiv član šolskega odbora, predhodnika sedanje samouprave.

Nepogrešljiv pa ni bil samo v samoupravnih telesih, njegovemu mnenju smo vedno prisluhnili v zbornici, na posvetovanjih, konferencah. Tudi tu je bil — kot vselej in povsod — zadržan. Toda, kadar je bilo treba v kočljivih rečeh izreči končno in odločno besedo, smo se obračali nanj. Tihemu premisleku je sledila odločilna razsoja. In tako je bil kolega Stiplovšek premnogokrat poslednji arbiter, od vseh cenjen in spoštovan.

Enostranski in krivični bi bili, ko bi ne odkrili tudi druge plati pokojnikove osebnosti. Poznamo ga namreč tudi kot vedrega, veselega kolega, ki je umel reči tudi kako duhovito besedo. Skoraj vsak dan je bil pripravljen v zbornici ali v ožjem krogu postreči s svežo, duhovito šalo, ki se ji je tudi sam iz širokega srca smejal.

Takega poznamo in ga bomo ohranili v naših mislih in srcih ne le dijaki in kolegi ter sodelavci, marveč vsi, ki smo ga poznali in bili z njim v stikih.

*Spoštovani moj profesor,
dragi kolega in tovariš,
naj Ti bo lahka zemlja,
ki si ji služil in ji dal
vse svoje življenjske moči!*

POSLOVILNE BESEDE DIJAKOV NEKDANJEGA I. C RAZREDA POKOJNEMU PROF. STIPLOVŠKU

Počasi, čeprav že nekoliko sključen, pa vendar z odločnim korakom je vstopal z dnevnikom v roki pokojni profesor Stiplovšek v 1. c razred. Njegov obraz je bil vedno mrk, na njem so bili sledovi dolgih let težkega, a poštenega življenja in dela. Le redkokdaj se je smejal, kljub temu pa sta bila v njem sama milina in razumevanje. V njegovih očeh smo brali, da želi napraviti iz dijakov 1. c razreda sposobne in zavedne ljudi, takšne, kakršen je bil on. Nuditi nam je hotel lepše življenje, lepše, kot ga je imel sam. Zanj smo bili vsi enaki, vsi smo bili mladi ljudje, potrebni znanja, ki bo merilo naše sreče. Bil je kot oče, ki želi nasititi svoje lačne otroke, in njegovi otroci smo bili mi, enaindvajset dijakov in dijakinj 1. c, danes že četrtošolci.

Dragi naš tovariš profesor! Prihodnje leto bodo vaši poslednji dijaki maturantje. Samo dve leti ste uživali mir, katerega ste bili tako potrebni. Zdaj pa

ležite tukaj pred nami in čakate, da vas bomo položili v mrzlo zemljo. Kako radi ste se pogreli med uro pri topli peči, toda kdo vas bo grel sedaj? Se še spominjate, tovariš profesor, kako smo vedno stali, ko ste odhajali iz razreda, vedno vam je dijakinja odpirala vrata in, glejte, tudi sedaj stojimo, ko odhajate, vendar vrat vam tokrat ni odprla dijakinja, za večno so se zaprla za vami. Stojimo in se poslavljamo od vas.

Ceprav ležite pred nami, čeprav ste čisto blizu, ne vidite več svojih dijakov, svojih otrok, ki ste jim dajali kruha, kolikor ste le zmogli, ne slišite nas, ne vidite naših solza, toda mi vas še vedno vidimo, vedno se vas bo spominjalo enaindvajset dijakov iz 1. c razreda. Leto, ko ste nas poučevali, bo ostalo v naših srcih nepozaben čas.

Tovariš profesor, večno boste ostali v naših srcih, večno bo živ spomin na vas in še tako temna senca ne bo zakrila žarka, ki bo osvetljeval vaš spomin.

Bogomil Gerlanc

BIBLIOGRAFIJA ANTONA SOVRETA

Popis obsega Sovretovo delo od leta 1905 do konca 1969 in teče kronološko v abecednem redu. Ločili smo izvirna dela od prevodov in knjižne izdaje od objav v revijah ter ocene. Pri knjižnih izdajah do leta 1945 navajamo tudi najvažnejše ocene in poročila; za čas po osvoboditvi smo to navajanje opustili, ker so ocene dostopne v letnih bibliografijah Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Dela, ki so ostala v rokopisu, niso navedena; nekatera so navedena v 10. zvezku SBL, nedvomno jih je pa še nekaj neevidentiranih.

Popis Sovretovih prevajalskih in izvirnih objav je zahteval pregledovanje splošnih bibliografij, revij in knjižnih izdaj. Pri tem je sestavljalcu izdatno in nesebično pomagala prof. N a d a P r a š e l j, višji strok. sodelavec SAZU. Za to se ji iskreno zahvaljujemo, enako tudi prof. dr. K a j e t a n u G a n t a r j u, ki je radevolje pregledal rokopis, opozoril na nekatere še neza-beležene prispevke in dal nekaj nasvetov, ki smo jih upoštevali. Gotovo pa je ostala kaka drobtina neodkrita in še ne popisana, kar pa, upamo, ne bo bistveno vplivalo na namen in nalogo tega dela, to je prikaz naporov in uspehov, ki jih je dosegel prof. Anton Sovrè v prvi vrsti »ob načrtnem in vestnem presajanju starogrške književnosti na naša tla« (J. Moder.)

Bibliografijo akademika — prof. Antona Sovreta, ki je sama po sebi najboljša priča njegovega dela in tudi vrednosti za našo kulturo, naj uvede nekaj podatkov iz vprašalne pole uredništva Slovenskega biografskega leksikona št. 129 z dne 24. maja 1957. Odgovori v cit. v. p. so pisani najprej v tretji, potem v prvi osebi. Besedilo med narekovaji je izvirno, izpuščena mesta so označena s pikami. To prvo objavo iz cit. dokumenta iz arhiva je dovolilo uredništvo SLB, za kar se tudi na tem mestu zahvaljujemo.

Prof. Anton Sovrè se je rodil 4. decembra 1885 kot pro-rojenec železniškemu čuvaju Antonu Sovretu in Ani Stergaršek v Šavni peči, vasi med Hrastnikom in Zidanim mostom. Gimnazijo je obiskoval v Celju in Ljubljani, univerzo (klasična filologija) na Dunaju, v Gradcu in Ljubljani.

»V šolskem letu 1912/13 je bil nameščen za suplenta na II. drž. gimnaziji v Ljubljani; a še isto leto je bil poklican v šestmesečno vojaško službo na črnogorski meji. To in vojaška služba v prvi svetovni vojni je bil vzrok, da je študij nadaljeval in dopolnil po vojni na univerzi v Ljubljani ter prejel usposobljenostno izpričevalo za pouk klasičnih jezikov na srednjih šolah...

Po prvi svetovni vojni je služil kot suplent in profesor na gimnaziji v Ptuj (1919—1926), nakar je bil premeščen na klasično gimnazijo v Ljubljano. Leta 1932 je bil zaradi »slovenstva« kaznovan s premestitvijo na gimnazijo v Pančevo, naslednje leto v Sremske Karlovce, nato pa se je vrnil 1934 v Ljubljano, kjer je služil do 1938. V tem času je pripravljaj gradivo za svojo zgodovino starih Grkov in je za ta namen 1936 prepotoval velik del Grčije (Atiko, Agros, Boiotijo, Fokido, Tesalijo, Atos). Njegovi *Stari Grki* so izšli 1939. leta.

Oktobra 1938 je bil postavljen za inšpektorja klasičnih jezikov pri ministrstvu za prosveto v Beogradu... Druga svetovna vojna ga je zatekla v Ljubljani, kjer je bil na enoletnem študijskem dopustu, da bi potoval v Italijo ter pripravil gradivo za rimsko zgodovino. Vojna pa je ta načrt preprečila... Dodeljen je bil kot inšpektor prosvetnemu oddelku v Ljubljani. V tej funkciji je ostal do osvoboditve.

Po osvoboditvi je bil prof. Sovrè postavljen najprej za dramaturga Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, ... aprila 1946 za izrednega profesorja na filozofski fakulteti v Ljubljani, ... maja 1952 pa za rednega profesorja ... Junija leta 1956 je bil upokojen, s 1. oktobrom 1956.

Na vprašanje o delu po časovni zapovrstnosti (bibliografija...) je dal odgovor v prilogi »Bibliografija«, ki obsega čez 50 enot s splošnimi, nepopolnimi podatki. Na vprašanje o smereh in oznaki lastnega dela je odgovoril tako:

»Do malega 40 let obstaja moje delo v tem, da posredujem Slovcem poznavanje vrhunskih del obeh klasičnih literatur, zlasti seveda grške, v prevodih, ki imajo ne samo instruktiven namen, temveč tudi umetniško ambicijo. Ker sem na tem področju precej osamljen in ne zmorem sam vsega, kar bi moral izobražen Slovenec poznati iz antičnih slovstev, izbiram predvsem dela tistih avtorjev, ki živijo po tehtnosti vsebine in po formalni umetnosti sub specie aeternitatis, kakor Homer, Herodot, Sofokles, Euripides, Platon, Mark Aurel, Plutarh i. dr. Na

večer svojega življenja doživljam ugodljivo zadoščenje, da moje deset in dvajsetletno prizadevanje ni bilo zaman: po drugi svetovni vojni so dela antičnih literatur v mojih prevodih postala pravo ljudsko branje. To je pač najlepša nagrada, ki si jo more želeli prevajalec.

Edini psevdonim, ki sem ga kdaj rabil, je bil Miranov v dveh ali treh podlistkih Slovenskega naroda, ki sem jih napisal kot zaljubljen gimnazijec nekako v letih 1902—1906.«

Tako je zaključil prof. A. Sovrè opis svojega dela, katerega naj podrobneje in dokumentarno prikaže naslednji bibliografski popis.

B. G.

IZVIRNA DELA

KNJIGE

- 1928** **Gospodarske razmere pri starih narodih.** Ljubljana, Kmetijska matica 1928, str. 98 M 8⁰ 1
Frst. = France Stelè, Dom in svet 1929, str. 128
- 1939** **Stari Grki.** Spisal —. Celje, Družba sv. Mohorja 1939, str. 568 V 8⁰ (Mohorjeva občna zgodovina 2.) 2
Franc Kotnik, Književni glasnik Družbe sv. Mohorja 1938, št. 25-29 (s karikaturó Miloša Vuškovića); Jože Košar, Casopis za zgod. in narodopisje 1939, str. 216-18; Franc Trdan, Čas 1939-40, str. 295-302; Maks Miklavčič, Mladika 1940, str. 68-70; Artem = Davorin Ravljen — Vladimir Levstik, Prijatelj 1940, str. 158; Balduin Saria, Glasnik Muzejskega društva Slovenije 1941, str. 83-85; Jože Kastelic, Dom in svet 1941, str. 95-100.
- 1948** **Vladimir Mošin in Anton Sovrè: Dodatki h grškim listinam Hilandarja** — Supplementa ad acta graeca Chilandarii. Ljubljana, Slov. akad. znanosti in umetnosti, 1948, Razred filoz.-filol. histor. Dela 27., str. 91. V pril. V 8⁰ 3

ČRTICE, ČLANKI IN RAZPRAVE v revijalnem in drugem tisku

- 1905** **Njena duša je zahrepenela po smrti ...** Slovenski narod 1905, št. 56. (Psevd. Miranov) 4
Črtica.
- Vzdrhtel je list ...** Slovenski narod 1905, št. 183 (Psevd. Miranov) 5
Črtica.

- 1907 **Utrinki...** Slovenski narod 1907, št. 181. (Psevd. Miranov) 6
Črtica.
- 1908 **Tolstojev svetovni nazor.** Omladina 1908-09, str. 124-26 7
- 1911 **Tolstoj.** Ob 25-letnici »Pedagoškega društva« v Krškem. Krško 1911, str. 5-24 8
- 1922 **Četrta obletnica.** Zvonček 1922, str. 101-04 9
Govor ob praznovanju narodnega in drž. ujedinjenja dijaštva v Ptujju.
- 1925 **Ksaverju Mešku.** Ob petdesetletnici zložil — in govoril ob Meškovi slavi v Mestnem gledališču v Ptujju dne 10. nov. 1924; Mladika 1925, str. 55-56 10
- 1926 **Ptuj v starem veku.** Mladika 1926, str. 250-53 11
Donesek k Traianovemu odgovoru na Plinijevo pismo C. XX. Glasnik profesorskega društva (Beograd) 1926, str. 225-29 12
- 1927 **Izgubljena pisma.** Slovenski narod 1927, št. 18. (Šifra A. S.) 13
Črtica.
- 1928 **Ob desetletnici smrti Ivana Cankarja.** Gledališki list Ljubljana, Drama 1928-29, str. 41-42 14
Opombe k Horatijeви poetiki. Dom in svet 1928, str. 182-84 15
(Nadaljevanje v nasl. let.)
- 1929 **Opombe k Horatijeви poetiki.** Dom in svet 1929, str. 38-46 16
Le čevlje sodi naj kopitar. Slovenski narod 1929, štev. 27 17
Odgovor na članek D. B. v Slov. narod št. 22 o izgovoru bilabialnega l v slovenščini.
- 1930 **Šest resnic o tujkah.** Slovenski tisk 1929, str. 54 sl.; 1930, str. 113 sl. 18
Posebni odtis, popravljen in prirejen v redakciji Rudolfa Kolariča: Jezikovno rešeto I. Št. 1-10. Ljubljana 1931, založba Slovenski tisk, str. 5-38.
Ludvik Mrzel, Ljubljanski zvon 1930, str. 304-06.
Donos k tekstovni kritiki Senekovih pisem ad Lucilium. Razprave Znanstvenega društva za humanistične vede 1930, str. 503-21; str. 517-19. — Zusammenfassung. 19

- Ljuba mladina!** Izvestje Drž. klasične gimnazije v Ljubljani 1930-31, str. 6-13 **20**
Predavanje.
- Peta poslanica** Društva prijateljev humanistične gimnazije. Ljubljana 1930 **21**
Izvod ni dosegljiv.
- 1931** **Nepristni oziralni stavki.** Slovenski tisk 1931, str. 42-43. (Šifra Asov.) **22**
- 1933** **Phokion.** Ob Kavčičevi sliki. Mladika 1933, str. 329-30 **23**
- 1934** **Knjiga pri Grkih in Rimcih.** Književni glasnik Družbe sv. Mohorja 1934, str. 17-24, 33-35 **24**
- 1938** **Na Sveti gori Atosu.** Mladika 1938, str. 16-20, 57-61, 100-03, 145-49 **25**
- 1939** **Oziralni zaimek — sintaktični omnibus.** Slovenski jezik 1939, str. 88-102 **26**
- 1945** **Pravorečje na odru.** Gledališki list Ljubljana, Drama 1945-46, str. 24-27 **27**
Zahvaljeni, rešitelji, in iz veselih src pozdravljeni! Slovenski poročevalec 1945, št. 1 **28**
- 1949** **Klasična gimnazija in naša stvarnost.** Popotnik 1949, str. 264-68 **29**
- 1950** **Appendix Vergiliana,** Culex, vv 372-83. (H kritiki teksta). Zbornik filozofske fakultete I. Ljubljana 1950, str. 21-28. — Summarium. **30**
Tudi separat.
- 1952** **Atiška komedija in Aristofanes.** (Iz predavanja na različbeni vaji.) Gledališki list Mestnega gledal. v Lj. 1952-53, str. 189-203 **31**
- 1954** **Plautus in rimska komedija.** (Odlomki iz predavanja na bralni vaji.) Gledališki list Mestnega gledal. v Lj. 1954-55, str. 237-46; str. 235-36: Prolog **32**
Platon. (Odlomek iz uvoda v knjigo Poslednji dnevi Sokrata.) Glasnik Slovenske matice 1954-55, str. 93-95 **33**
- 1955** **Urednikov durgelj in še kaj.** Knjiga 55, Lj. 1955, str. 496-502 (s sliko) **34**
- K tehniki prevajanja latinske proze.** Jezik in slovstvo 1955-56, str. 6-11, 33-40 **35**

- 1956 Ob robu ljudski izdaji Homerjeve Iliade.** Naši razgledi 1956, št. 16, str. 395-96 **36**
- Atiška komedija in Aristofanes.** Gledališki list Prešernovega gled. v Kranju 1956-57, str. 63-71 **37**
Zaradi pomanjkanja prostora so nekateri manj važni odstavki izpuščeni.
- Daktiloidnost Cankarjeve proze.** Jezik in slovstvo 1956-57, str. 326-27 **38**
- 1957 Trije uvodi. I. Apologija — II. Kriton — III. Faidon.** Gledališki list Slovenskega ljud. gledal. Celje 1957-58, str. 87-95 **39**
- 1959 V kozji rog ugnati in še kaj.** Jezik in slovstvo 1959-60, str. 181-82 **40**
- 1960 Caius Suetonius Tranquillus.** (Uvod): str. 7-13. Gaj Svetonij Trankvil, Dvanajst rimskih cesarjev. Prevedel Jože Šmit. Ljubljana, Cankarjeva založba 1960 **41**
- Kako sloveniti starogrško liriko.** Zbornik radova o teoriji prevođenja (Beograd) 1963, str. 84-91 **42**
- 1961 O slovenskem jeziku.** Naši razgledi 1961, št. 13, str. 308-10. V članku: Pogovori **43**
- 1962 Nekaj misli o preizkušanju geografskega znanja celjskih srednješolcev.** Geografski obzornik 1962, stran 10-11 **44**
- 1964 Kako sloveniti starogrško liriko.** Živa antika (Skopje) 1964, str. 9-16 **45**
Tudi separat.
- 1965 Latinska in grška posvetila prijateljem.** Živa antika (Skopje) 1965, str. 65-68 **46**
Str. 68 K(ajetan) Gantar: Opomba k Sovretovim latinskim in grškim posvetilom.
Tudi separat.

OCENE, POROČILA IN PODOBNO

- 1919 Mati.** Ptujski list 1919, št. 1 (Šifra -rè) **47**
Ocena Fr. Ks. Meškove dramske slike Mati.
- 1920 Euripides, Medea.** Sa grčkog preveo M. Budisavljević, izdanje M. Mladjana (Zemun). Ljubljanski zvon 1920, str. 703-04 **48**

- 1922 **Oskar Wilde, Lady Windermere.** Prevedel R(adivoj) Rehar, Maribor 1921. Ljubljanski zvon 1922, str. 316 **49**
- 1925 **Euripides, Medeja.** Prevedel Fran Bradač. I. Kleinmayer & F. Bamberg, Ljubljana 1924. Kritika 1925-26, str. 25-27 **50**
- Gaj Salustij Krisp, Vojna z Jugurto.** Prevedel Anton Dokler. Zvezna knjigarna, Ljubljana 1924. Kritika 1925-26, str. 59-60 **51**
- 1929 **Nekaj pojasnil k oceni Lancis Saturae.** Ljubljanski zvon 1929, str. 318-19. (Šifra A. S.) **52**
Odgovor na oceno J. A. Glonarja v Ljublj. zvonu 1929, str. 247-49.
- 1931 **Pismo o Slovenski čitanki in slovnici** za prvi razred srednjih in sorodnih šol. Mentor 1931-32, str. 55-58 **53**
- 1934 **Wörterbuch der Antike.** Von Hans Lamer. Verlag Körner, Leipzig 1933. Znanstveni vestnik 1934-35, st. 12-13 **54**
- 1945 **Mira Pucova, Svet brez sovraštva.** Gledališki list Ljubljana, Drama 1945-46, str. 59-61 **55**
- 1952 **Nikola Majnarić, Grčka metrika.** Zagreb 1948. Živa antika (Skopje) 1952, str. 322-23 **56**
Tudi separat.
- 1955 **Pripombe k Rudolfa Brataniča novim najdbam iz Ptuja.** (Arheološki vestnik SAZU IV/2 1953). Arheološki vestnik 1955, str. 26-32. — Zusammenfassung **57**
Tudi separat.
- 1956 **Jurčičev Jurij Kòzjak v novogrščini.** Prevedel A. Karavija. Jezik in slovstvo 1956-57, str. 325 **58**
- 1962 **K oceni Zgodovine Bizanca.** (Georgije Ostrogorski, Drž. založba Slovenije, Ljubljana 1961.) Naši razgledi 1962, št. 18, str. 356. **59**

PREVODI

KNJIGE

- 1922 Sophokles: Kralj Oidipus.** Tragedija v petih dejanjih. Prevedel —. Ljubljana, Nova založba 1922, str. 127. M 8⁰ (Nova knjižnica 8.) **60**

Str. 5-8: Predgovor; str. 8-33: Uvod. Str. 121-27: Opazke.

Fran Bradač, Ljubljanski zvon 1923, str. 53-56; Josip Debevec, Dom in svet, 1923, str. 59-60.

- 1923 Euripides: Bratski spor. (Phoinissai.)** Žalna igra v petih dejanjih. Preložil —. Ljubljana, Nova založba 1923, str. 112 (Nova knjižnica 9.) **61**

Str. 3-8: Predgovor, Str. 102-12: Pomni!

Fran Bradač, Ljubljanski zvon 1924, str. 119-21; Josip Debevec, Dom in svet 1924, str. 135-37; Joža Lovrenčič, Mentor 1924, str. 157.

Platon: Sokratov zagovor. Preložil in uvod napisal —. Prevalje, Družba sv. Mohorja 1923, str. 104 M 8⁰ (Mohorjeva knjižica 2.) **62**

Josip Debevec, Dom in svet 1924, str. 46-47; Joža Lovrenčič, Mentor 1924, str. 38.

- 1925 Apuleius: Amor in Psyche.** Pravljica ljubezni. Preložil in založil —. Ptuj 1925, str. 62 16⁰ **63**

Str. 3-9: Apuleius Madaurensis.

Anton Debeljak, Ljubljanski zvon 1925, str. 437-38.

Bernard Shaw: Mož usode. Gluma v enem dejanju. Prevedel —. Ptuj, založil V(iljem) Blanke, 1925, str. 64 16⁰ **64**

Str. 3-8: Mož usode.

Gledališki list Slov. ljud. gledališča Celje 1953-54, št. 4 ob uprizoritvi 13. 1. 1954.

- Poetovio.** Vodnik po muzeju in stavbnih ostankih rimskega mesta. Napisal Mihael Abramič. Slovensko izdajo priredil —. Ptuj, Muzejsko društvo 1925, str. 208 + 1 najdbovid M 8° 65
Str. 201-06: Slovarček
- 1929 Platon: Phaidon.** Razgovor o nesmrtnosti duše. Prevedel —. Ljubljana, Društvo prijateljev humanistične gimnazije 1929, str. 144 8° 66
Str. 3-12: Vsebina in razčlemba. Str. 122-44: Opombe.
Fran Bradač, Ljubljanski zvon 1930, str. 249-50; F. S. Finžgar, Mladika 1930, str. 189-90; Aleš Ušeničnik, Čas 1929-30, str. 269-76.
- 1932 Aurelii Augustini: Confessiones.** Izpovedi Aurelija Augustina. Poslovenil —. Celje, Družba sv. Mohorja 1932, str. XX + 284 + II V 8° 67
Str. I-XIX: Jakob Šolar, Uvod. Str. 251-62: Opombe k besedilu; str. 263-66: Seznam oseb in krajev; str. 267-71: Seznam navedkov; str. 272-84: Pregled vsebine.
Franc Ks. Lukman, Dom in svet 1933, str. 93-96; Jože Pogačnik, Mladika 1933, str. 153-54; Aleš Ušeničnik, Čas 1932-33, str. 292-97.
- 1933 Blondel von Rosenhag: Vitez naše ljube Gospe.** Misterij v enem dejanju. Poslovenil A. S. Ljubljana, založba Naša zvezda 1933, str. 24 16° (Naše zvezde 1.) 68
Jože Pogačnik, Mladika 1934, str. 115.
- 1934 Dnevnik cesarja Marka Aurelija.** Prevedel —. Ljubljana, Slov. matica 1934, str. XXII + 136 + pril. 8° 69
Viktor Smolej, Mladika 1934, str. 353.
- Q. Horatius Flaccus: Pismo o pesništvu.** Preložil in razložil —. Celje, Družba sv. Mohorja 1934, str. 80, M 8° (Cvetje iz domačih in tujih logov 3.) 70
Jakob Šolar, Književni glasnik Družbe sv. Mohorja 1934, str. 47-48; Rajko Ložar, Čas 1935-36, str. 289-302; Tone Sifrer, Ljubljanski zvon 1936, str. 103.
- 1935 Q. Horatius Flaccus: Izbor iz Satir in Pisem.** Prevedla Škerlj Amat in —. Uvod in komentar napisal Sovrè Anton. Ljubljana, Tiskarna Merkur 1935, str. 96 8° (Mala knjižnica 5.) 71
Str. 3-4: A. S.: Predgovor; str. 5-16: Q. Horatius Flaccus. Str. 75-93: Opomnje, Opomnje k Dodatku.
Prevodi A. Seta: Popotovanja v Brindisium (Sat. I, 5), Kdor jih bere (Sat. II, 1), Mestna in poljska miš (Sat. II, 6).
Rajko Ložar, Čas 1935-36, str. 289-302.

- 1939 Alois Johannes Lippl: Mrtvaški ples.** Misterij. Prevedel —. Celje, Družba sv. Mohorja 1939, str. 52 M 8⁰ (Mohorjeva knjižnica 113.) **72**

Niko Kuret, Mladika 1940, str. 107-08; Jakob Šolar, Književni glasnik MD 1938, str. 42-44 in 1940, str. 13-15.

- 1942 Homer: Iliada.** Priredil —. (Prevod odlomkov iz 24 spevov.) Ljubljana, Družba sv. Mohorja 1942, str. 206 + 2 8⁰ (Cvetje iz domačih in tujih logov. Svetovno slovstvo 1.) **73**

Str. 5-45: Uvod; str. 192-202: Imenik; str. 203-04: Vprašanja in naloge.

Vsebinska: I.: Kuga v grškem taboru; Ahilov srd. — II.: Agamemnovе sanje; Preskušnja. — III.: Helena na obzidju; Menelaos in Paris. — IV.: Prekršitev dogovora. — V.: Junaška dela Diomedova. — VI. Hektorjevo slovo od žene in sina. — VII.: Dvoboj med Hektorjem in Atlantom. — VIII.: Noč pretrga klanje. — IX.: Poslanstvo do Ahila. — X.: Srečanje z Dolonom. — XI.: Dvoboj med Diomedom in Hektorjem. — XII.: Boj za nasip. — XIII.: Bitka ob ladjah. — XIV.: Hera premoti Zeusa. — XV.: Ponovni boj pri ladjah. — XVI.: Patroklova slava in smrt. — XVII.: Menelaos v boju za Patroklovo truplo. — XVIII.: Hefaistos skuje Ahilu novo opravo. — XIX.: Ahiles se poravna z Agamemnomom. — XX.: Prvo srečanje Ahila s Hektorjem. — XXI.: Ahiles in rečni bog Skamandros. — XXII.: Hektorjeva smrt. — XXIII.: Patroklov pogreb in bojne tekme. — XXIV.: Odkup in pokop Hektorja.

Milan Grošelj, Čas 1942, str. 176-80.

- 1944 Sofokles: Kralj Oidipus.** Na novo prevedel —. Ljubljana, Družba sv. Mohorja 1944, str. 112 8⁰ (Cvetje iz domačih in tujih logov. Svetovno slovstvo 2.) **74**

Str. 5-31: Uvod, Grška tragedija; str. 106-09: Opombe; Vprašanja in naloge.

Str. 32-37: Jože Kastelic: Antična tragedija v slovenščini.

- 1946 Lukian: Satire.** Izbral in prevedel —. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1946 (1947), str. 328 8⁰ **75**

Str. 5-13: Uvod. Str. 313-23: Opombe.

Vsebinska: O sanjah ali Lukianovo življenje. Kritiku, ki me imenuje Prometea v pisanju. O jantarju ali O labodih. Timon ali Odljudnik. O koncu Peregrina. Filozofi na dražbi. Ribič ali Od mrtvih vstali. Nigrinos ali O značaju filozofa. Prometheus ali Kavkaz. Pomenki bogov 109-140. Pomenki pomornikov 140-154. Pomenki umrlih 154-193. Prevoz ali Tiran. Menipos ali Klicanje duhov. Ikaromenipos ali Nadoblačnik. Resnične zgodbe prvi del. Resnične zgodbe drugi del. Sanje ali Petelin. Haron ali Opazovalca. Življenje (in smrt modrega) Demonaksa. Pisma h Kronosovim praznikom 304-312.

- Predsokratiki.** Izbral in prevedel —. Ljubljana, Slovenska matica 1946, str. 307 8° 76
 Str. 5-6: (Predgovor). Str. 7-13: A. Kozmos. Začetki grške filozofije. Str. 133-38: B. Človek. Doba razsvetljenstva. Str. 240-48: Dodatek: Perikles počasti spomin padlih. Str. 249-304: Opombe.
- Zastopani so: I. Orfeus, Musaios, Epimenides, Ferekides, Akusilaos; II. Kleobulos, Solon, Hilon, Tales, Pitakos, Bias, Periandros; III. Tales, Anaksimandros, Anaksimenes; IV. Hesiodos, Solon, Teognis, Fokilides; V. Pitagoras, Petron iz Himere, Hipasos Metapontski, Alkmaion; VI. Ksenofanes Kolofonski; VII. Herakleitos; VIII. Epiharmos; IX. Parmenides, Zenon, Melisos; X. Empedokles; X. Anaksagoras; XII. Leukipos; XIII. Diogenes, Kratilos; XIV. Protagoras, Gorgias, Kalikles, Trasimahos Halkedonski, Prodikos, Hipias, Antifon sofist, Anonymus Iamblichii, Faleas in Hipodamus, Kritias, Euripides; XV. Demokritos; XVI. Dvojne besede; XVII. Filolaos, Arhilas Tarentski, Hiketas, Ekfantos.
- 1950 Plutarh: Življenje velikih Rimljanov.** Prevedel —. Ljubljana, Državna založba Slovenije 1950, str. 456 + II 8° 77
 Str. 5-48: Uvod. Plutarhos. Str. 413-56: Opomnje.
- Homer: Iliada.** Prevedel —. Ilustriral Marij Pregelj. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1950, str. 486 + II + 25 pril. 8° (Svetovni klasiki) 78
 Str. 5-37: Uvod.
- 1951 Homer: Odiseja.** Prevedel —. Ilustriral Marij Pregelj. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1951, str. I + 378 + III + 25 pril. 8° 79
 Str. 5-10: Uvod. Str. 351-65: Vsebinska analiza po spevih. Str. 366-78: Dodatek: Platon, Ion.
- Homer: Odiseja.** Slovenski mladini pripoveduje —. Ilustriral B. Genelli. Ljubljana, Mladinska knjiga 1951, str. 199 + V 8° 80
- 1952 Erasmus Roterodamus: Hvalnica norosti.** Encomium Morias. Prevedel —. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1952, str. 134 + V 8° (Svetovni klasiki.) 81
 Str. 5-20: Erasmus Roterdamski; str. 105-24: Opombe.
- Herodot iz Halikarnasa: Zgodbe.** Prvi del. Poslovenil —. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1953, str. 484 8° 82
 Str. 5-46: Predgovor. Uvod. Str. 377-477: Opombe.
 Vsebinska: 1. knjiga: Klio; 2. knjiga: Euterpe; 3. knjiga: Talia; 4. knjiga: Melpomene.

- Homer: Odiseja. Obradio** —. Preveo sa slovenačkog Uroš Džonić. Ilustrovao Bora Anastasiević. Beograd, Dečja knjiga 1953, str. 172 + IV 8⁰ (Plava ptica 5.) **83**
Cirilica.
- 1954 Pisma mračnjakov.** Is te kuhenfke latinfzine fkusi magiftra Antona Sovreta nevreidniga vuzhenika tih bukoufkih jesigou prelosheni h nuzu tar uvefele vfem ludem nafhik krayou kir snayo brati. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1954, str. 364 + I 8⁰ **84**
Str. 11-44: Uvod. Str. 289-305: Vzorci iz kuhinjske latinščine. Str. 307-42: Opombe.
- Herodot iz Halikarnasa: Zgodbe. Drugi del. Poslove-**
nil —. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1955, str. 422 + I 8⁰ **85**
Str. 321-76: Opombe.
Str. 383-421: Erika Mihevc, Seznam imen.
V s e b i n a: 5. knjiga: Terpsihore; 6. knjiga: Erato; 7. knjiga: Polimnia; 8. knjiga: Urania; 9. knjiga: Kaliopa.
- Homer: Odiseja. Obradio** —. Preveo sa slovenačkog Uroš Džonić. Ilustrovao Bora Anastasiević. Beograd, Dečja knjiga 1955, str. 172 + IV 8⁰ (Plava ptica 5.) **86**
Cirilica — Ponatis.
- Platon: Poslednji dnevi Sokrata. Apologija** — Kriton — Faidon. Prevedel —. Ljubljana, Slovenska matica 1955, str. 284 + II 8⁰ (Filozofska knjižnica 1.) **87**
Str. 5-6: Predgovor. Str. 9-35: Uvod. Str. 259-82: Opombe.
- 1956 Homer: Iliada. Prvi — Šesti — Deveti — Enajsti — Šestnajsti — Osemnajsti — Dvaindvajseti — Štiriindvajseti** spev. Prevedel —. Priredil Kajetan Gantar. Ljubljana, Mladinska knjiga 1956, str. 188 + 4 pril. M 8⁰ (Kondor 3.) **88**
Str. 182-86: O pesniku in njegovem delu. Str. 187-98: Komentar k objavljenim in vsebina izpuščenih spevov. Str. 204-207: Opomba prireditelja.
- Plutarh: Življenje velikih Rimljanov.** Prevedel —. Spremna beseda in opombe Kajetan Gantar. Ljubljana, Mladinska knjiga 1956, str. 200 + 4 priloge 8⁰ (Kondor 9.) **89**
- 1959 Homer: Iliada. Prvi — Šesti — Deveti — Enajsti — Šestnajsti — Osemnajsti — Dvaindvajseti — Štiriindvajseti** spev. Prevedel —. Priredil Kajetan Gantar. Ljubljana, Mladinska knjiga 1959, str. 208 + 4 pril. M 8 (Kondor 3.) **90**
Ponatis.

- Plutarh: Življenje velikih Grkov.** Prevedel —. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1959, str. 530 + II 8⁰ **91**
Str. 5-80: Uvod. Str. 429-530: Opombe.
- Sofokles: Kralj Oidipus.** Prevedel —. Spremnno besedo napisal Kajetan Gantar. Ljubljana, Mladinska knjiga 1959, str. 96 + 3 pril. M 8⁰ (Kondor 33.) **92**
Str. 92-95: Anton Sovrè: Opombe.
Str. 76-91: Kajetan Gantar: Sofokles — Kralj Oidipus — Slike.
- Titus Lucretius Carus: De rerum natura.** O naravi sveta. Prevedel in komentar napisal —. Ljubljana, Slovenska matica 1959, str. XXX + 529 + II 1 pril. V 8⁰ (Filozofska knjižnica 3). **93**
Dodatek: Epikurove Maksime, Epikurova pisma, dispozicija Epikurovih pisem.
- 1960 Euripides Bakhe.** (Bacchae). Alkestis, Feničanke. (Phoenissae). Prevedel, uvod in opombe napisal —. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1960, str. 260 + III + 1 slika 8⁰ **94**
- Platon: Simposion in Gorgias.** Poslovenil (in komentar napisal) —. Ljubljana, Slovenska matica 1960, str. 311 + II 8⁰ (Filozofska knjižnica 4.) **95**
Str. 5-50: Simposion ali o Erosu... Str. 123-133: Opombe; str. 135-56: Gorgias ali o retoriki. Analiza dialoga. Str. 297-311: Opombe.
- 1961 Herodot: Zgodbe.** Izbor. Prevedel —. Izbor besedila in komentar Jože Kastelic. Ljubljana, Mladinska knjiga 1961, str. 240 + 4 pril. M 8⁰ (Kondor 44.) **96**
Str. 209.20: Jože Kastelic: Herodot in njegove zgodbe; str. 221-33: Opombe.
- Homer: Odiseja.** Obradio —. Preveo sa slovenačkog Uroš Džonić. Ilustroval Bora Anastasiević. Beograd, Mlado pokolenje 1961, str. 198 + II 8⁰ (Biblioteka 100 knjiga, kolo V, 10. zv.) **97**
- 1962 Sofokles: Kralj Oidipus.** (Oedipus rex). Oidipus v Kolonu. (Oedipus Coloneus). Antigona. (Antigone). Filoktetes. Poslovenil —. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1962, str. 374 + II 8⁰ **98**
Str. 365-73: Opombe.
- 1963 Aishilos: Oresteia.** Prevedel —. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1963, str. 266 + II 8⁰ **99**
Str. 7-51: Uvod.

- O pesništvu.** Homer — Hesiodos — Anonymus — Platon — Aristoteles — Horatius. Odlomke o pesništvu iz antičnega slovstva sta izbrala in prevedla Anton Sovrè in Kajetan Gantar. Uredil Kajetan Gantar. Ljubljana, Mladinska knjiga 1963, str. 144 + 2 pril. M 8° (Kondor 59.) **100**
- A. Sovrè je prevedel: Horac: Muze, Neminljivost pesmi, Posvetilo Mecenu, Pismo o pesništvu; Platon: Ion. V spremni besedi je prispeval na str. 111-16: Horacovo pismo o pesništvu; na str. 132-36: Opombe k Horacu.
- Str. 91-110: Kajetan Gantar. Spremna beseda; str. 117-32: Opombe; str. 136-41: Ilustracije in urednikovo poročilo.
- 1964 Starogrška lirika.** Izbral in poslovenil —. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1964, str. 328 8° (Svetovni klasiki.) **101**
- Str. 5-58: Starejša grška lirika. Str. 257-308: Opombe.
- Str. 309-11: Kajetan Gantar: Opombe o ureditvi, prevzemu rokopisa...
- Vsebina: Str. 59-200: Monodična lirika. Zastopani so: Kalinos, Tirtaios, Mimnermos, Solon, Ksenofanes, Teognis, Fokilides (Epigram, Grobni napisi, Drugi napisi), Arhilohos, Semonides, Hiponaks, Anamios, Terpander, Alkaios, Sapfo, Anákreon, Anakreonteá, (Skolia), Korina, Praksila. — Str. 201-56: Zborska lirika. Zastopani so: Alkman, Stesiloros, Ibikos, Simonides, Bakhilides, Timokreon, Pindaros. Simonides, Bakhilides, Timikreon, Pindaros.
- Prevodi na str. 247-56; str. 304-08 opombe: Kajetan Gantar.
- Homer: Odiseja.** Prevedel in za mladino priredil —. Ljubljana, Mladinska knjiga 1964, str. 213 + II (Sinji galeb 98.) **102**
- Ponatis.
- 1965 Homer: Iliada.** Poslovenil —. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1965, str. 491 + III 8° (Svetovni klasiki.) **103**
- Str. 5-39: Uvod:
- Ponatis.
- 1966 Homer: Odiseia.** Prevedel —. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1966, str. 383 + V 8° (Svetovni klasiki) **104**
- Str. 5-11: Uvod; str. 353-69: Vsebinska analiza po spevih. Str. 370-83: Platon, Ion.
- Ponatis.
- Platon: Apologija — Kriton.** (Sokratova smrt). Prevedel —. Uredil in spremno besedo napisal Kajetan Gantar. Ljubljana, Mladinska knjiga 1967, str. 80 M 8° (Kondor 84.) **105**
- Str. 55-74: Kajetan Gantar: Spremna beseda; str. 74-79: Opombe.

- Titus Makcius Plautus: Dvojčka.** Veseloigra v dveh delih. Prevedel —. Priredil Marjan Belina. Ljubljana, Prosvetni servis 1967, strani 34 8° (Dramska knjižnica I. zv. — Ciklostil) **106**
- 1968 Sofokles: Kralj Oidipus.** Prevedel —. Uredil Kajetan Gantar. Ljubljana, Mladinska knjiga 1967, str. 88 + 2 pril. M 8° (Kondor 33.) **107**
 Str. 79-84: Anton Sovrè: Opombe.
 Str. 63-79: Kajetan Gantar: Sofokles — Kralj Oidipus — Dodatek; str. 84-86: Opombe k slikam.
- Sofokles: Antigona.** Prevedel —. Spremno besedo in opombe napisal —. Izdajo je pripravil za tisk Kajetan Gantar. Ljubljana, Mladinska knjiga 1968, str. 64 + 2 pril. M 8° (Kondor 101.) **108**
 Str. 45-58: Anton Sovrè: Spremna beseda in opombe.
 Str. 58-62: Kajetan Gantar: Nekaj lektorjevih obrobnih pripomb.
- 1969 Prešernove nemške.** Prevedel —. Uredil Anton Slodnjak. Prirejeno za izdajo ob 150-letnici pesnikovega rojstva, za 120-letnico pesnikove smrti izdala Mladinska knjiga, Ljubljana 1969, str. 44 8° **109**
 Str. 6: (Anton Sovrè) Predgovor in zagovor; str. 34-37: Opombe.
 Str. 38-40: Anton Slodnjak: Spremna beseda.
 Vsebinska: Epitaf (faksimil). V spomin Matiju Čopu. Slovenskim pevcem, ki nemški pojo. Zakaj nji, vredni. Pevčeva tožba: Čeprav pregnale, O, srečen... Saj znano je. Nič ni, kar bi na pevca. Mladi pesnici. Ljubezni prisposode: Pomlad: z vseh strani, Kot on, ki vzela, Kako goreče. Pavšku in Stelzichu. Literarne šale: Relata refero, To za trdno le vem, Prijatelj, čudiš se. Janezu Hradeckemu. Antonu Čopu. Napitnica. Alojziji Crobathovi. Napis na grobu Emila Korytky. Napis na grobu Simonettijevih.

ODLOMKI PREVODOV

v knjižnih izdajah

- 1923 Platon: Pravičnik.** (Sokratov zagovor.) Po Tolstojevem prevodu. Str. 57-58.

Za vsak dan. Zbral Karel Ozvald. Prevalje 1923, Družba sv. Mohorja **110**

C. Plinius: Lov na dediščino. Prevedel —. Str. 27-28.
 Za vsak dan... **111**

- 1934 Adam Bohorič: Arcticae horulae 1584.** Svetlih Štajerskih, Koroških in Kranjskih veljakov sinovom, vsej plemeniti viteškega stanu mladini Kratek predgovor. Iz latinskega prevedel —. Str. 219-235.
Slovenski protestantski pisci. Izbral in uredil Mirko Rupel. Ljubljana 1934, Tiskovna zadruga **112**
- 1937 Posvetilo Frideriku Hieronimu grofu Lanthieriju.** Iz latinščine prevedel —. Str. 1-6.
Sacrum Promptuarium Janeza Svetokriškega. Izbral in uredil Mirko Rupel. Ljubljana 1937, Akademsko založba **113**
- 1939 Sofokles: Kralj Oidip.** Prevedel —. Str. 293.
Anton Sovrè: Stari Grki. — Glej št. 2 **114**
- Aristofanes: Megle.** Uvodni verzi zbora. Prevedel —. Str. 300.
Anton Sovrè: Stari Grki. — Glej št. 2 **115**
- Homer: Odiseja.** Prevedel —. Str. 161, 223-24.
Ivan Grafenauer: Lepa Vida. Študija o izvoru, razvoju in razkroju narodne balade o lepi Vidi. Ljubljana 1943. Slovenska akademija znanosti in umetnosti — Dela filozof.-filol.-histor. razreda **116**
- Homer: Iliada.** Prevedel —. Str. 195, 229.
Ivan Grafenauer: Lepa Vida... **117**
- Euzebij: Cerkevna zgodovina.** Prevedel —. Str. 199.
Ivan Grafenauer: Lepa Vida... **118**
- 1950 Besedila k skladbam Jakoba Petelina-Gallusa.** Prevode oskrbel —.
Razpored proslave 400-letnice rojstva skladatelja Jakoba Petelina-Gallusa. Izbor skladb Ljudevit Zepić in Rado Simonitti... Ljubljana 1950, Odbor za proslavo 400-letnice in Slovenska filharmonija **119**
Koncertni program.
- Besedila k skladbam Jakoba Petelina-Gallusa.** Pesmi v latinščini in slovenskem prevodu oskrbel —.
Vokalni koncert Gallusovih motetov in madrigalov. Izvaja pevski zbor Glasbene matice. Zborovodja Mirko Polič. Ljubljana 1950. Odbor za proslavo 400-letnice rojstva skladatelja Jakoba Petelina-Gallusa in Pevski zbor Glasbene matice **120**
Koncertni program.

- Johann Wolfgang Goethe: Rimske elegije.** Ena do dvajset. Str. 89-108. Prevedel — in str. 271-73: Komentar k Rimskim elegijam.
 Johann Wolfgang Goethe: Pesmi. Izdano ob 200-letnici njegovega rojstva. Zbral in uredil... Fran Albreht. Prevode so prispevali... Ljubljana 1950. Drž. založba Slovenije **121**
- 1951 Martin Crusius: Trubarjeva spominska plošča na grobu** v Derendingenu. Prevedel —. Str. 85.
- Cvetnik naše reformacijske misli. Ob 400-letnici slovenske knjige 1551—1951. Izbral in uredil Bogomil Gerlanc. Ljubljana 1951. Drž. založba Slovenije **122**
- Q. Horatius Flaccus: Vsiljivec.** Prevedel —. Str. 5-6. Svet humorja in satire. Utrinki dveh tisočletij. Uredil Davorin Ravljen. Ljubljana 1951. Društvo novinarjev Slovenije **123**
- Lukian: Iz pomenkov hetêr.** Prevedel —. Str. 36-41. Svet humorja in satire... **124**
- Viri Obscuri. Iz pisem mračnjakov.** Prevedel —. Str. 86-95. Svet humorja in satire... **125**
- Erazem Rotterodamski: Iz Hvalnice Norosti.** Prevedel —. Str. 54-65.
- L. Annéus Seneka: Potikvitev.** Prevedel —. Str. 9-23. Svet humorja in satire... **126**
- 1954 Jacob Andreae — Matija Trost: Ena lepa inu pridna prediga per pogrebi... Primoža Truberja rajnciga.** I. Prosopopoeia Tubingae ac Derendigae... — Poosobitvena pesem... II. Prosopopoeia Primi Truberi... — Osebna pesem... III. Omina fausta et clara... — Namigi ugodni in jasni... IV. Comparatio Primi Truberi cum S. Martino Lutheri... — Primerjava Primoža Trubarja z bl. M. Lutrom... Prevedel —. Str. 50-58.
- Mirko Rupel, Nove najdbe naših protestantik XVI. stoletja. Ljubljana 1954. Slov. akad. znanosti in umetnosti. Dela razreda za filol. in liter. vede **127**
- Vzporedna objava v latinščini in slovenščini.
- 1958 Mart(inus) Gall(us) Fi(lius): Epitaf Jakobu Petelinu Gallusu.** Prevedel in komentar prispeval —. Str. 89, 336-37.

- Dragotin Cvetko, Zgodovina glasbene umetnosti na Slovenskem. Prva knjiga. Ljubljana 1958. Drž. založba Slovenije **128**
- 1962** **Antična književnost.** Odlomki. Prevedel —. Str. 65-72, 72-78, 79, 80, 81-82, 86-89, 102-04, 106, 110-15, 136.
Svetovna književnost. Izbrana dela in odlomki. Prva knjiga. Uredil Janko Kos ... Ljubljana 1962. Mladinska knjiga **129**
- Prevedeni avtorji: Homer: Iliada, Odiseja; Tirtaios, Mimnernos, Teognis, Alkaios, Sapfo, Anákreon, Sofokles; Kralj Oidipus; Platon, Faidon; Lukian: Pomenki bogov ...; Plautus, Marcial, Epigrami.
- Knjiga odobrena kot učbenik za srednje šole.
- Janez Štefan Florjančič: Devius.** Prevedel —. Str. 39. Dragotin Cvetko: Academia Philharmonicorum Labacensis. Ljubljana 1962. Cankarjeva založba **130**
- Martin Crusius: D. Primo Trubero — G. Primožu Trubarju.** Prevedel —. Str. 220-21.
Mirko Rupel: Primož Trubar. Življenje in delo. Ljubljana 1962. Mladinska knjiga **131**
Vzporedna objava v latinščini in slovenščini.
- Matija Trost: Comparatio Primi Truberi cum S. Martino Lutheri** — Primerjava Primoža Trubarja z bl. Martinom Lutrom. Prevedel —. Str. 222-23.
Mirko Rupel: Primož Trubar ... **132**
Od 40 distihov je objavljenih 8 (21-28) v latinščini in slovenščini.
- 1966** **Adam Bohorič: Arcticae horulae 1584.** Svetlih Stajerskih, Koroških in Kranjskih veljakov sinovom, vsej plemeniti viteškega stanu mladini Kratek predgovor. Iz latinskega prevedel —. Str. 351-66.
Slovenski protestantski pisci. Izbral in uredil Mirko Rupel. Druga, dopolnjena izdaja. Ljubljana 1966, Drž. založba Slovenije **133**
- Johann Wolfgang Goethe:** Iz Rimskih elegij. Prva, peta in petnajsta. Prevedel —. Str. 50-52. Str. 166: Popotničkova nočna pesem.
- J. W. Goethe: Pesmi — Herman in Doroteja. Izbral in uredil Dušan Ludvik. Prevajalci ... Anton Sovrè ... Ljubljana 1966. Mladinska knjiga (Kondor 80.) **134**

- Grška književnost.** Odlomki iz epike, lirike in dramatike klasičnega obdobja. Prevedel —. Strani — Glej indeks!
Zgodovina grške književnosti. Prva knjiga. Izdala Akademija znanosti ZSSR. Prevedel Janko Moder. Ljubljana 1966. Mladinska knjiga **135**
- 1967 Johann Wolfgang Goethe: Rimske elegije** I-XX, str. 89-108; Prevedel —. Str. 271-73; Komentar k Rimskim elegijam Anton Sovrè.
J. W. Goethe: Pesmi. Izdano ob dvestoletnici njegovega rojstva. Zbral in uredil... Fran Albreht. Prevode so prispevali... Ljubljana 1967, Drž. založba Slovenije **136**
- Antična književnost.** Odlomki. Prevedel —. Str. 65-72, 72-78, 79, 80, 81-82, 86-89, 102-04, 106, 110-15, 136.
Svetovna književnost. Izbrana dela in odlomki. Prva knjiga. Uredil Janko Kos... Ljubljana 1967. Mladinska knjiga. **137**
Prevedeni avtorji: Homer: Iliada, Odiseja; Tirtaios, Mimnernos, Teognis, Alkaios, Sapfo, Anákreon, Sofokles; Kralj Oidipus; Platon, Faidon; Lukian: Pomenki bogov...; Plautus, Marcial, Epigrami.
Ponatis.
- 1968 Horac: Dvospev. — O favn, ki ljubiš plahih nimf morje.** Prevedel —. Str. 177-78, 181.
Rimska lirika. Izbor. Izbral... Kajetan Gantar. Ljubljana 1968. Drž. založba Slovenije **138**
- Katul: Uživajva življenje, ljubiva.** Prevedel —. Str. 70-71.
Rimska lirika... **139**
- 1969 Frideriku Hieronimu grofu Lanthieriju.** Posvetilo. Prevedel —. Str. 199-204.
Janez Svetokriški: Izbrano delo. Izbral in uredil Franček Bohanec. Ljubljana 1969. Mladinska knjiga (Naša beseda.) **140**
Opomba: Prevajalec ni naveden. Tekst po izdaji: Mirko Rupel: Slovenski protestantski pisci.
- Frideriku Hieronimu grofu Lanthieriju.** Posvetilo. Prevedel —. Str. 199-204.
Janez Svetokriški: Pridige. Izbral in uredil Franček Bohanec. Ljubljana 1969. Mladinska knjiga (Kondor 111.) **141**
Str. 205-14: Spremna beseda in opombe urednika z navedbo: Posvetilo je iz latinščine prevedel Mirko Rupel, popravi v: prevedel Anton Sovrè.

OBJAVE
v revijalnem tisku

- 1921 Katul: Après nous le déluge.** (Carm. 5.) Ljubljanski zvon 1921, str. 236 142
- Sofokles: Kralj Oidipus.** V. dejanje, 1. in 2. prizor. Preložil —. Ljubljanski zvon 1921, str. 28-34 143
- 1923 Euripides: Bratski spor.** Odlomek iz V. dejanja. Prevedel —. Mladika 1923, str. 84-85 144
- 1927 L. Annaeus Seneka: Apokolokytosis — Potikvitev.** Satira na cesarja Klaudija smrt ter njegov pot v nebesa in pekel. Ljubljanski zvon 1927, str. 712-25 145
- Ant.(on) Aškerc: Brodnik — Portitor.** Prevedel —. Mentor 1927-28, str. 139 146
- Vzporedna objava: izvirnik — prevod.
- 1929 France Prešeren: Dekletam — Ad puellas.** Prevedel —. Mentor 1929-30. Str. 125 147
- Vzporedna objava: slovenski in latinski.
- Snopec in Saphine lirike.** Dom in svet 1929, strani 304-07 148
- 1930 Theokritos: Zdravilo ljubezni.** Ljubljanski zvon 1930, str. 450-51 149
- 1933 Jurij Hauptmanič: Apologus carminicus de horrenda contagione Pettoviensi.** Časopis za zgodovino in narodopisje 1933, str. 199-200 150
- 1934 France Prešeren: Orglar — Organoedus.** Prevedel —. Mentor 1934-35, str. 153 151
- Vzporedna objava: izvirnik — prevod.
- 1935 Iz Horacijevih pesmi.** Faune nymphorum, Donec gratis eram tibi, Exegi monumentum, Vitas Hinnuleo me similis. (Prevedel —.) Mentor 1935-36, str. 111-13 152
- V članku Joža Lovrenčiča: Ob drugi tisočletnici pesnikovega rojstva.
Rajko Ložar, Čas 1935-36, str. 289-302: Exegi monumentum. Odlomek.
- 1949 Homer: Odisej pri Kalipsi.** (Od V 44-75; 118-29; 228-81). Slovenski poročevalec 1949, št. 267 153
- Lucretius Carus Titus: Človek, sin narave.** V. 925-987. Prevedel —. Slovenski poročevalec 1949, št. 244 154

- France Prešeren: V spomin Matiju Čopu.** Iz nemškega prevedel —. Slovenski poročevalec 1949, št. 283 155
- Platon: Alkibiades o Sokratu.** (Simposion 215 B ss.) Slovenski poročevalec 1950, št. 37 156
- 1950 Avguštin, Izpovedi: Kaj torej si, moj bog?...** Prevedel —. Koledar Družbe sv. Mohorja 1950, str. 102 157
- Homer: Melantios človek — Argos pes.** Zgodba o zvestobi. (Odis. 17, 204 ss.) Slovenski poročevalec 1950, št. 16 158
- 1950 Plutarh: Smrt Marka Tulija Cicerona.** Prevedel —. Slovenski poročevalec 1950, št. 282 159
- E(dgar) A(lan) Poe: Krokav.** Tovariš 1950, št. 1, str. 10-11 160
- Nekaj Prešernovih nemških pesmi.** Ob stopetdesetletnici pesnikovega rojstva. Prevedel —. Slovenski poročevalec 1950, št. 284 161
- Pesmi:* Slovenskim pevcem, ki nemški pojo; Pregnale so ga pesmi; Poiantrov sin; Mladi pesniki; Antonu Čopu; Zakaj nji vredni; Nič ni, kar bi na pevca; Alojziji Crobathovi; Ljubezenske prisposode; O, srečen; Sonet — Janeza Hradeckega... Pevčeva tožba; v morja globinah; Napitnica.
- Sofokles: Pesem o človeku.** (Antigona 332-75). Slovenski poročevalec 1950, št. 1 162
- 1951 Martin Crusius: Napis na spominski plošči v Derendingenu.** Prevedel —. Tovariš 1951, 393 (S sliko plošče P. Trubarju). 163
- Trubarjeva spominska plošča v Derendingenu.** Prevod —. Vestnik, Maribor 1951, št. 217 164
- 1952 Pet Prešernovih in ena Aškerčeva pesem.** Prevedel —. Živa antika (Skopje) 1952 165
- Vsebina:* Str. 128. Čez tebe več ne bo — Non, fortuna; str. 288. Dekletom — Ad puellas; str. 183: Kdor jih bere — Perpendit varie; str. 220: Cupido, ti in — Cupido, tute et; str. 266-67: Orglar — Organoedus; str. 224: Brodnik — Portitor.
- Vzporedna objava: izvornik — prevod.
Tudi separat.
- 1953 Tukidides: Kuga v Atenah.** Koledar Družbe sv. Mohorja 1953, str. 76-78 166
- Z biogr. podatki in sliko Antona Sovreta.

- 1955 Drobci iz grške lirike.** Naši razgledi 1955, št. 23, str. 576-78 **167**
Zastopani so avtorji: Tirtaios, Mimnermos, Teognis, Alkaios, Sapfo, Anákreon, Ibikos in Simonides.
- 1956 Antične zgodbe,** ki jih je za Obzornik nabral dr. A(nton) Sovrè. Obzornik 1956, str. 616-17, 691, 767 **168**
S karikaturo B(oža) Kosa.
- Antična reportaža.** Obzornik 1956, str. 1046-52 **169**
Uvod in prevod dveh pisem Plinija ml. Tacitu.
- 1960 Prizor iz Euripidovih Bakh.** Naši razgledi 1960, št. 22, str. 520-21 **170**
Z opombo: Odlomek iz knjige, ki izide pri Drž. založbi Slovenije.
- Odlomek iz Platonovega Gorgia.** Naši razgledi 1960, št. 15, str. 348 **171**
Prikaz prevoda iz knjige Trije Platonovi dialogi.
- Hvalnica Italiji.** Vergil, Georgika II, 136-76. Obzornik 1960, str. 86 **172**
- 1962 Hipokratova prisega.** Prevedel —. Zdravstveni vestnik 1962, str. 37 **173**

UREDNIK

1919 **Ptujski list.** Političen in gospodarski tednik. Odgovorni urednik — (od apr. 1919 — 28. marca 1920). Ptuj I. in II. V 2° **174**

Lanx Satura. Latinska čitanka za gimnazijce. Prva stopnja. Sestavil —. Ljubljana, Oblastna zaloga šolskih knjig 1928, 496 str. 8° **175**

Frst. (= France Stelè), Dom in svet 1929, str. 128; Joža Glonar, Ljubljanski zvon 1929, str. 247-49.

1931 **Slovenska čitanka in slovnica za prvi razred srednjih in sorodnih šol.** Sestavili Anton Bajec, Mirko Rupel, Anton Sovrè, Jakob Šolar, Ljubljana, Banovinska zaloga šolskih knjig in učil 1931, str. 212 + XII V 8° **176**

Slovenska čitanka in slovnica za prvi razred srednjih in sorodnih šol. Sestavili — in Rudolf Kolarič. Druga predelana izdaja. Ljubljana, Banovinska zaloga šolskih knjig in učil 1939, str. 244 + 4 pril. V 8° **177**

Slovenska čitanka za prvi razred srednjih in sorodnih šol. Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1941, str. 104 8° **178**

O p o m b a: Slovenske čitanke I-IV., ki so izšle v času okupacije, so bile odobrene kot »popravljen izdaja« Slovenskih čitank in slovnic za srednje in sorodne šole, toda brez slovničnega dela. Avtorji niso navedeni. Izdaje so brez kazal.

Slovenska čitanka za prvi razred srednjih in sorodnih šol. Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1942, str. 104 8° **179**

Slovenska čitanka za prvi razred srednjih in sorodnih šol. Druga, spremenjena izdaja. Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1943, str. 112 8° **180**

1932 **Slovenska čitanka in slovnica za drugi razred srednjih in sorodnih šol.** Sestavili Anton Bajec, Rudolf Kolarič, Mirko Rupel, Anton Sovrè, Jakob Šolar, Ljubljana, Banovinska zaloga knjig in učil 1932, str. 270 V 8° **181**

- Slovenska čitanka in slovnica za drugi razred srednjih in sorodnih šol.* Sestavili —. Druga predelana izdaja. Ljubljana, Banovinska zaloga knjig in učil 1939, str. 264 + 4 pril. V 8° **182**
- Slovenska čitanka in slovnica za drugi razred srednjih in Slovenska čitanka za drugi razred srednjih in sorodnih šol.* Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1941, str. 112 8° **183**
- Slovenska čitanka za drugi razred srednjih in sorodnih šol.* Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1942, str. 112 8° **184**
- Slovenska čitanka za drugi razred srednjih in meščanskih šol.* Druga, spremenjena izdaja. Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1943, str. 112 8° **185**
- 1935** *Slovenska čitanka za tretji razred srednjih in sorodnih šol.* Sestavili: Anton Bajec, Rudolf Kolarič, Mirko Ruppel, Anton Sovrè, Jakob Šolar. Ljubljana, Banovinska zaloga šolskih knjig in učil 1935, str. 208 + IV V 8° **186**
- Slovenska čitanka za tretji razred srednjih in sorodnih šol.* Sestavili —. Druga, predelana izdaja. Ljubljana, Banovinska zaloga šolskih knjig in učil 1939, str. 240 V 8° **187**
- Slovenska čitanka za tretji razred srednjih in sorodnih šol.* Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1941, str. 112 8° **188**
- Slovenska čitanka za tretji razred srednjih in sorodnih šol.* Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1942, str. 112 8° **189**
- Slovenska čitanka za tretji razred srednjih in meščanskih šol.* Druga, neizpremenjena izdaja. Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1943, str. 112 8° **190**
- Slovenska čitanka za četrti razred srednjih in sorodnih šol.* Sestavili: Anton Bajec, Rudolf Kolarič, Mirko Ruppel, Anton Sovrè, Jakob Šolar. Ljubljana, Banovinska zaloga šolskih knjig in učil 1935, str. 224 + IV V 8° **191**
- Slovenska čitanka za četrti razred srednjih in sorodnih šol.* Druga, predelana izdaja. Ljubljana, Banovinska zaloga šolskih knjig in učil 1939, str. 232 + 4 pril. V 8° **192**
- Slovenska čitanka za četrti razred srednjih in sorodnih šol.* Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1941, 112 str. 8° **193**
- Slovenska čitanka za četrti razred srednjih in sorodnih šol.* Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1942, str. 112 8° **194**
- Slovenska čitanka za četrti razred srednjih in meščanskih šol.* Druga, spremenjena izdaja. Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1943, str. 112 8° **195**

Latinska vadnica in slovnica za prvi razred klasičnih in peti razred realnih gimnazij. Sestavila Anton Sovrè in Ernest Tomc. Ljubljana, Jugoslovanska knjigarna 1935, str. 214 V 8° **196**

Ocena: Albin Vilhar. Glasnik profesorskega društva (Beograd) 1935-36, str. 387-89.

1940 Slovenska slovnica za tretji in četrti razred srednjih in sorodnih šol. Sestavili Anton Breznik, Anton Bajec, Rudolf Kolarič, Mirko Rupel, Anton Sovrè, Jakob Šolar. Ljubljana, Slavistično društvo 1940, str. 192 V 8° **197**

Slovenska slovnica za tretji in četrti razred srednjih in sorodnih šol. Sestavili —. Ljubljana, Slavistično društvo 1941, str. 192 V 8° **198**

1944 Slovenska slovnica za prvi razred srednjih in meščanskih šol. Del slovenske čitanke in slovnice I v drugi izdaji iz leta 1939, ki so jo sestavili —. Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1944, str. 181-240 V 8° **199**

Slovenska slovnica za drugi razred srednjih in meščanskih šol. Del Slovenske čitanke in slovnice II v drugi izdaji iz l. 1939, ki so jo sestavili —. Ljubljana, Pokrajinska šolska založba 1944, str. 195-260 V 8° **200**

1945 Slovenska čitanka in slovnica za prvi razred srednjih in sorodnih šol. Sestavili Anton Bajec, Rudolf Kolarič, Mirko Rupel, Anton Sovrè, Jakob Šolar. Tretja izdaja. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1945, str. 244 + 4 pril. V 8° **201**

Slovenska čitanka in slovnica za drugi razred srednjih in sorodnih šol. Sestavili —. Tretja izdaja. Ljubljana, Državna založba Slovenije 1945, str. 264 + 4 priloge V 8° **202**

Slovenska čitanka in slovnica za tretji razred srednjih in sorodnih šol. Sestavili —. Tretja izdaja. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1945, str. 240 + 4 pril. V 8° **203**

Slovenska čitanka in slovnica za četrti razred srednjih in sorodnih šol. Sestavili —. Tretja izdaja. Ljubljana, Državna založba Slovenije 1945, str. 232 + 4 priloge V 8° **204**

1947 Slovenska slovnica. Sestavil uredniški odbor. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1947, str. 334 + II V 8° **205**

O p o m b a : Uredniški odbor so sestavljali Anton Bajec, Rudolf Kolarič, Mirko Rupel, Anton Sovrè in Jakob Šolar.

1950 Slovenski pravopis. Novo izdajo je pripravila pravopisna komisija pri SAZU po Slovenskem pravopisu 1950. Uredniški odbor: Anton Bajec, Rudolf Kolarič, Lino Legiša, Janko Moder, Mirko Rupel, Anton Sovrè, Matej Šmalc, Jakob Šolar, France Tomšič. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1962, str. 1056 8° **206**

1950 Slovenski pravopis. Novo izdajo je pripravila pravopisna komisija pri SAZU po Slovenskem pravopisu 1950. Uredniški odbor: Anton Bajec, Rudolf Kolarič, Lino Legiša, Janko Moder, Mirko Rupel, Anton Sovrè, Matej Šmalc, Jakob Šolar, France Tomšič. Ljubljana, Drž. založba Slovenije 1962, str. 1056 8° **207**

Dodatek:

Ob 25-letnici »Pedagoškega društva« v Krškem. Uredil Dragotin Humek. Krško 1911, str. 72 8° **208**

Sourednik — navedba v vprašalni poli za Slovenski biografski leksikon.

IMENSKO KAZALO

Namen kazala je, da pokaže, katere avtorje je prevajal in o katerih avtorjih je Anton Sovrè razpravljaj. Zato obsega to kazalo imena iz naslovov popisa in tista imena, ki so posebej navedena v vsebinskih seznamih popisanih bibliografskih enot. Upoštevali smo pa v prvi vrsti tudi imena iz naše kulturne zgodovine in imena A. Sovretovih sodelavcev-urednikov.

- Abramić Mihael 65
Aishyhos 99
Akusilaos 76
Albrecht Fran 121, 137
Alkaios 101, 139, 168
Alkibiades 157
Alkmaion 76
Alkman 101
Anákreon 101, 131, 138, 168
Anákreontea 101
Anamios 101
Anastasijević Bora 83, 86, 97
Anaxagoras 76
Anaximandros 76
Anaximenes 76
Andreae Jacob 128
Anonimys 100
Anonymus Iamblichii 76
Antiphon Sofist 76
Apuleius Madaurensis 63
Archilas Tarentski 76
Arhilohos 101
Aristophanes 31, 37, 115
Aristoteles 100
Aškerc Anton 147, 166
Augustinus Aurelius 67, 158
- Bajec Anton 177-196, 198-207**
Bakhilides 101
Belina Marjan 106
Bias 76
- Blondel... glej Lippi!
Bohanec Franček 140, 141
Bohorič Adam 112, 134
Bradač Fran 50, 60, 61, 66
Bratanič Rudolf 57
Budisavljević Milan 48
- Caius Seutonium Tranquilos...
glej Seutonium!
Cankar Ivan 14, 38
Catullus C. Valerius (Katul) 140
Crusius Martin 122, 132, 164,
(165)
Cvetko Dragotin 129, 132
- D. B. 17**
Debeljak Anton 63
Debevec Josip 60, 61, 62
Demokritos 76
Diogenes 76
Dokler Anton 51
Džonić Uroš 83, 86, 97
- Ekphantos 76
Empedokles 76
Epieharmos 76
Epikur 93
Epimenides 76
Erazmus Rotterodamus 81, 126
Euripides 48, 50, 61, 94, 146, 171
Euzebij 118

- Faleas** 76
Ferekides 76
Filolaos 76
Finžgar Franc Saleški 66
Florjančič Janez Stefan 113
Fokilides 76
- Gallus Jacob Petelin** 119, 120, 129
Gallus Martinus Fil. 129
Gantar Kajetan 88, 89, 90, 92, 100, 101, 105, 107 108, 139
Gerlanc Bogomil 122
Glonar Joža 52, 176
Goethe Johann Wolfgang 121, 135, 137
Gorgias 76, 95, 172
Grafenauer Ivan 116, 117, 118
Grošelj Milan 73
- Hauptmanič Jurij** 151
Herakleitos Efeški 76
Herodotes iz Halikarnasa 82, 85, 96
Hesiodos 76, 100
Hiketas 76
Hilon 76
Hipastos Metapontski 76
Hiponaks 101
Hippias iz Elisa 76
Hippodamos 76
Hippokrates 174
Homeros 36, 73, 78, 79, 80, 83, 86, 88, 90, 97, 100, 102, 103, 104, 117, 130, 138, 154, 159
Horatius Flaccus Q. 15, 16, 70, 71, 100, 123, 139, 153
Humek Dragotin 208
- Ibykos** 101
- Janez Svetokriški** 113, 140, 141
Jurčič Josip 58
- Kalikles** 76
Kalinos 101
Karavia A. 58
Kastelic Jože 74, 96
Kavčič Franc 23
Katul ... glej Catulus!
Kleobulos 76
Kolarič Rudolf 18, 178-196, 198-207
Korina 101
Kos Janko 130, 138
Košar Jože 2
- Kotnik Franc** 2
Kratylous 76
Krisp Gaj Salustij 51
Kritias 76
Kriton 39, 87, 105
Ksenofanes 101
Ksenofanes Kolofonski 76
Kuret Niko 72
- Lanthieri Friderik Hieronim** 113, 141, 142
Legiša Lino 207
Leukipos 76
Levstik Vladimir 2
Lipl Alojs 68, 72
Llamer Hans 54
Lovrenčič Joža 61, 62, 153
Ložar Rajko 70, 71, 153
Lukretius Carus Titus 93, 155
Ludvik Dušan 135
Lukianos 75, 124, 130, 138
Lukman Franc Ks. 67
- Mainarić Nikola** 56
Marcial 129, 137
Marcus Aurelius 69
Melisos 76
Meško Franc Ksav. 10, 47
Mihevc Erika 85
Miklavčič Maks 2
Mimnermos 101, 130, 138, 168
Moder Janko 135, 207
Mošin Vladimir 3
Mrzel Ludvik 18
Musaios 76
- Orpheus** 76
Ostrogorski Georgije 59
Ozvald Karel 110, 111
- Parmenides** 76
Periandros 76
Perikles 76
Petronius iz Himere 76
Phaidon 39, 66, 87
Pindaros 101
Phokylides 76
Pitagoras 76
Pittakos 76
Platon 33, 66, 79, 87, 95, 100, 104, 105, 110, 130, 138, 157, 172
Plautus Maccius 32, 129, 137
Plinius C. 111
Plinius C. Secundus ml. 170

- Plutarchos 77, 89, 91, 160
 Poe Edgar Alan 161
 Pogačnik Jože 67, 68
 Polič Mirko 120
 Praksila 101
 Pregelj Marij 78, 79
 Prešeren France 109, 148, 152,
 156, 162, 166
 Prodikos 76
 Protagoras 76
 Puc Mira 55
- R**
 Ravljen Davorin 2, 123-126
 Rehar Radivoj 49
 Rupel Mirko 112, 113, 128, 131
 133, 134, 141 142, 177-196, 198-
 -207
- S**
 Sapho 101, 130, 138, 149, 168
 Saria Balduin 2
 Shaw Bernard George 64
 Seneka Annaeus L. 19, 127, 146
 Semonides 101
 Simonides 101, 168
 Simoniti Rado 119
 Slodnjak Anton 109
 Smolej Viktor 69
 Sokrates 33, 87, 105
 Solon 76, 101
 Sophokles 60, 74, 92, 98, 107, 108,
 114, 130, 138, 144, 163
 Stelè France 1
 Stesihoros 101
- Š**
 Šifrer Tone 70
 Škerlj Amat 71
 Šmalc Matej 207
 Šmit Jože 41
 Šolar Jakob 67, 70, 72, 177-196,
 198-207
- T**
 Tacitus Cornelius 170
 Tales 76
 Theognis 76, 101, 130, 138, 168
 Theokritos 150
 Terpander 101
 Thrasimachos Halkedonski 76
 Thukidides 164, 165
 Timokreon 101
 Tomc Ernest 197
 Tomšič France 207
 Tolstoj Lev Nikolajevič 7, 8
 Trdan Franc 2
 Trost Matija 128, 133
 Trubar Primož 122, 128, 132, 133,
 164, 165
- U**
 Ušeničnik Aleš 66, 67
- V**
 Vergilius P. Maro 30, 173
 Vilhar Albin 197
 Vušković Miloš 2
- W**
 Wilde Oskar 49
- X**
 Xenophanes 76
- Z**
 Zenon 76
 Zepič 119

K A Z A L O

Maturanti gimnazije v šolskem letu 1940/41	5
Seznam maturantov — tečajnikov v letu 1945	6
Rudolf Čeh: Veliko leto	7
Ljubica Šuligoj: Življenje na gimnaziji v šol. letu 1942/43 in 1943/44	33
Matija Maučec: Generacija abiturientov gimnazije Dušana Kvedra v Ptujju v desetletju 1949—1959 in njena pot v življenje	41
Delovna skupnost gimnazije v šolskem letu 1968/69	51
Personalne spremembe in bolezenski dopusti v šol. letu 1968/69	52
Predmetnik v šolskem letu 1968/69	52
Kronika za šolsko leto 1968/69	53
Šolske organizacije, društva in krožki	56
Knjižnice in strokovne zbirke	63
Seznam dijakov in njihov uspeh	67
Statistika učnih uspehov v šol. letu 1968/69	74
Zaključni izpit	76
Seznam dijakov, vpisanih v 1. razred v šol. letu 1969/70	81
Gantar dr. Kajetan: Sovretovih sedem ptujskih let	82
Srečanje s Stankom Cajnkarjem (Sorja Srečkovič)	87
Jokaj, človek (Sonja Srečkovič)	88
Razmišljanje v noči (Neda Stanič)	89
Sneg življenja (Živan Vrabl)	89
Viničarjeva smrt (Ivan Žuran)	90
Sanjala sem o svetu brez sovraštva (Vesna Čeh)	92
Papirnata barka — odlomek (Ema Klajderič)	93
Pikina zgodba (Andreja Peček)	95
In memoriam — prof. Franc Stiplovšek	97
Poslovilne besede dijakov nekdanjega 1. c razreda pokojnemu prof. Stiplovšku	99
Bogomil Gerlanc: Bibliografija Antona Sovreta	101

64. IZVESTJE
GIMNAZIJE DUSANA KVEDRA
V PTUJU

UREDIL
DRAGO SULIGOJ

OPREMIL
ALBIN LUGARIC

IZDALA IN ZALOZILA
GIMNAZIJA DUSANA KVEDRA
V PTUJU

NATISNILA
PTUJSKA TISKARNA
V 600 IZVODIH

PTUJ 1970

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

nudi sodoben izbor
vrhunskih dosežkov
slovenske in svetovne
književnosti

Na knjige se lahko naročite v vseh knjigarnah in pri zastopnikih ter poverjenikih založbe Mladinska knjiga ali pa pri Oddelku za direktno prodajo založbe Mladinska knjiga v Ljubljani, Titova 3.

Pleskar Ptuj

Slikarsko-pleskarsko in antikorozijsko podjetje

Ptuj, Ulica Heroja Lacka številka 5

Opravlja vsa dela naslednjih dejavnosti:

- slikarsko-pleskarske usluge;
- črkoslikarske — reklamne storitve;
- klasično antikorozijsko zaščito;
- moderno antikorozijsko zaščito z metalizacijo;
- oblaganje vseh vrst zidnih, plastičnih in keramičnih ploščic;
- polaganje vseh vrst podov;
- opravljanje prevoznih storitev s tovornimi avtomobili.

Dela in usluge opravljamo na celotnem področju države, po konkurenčnih cenah.

Podjetje za strojna zemeljska dela in prevoznitvo

AGROTRANSPORT PTUJ

Sedež podjetja v Ptuju, Rajšpova ulica

telefon: hišna centrala 77-160, komerciala 77-438, telex 33-145

V kmetijstvu in gozdarstvu izvršujemo:

Zemeljska dela pri obnovi vinogradov, kot so izdelava teras, dovoznih cest, škarpiranje ter druga potrebna dela pri obnovi.

V gradbeništvo:

Vsa strojno zemeljska dela nizkih gradenj, kot so izkopi z buldožerji, izkopi z bagerji, izkop kanalov, vseh vrst planiranja in premikanja zemlje, izdelava nasipov in slično.

V transportu blaga:

Izvršujemo javni cestni prevoz blaga v tuzemstvu.

Merkur

Trgovsko podjetje na debelo in drobno

P T U J

Nudi v svojih poslovalnicah bogato izbiro industrijskega blaga.

Priporoča se kolektiv!

V Ptuju Vas pričakuje gostinsko podjetje

Haloški biser

s svojimi obrati:

»Grajska restavracija«, »Ribič«, gostilna »Pri Roziki«, »Pri pošti«, »Grozd«, »Turist«, »Novi svet«, okrepčevalnica »Evropa«, Pivnica »Zlatorog«, »Bife na avtobusni postaji« in hotel »Poetovio«, kjer Vam bomo postregli z odlično hrano po dostopnih cenah in visokokvalitetnimi vini. Posebno zadovoljni boste s hitro in solidno postrežbo.

Za cenjeni obisk se priporočamo!

TOVARNA GLINICE IN ALUMINIJA

„Boris Kidrič“

KIDRIČEVO

GTGA

Proizvajamo:

- surovi aluminij v valjarniških formatih in ingotih,
- kalcinirano glinico Al_2O_3 ,
- aluminijske legure,
- katran in
- mešanico fenola

Telefon: 31 — 095 Maribor

Teleks: Kidričevo 331 — 16

Pošta Kidričevo, železniška postaja Kidričevo

Danonija

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO, P T U J

Nudi iz svojih skladišč in poslovalnic prvovrstno blago.

Se priporoča kolektiv!

PROJEKTIVNI BIRO PTUJ

MONTAŽNO PODJETJE

Elektrokovinar Ptuj

Montaže termoenergetskih naprav — Izdelava in montaža jeklenih konstrukcij in rezervoarjev — Vodovodne instalacije in centralna kurjava — Elektro instalacije jakega in šibkega toka — Klimatske in ventilacijske naprave — Proizvodnja elektromotorjev

Trgovsko podjetje

»Zarja« Ormož

prodaja po konkurenčnih cenah

v Ormožu, Ljutomeru, Vurbergu in Čakovcu

Stanovanjsko podjetje Ptuj

Tovarna avtoopreme Ptuj

Izdeluje in nudi:

AVTOMOBILSKO OPREMO ZA OSEBNE AVTOMOBILE, TOVORNA VOZILA IN AVTOBUSE.

- ključavnice in kljuke za vozila Zastava, TAM, FAP, IMV in avtobuse;
- patentne ključavnice, tečaje za tovorna vozila in avtobuse, ročice za plin in ročaje za pretik za mopede;
- dvigala stekla za vozila Zastava, TAM in FAP;
- zunanja in notranja ogledala;
- senčnike za avtobuse in tovorna vozila;
- rezervoarje za gorivo, izpušne lonce in hidravlične amortizerske šoferske sedeže.

POSEBNO PRIPOROČAMO TAHOGRAFE IN KVALITETNE VARNOSTNE PASOVE

Za kvaliteto jamči

TAP — PTUJ — RAJSPOVA 16!

Mesokombinat »Perutnina« Ptuj posveča veliko pozornost sodobnemu načinu vzreje perutnine visokih proizvodnih lastnosti. To je izbrana vrsta perutnine ameriške selekcije, ki daje najboljše rezultate.

mesokombinat

perutnina·ptuj

Strokovna in veterinarska služba posveča vso skrb ekonomski proizvodnji ter zdravju in odpornosti perutnine. Z dovršenim tehnološkim postopkom izkoristiti do maksimuma visoko produktivnost biološke lastnosti perutnine. S specializacijo raznih tehnoloških postopkov dosega popolno industrializacijo proizvodnje, ki je enaka zahodnoevropski in tako ustvarja kvalitetno in kontinuirano proizvodnjo.

V sodobno urejenih obratih proizvaja valilna in konzumna jajca, dan stare piščance, močna krmila, zaklano perutnino, meso in mesne izdelke. Ukvarja pa se tudi z odkupom in izvozom divjačine, jajc perutnine ter živine in mesa.

Mesokombinat »PERUTNINA« Ptuj priporoča svoje proizvode in izdelke

Gradbeno podjetje **Ograd** O R M O Ž

Izvaja vse vrste gradbenih del, vodoinstalacije, elektroinstalacije in stavbna mizarska dela po ugodnih cenah.

Podjetje razpolaga s kvalitetnimi lastnimi opečnimi izdelki.
Vsa naročila opravimo hitro, solidno in ob roku.

PETOVIA PTUJ

Poleg tega priznanega aperitiva še posebej priporočamo:

PELINKOVEC 67

edini zlati v Jugoslaviji, zlata medalja 1967 in 68

MARTIN

specialni brandy, podobne kvalitete francoskih konjakov,

ADO

osvežujočo brezalkoholno pijačo
Pokusite in zadovoljni boste!

Kreditna banka Ptuj

- opravlja vse kreditne in devizne posle
- kreditira stanovanjsko izgradnjo
- zbira hranilne vloge in jih obrestuje po 6 — 7,5 %

Svoje vlagatelje nagrajuje in zavaruje
za vse primere nezgod.

Zaupajte svoje denarne posle
KREDITNI BANKI PTUJ

Sigma

podjetje gumijevih in kovinskih izdelkov — servisi,

PTUJ, RAJSPOVA 13

PROIZVAJA:

- gumi ležaje, gumi vzmeti, gumi mehove, gumi vibratorje, tesnila ter listne in navojne vzmeti.
- servisne usluge za vozila Zastava, Škoda, NSU-Pretis in TAM ter motorna kolesa Tomos, Pretis, Java in MZ.

V servisni trgovini vedno na razpolago rezervni deli.

Zavarovalnica Sava

POSLOVNA ENOTA MARIBOR

Partizanska 3-5

Vam nudi vse vrste zavarovanj in se priporoča.

ZAVOD **Olge Megličeve** PTUJ

Izdelujemo in priporočamo žensko konfekcijo, pletenine, razne pletarske izdelke, ženske torbice in ribiški pribor.

Kmetijski kombinat Ptuj

Ptuj, Muzejski trg 2
Slovenija, Jugoslavija

Telefon: HC 77-350,
žiro račun: NB Ptuj 524-1-84
Telegram:
Kmetkombinat Ptuj

Kombinat proizvaja, predeluje, prodaja in izvažata kmetijske, živilske, gozdarske, lesne in druge proizvode. Proizvodno sodeluje z zasebnimi kmetovalci.

Posebno priporoča kvalitetna haloška vina, hmelj, mesnate prašiče in plemenske svinje, meso surovo maslo, kazein, galalit in poliestri za izdelavo gumbov, gradbeni les, mizarne proizvode ter ves reprodukcijski material za kmetijsko proizvodnjo.

Nudi kvalitetne servisne usluge za vse kmetijske stroje in motorna vozila.

Živilski kombinat

MARIBOR

Izredno zadovoljna bosta vaš gost in vsa družina, če boste skrbno pripravili kvalitetne testenine renomirane tovarne »Intes«. Dobite jih v vsaki trgovini.

Gradbeno podjetje **Drava** Ptuj

Gradimo vse vrste objektov
po naročilu in za trg.

PEKARNE MLINI

Vinko Reš PTUJ

se priporoča s svojimi kvalitetnimi izdelki.

SLOVENIJA VINO LJUBLJANA

OBRAT **Jeruzalem** ORMOZ

Trgovsko podjetje na veliko in malo
P T U J
Kremljeva ulica 2

IZBIRA

Nudi potrošnikom v svojih poslovalnicah v mestu in na podeželju vse vrste prehrabnega blaga, gospodinjskih potrebščin, tekstilnega in industrijskega blaga, vse vrste pohištva, gradbenega materiala po konkurenčnih cenah in solidni postrežbi.

Poslovni predmet smo razširili tudi s prodajo na veliko z gumijevimi izdelki, papirjem in elektromaterialom.

Za obisk se toplo priporoča kolektiv »IZBIRE«

Domoznanski oddelek

KNJIZNICA IVANA POTRCA PTUJ

IZVESTJE
1968/1969

13855/1968/1969 b

050.8

6007801,64

COBISS ©